

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154

Septembrie 2025 (Anul XVI) Nr. 199 (9/2025)

BOEM@

Septembrie 2025 (Anul XVII) Nr. 9 (199) - 50 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida A.S.P.R.A.

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: Editura Boem@

9 / 2025

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău

Redactor-șef online: Mihail Gălățanu

Redactor-șef adjunct: Denisa Lepădatu

Redactori: Constantin Oancă, Tănase Dănăilă, A.G. Secară, Mihaela Vaida, Dan Ion Sanda, Adrian Talabă, Grigore Grigore, Lucia Pătrașcu, Cristina Roșu

Grafică: Elena-Liliana Fluture

Tehnoredactare: Daniela Cașu

Colaboratori: Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Lidia Grosu (Chișinău), Ana Opran (Vaslui), Florin Logreșteanu (Craiova), Melania Cuc (Bistrița), Carmen Racoviță (București)

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Revista literară BOEM@ o puteți citi și pe site-ul

www.boema.edituraboema.ro

actualizat permanent de: *Editura Boema*

Email: boema@edituraboema.ro,

aspra@edituraboema.ro, petrerau@yahoo.com

Telefon: **+40 726 337376**

ADRESA REDACȚIEI: Str.Regiment 11 Siret, Nr. 17, C20/42, parter, Galați, 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: **+40 726 337376**

- o În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.
- o Materialele trimise trebuie să fie în format electronic (Word, RTF, PDF) și să conțină diacritice.
- o Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică decât în mod excepțional texte apărute în alte publicații (inclusiv pe internet).

**Literatură
și
Artă**

DIN CUPRINS

Poezie: **Mihail Gălățanu** (p.3), **Victoria Milescu** (p.13), **Paula Bârsan** (p.14), **Marin Moscu** (p.20), **Tudor Cristian Roșca** (p.22), **Daniela Vladu** (p.27), **Eugenia Rada Ioniță** (p.31), **Vasile Popovici** (p.31), **Vasile Manole** (p.35), **Iulia-Maria Cihorean** (p.37), **Valeriu Marius Ciugan** (p.38), **Valentina Balaban** (p.39), **Valentin Lazăr** (p.44), **Teodor Sandu** (p.49)

Proză: **Cosmin Popa:** Casa copiilor blestemați (p.8), **Ileana Corina Ciuraș:** Cele patru scoici vindecătoare (p.30), **Beatrice Seres:** Pacientul de sâmbătă seara (fragment de roman) (p.47)

Cronică de carte: **Geo Vasile:** Ignatie Grecu. 40 de ani de călugărie și poezie (p.15), **Lucia Pătrașcu:** Talida Teodoreanu - Timpul nostalgiei (p.18)

Note de lectură: **Otilia Ardeleanu:** Poate tu mă trăiești mai bine (p.45)

Eseu: **Dragoș Niculescu:** "Umanismul, un program infinit". De la filozofia culturii la criza supraviețuirii - II (p.5), **Eugen Oniscu:** Speranță în timpuri grele (p.29), **Petre Rău:** Bunul simț (p.36) / Efigia lui Eminescu în chilia poetului-monah (p.40) / Întâlniri și dialoguri cu personalități marcante (p.41)

Teatru: **Sasha Ivanov:** Ea și celălalt - III (p.9), **Cosmin Popa:** Infernul de gheață (p.46)

In memoriam: **Virgil Costiuc:** Versuri (p.33)

Note de călătorie: **Ștefan Andronache:** Torino, cel mai francez oraș al Italiei (p.23) / La Vicenza, pe urmele lui Palladio (p.25)

Fandoseli literare: **Petre Rău:** Balada poetului de carton (variantă) (p.38)

Grafică:

Coperta I: Pixabay - Yoga

Coperta IV: Pixabay - Bohemian

Interior: Grafică - Constanța Abălașei-Donosă

www.boema.edituraboema.ro

Mihail GĂLĂȚANU

Tu ai aerul (unei biseriuțe sărăcăcioase de țară)

1.

Tu ai aerul unei biserici curate și sărăcăcioase de la țară. O biserică fără pretenții. Cu perdelețe îngălbenite pe la geamuri. Care îți iese în cale, în cele din urmă, când nici nu te aștepti. Ce ai de făcut? Decât să îngenunchezi și să te închini în liniște și în tihnă. O bisericuță albă, din piatră cioplită. Unde nici vântul nu bate, nici ploaia nu intră. Nici crivățul nu latră. O biserică austeră, care îți intră până la inimă și până la vintre. Pe sub piele, ca un tatuaj de morminte.

2.

Tu ești o biserică proaspăt văruită. De enoriași. Frumusețea ta este albă, primitivă și strălucitoare. Ești lucie de curată. Sclipitoare. Până în măduva oaselor. Ai putea reflecta orbitor în lumina de lună. Numai câțiva creștini, niște mujici, se închină la tine. În tine. Adânc încastrată. O să se termine vara. O să se termine până la urmă și vara asta. O să vină bruma.

3.

Tu ai aerul unei mici și ecumenice bisericuțe de la țară. Ca și cum ai umbla îmbrăcată în pantaloni scurți. Unde vântul norocului

nici nu adie. Ești o bisericuță oarecum calică, de câmpie. Dar cucernică. Pot intra ușor în tine să mă rog. Pot intra la tine în tindă. Pot intra în chilie.

Cu părul lung

Cu părul lung și încă lungindu-se într-o frescă amară. Cu părul întins și încă întinzându-se într-o ipostază barbară și lascivă și supradoză și cuprinzând tot pământul într-o perspectivă aluvionară. Tot pământul. Oglinda mea te mai ține minte fecioară.

Pe dinăuntru și pe dinafară (Oglinda mea te mai ține minte fecioară)

- fragment -

Pe fâșii, pe frize, pe secvențe, pe fațete și pe muchii, pe dinăuntru și pe dinafară oglinda mea te mai ține minte fecioară.

Ea este criminal

Ea este criminal de frumoasă, am mai spus-o și cred că v-ați plicitisit deja. Nici nu știu de ce o mai spun, de ce o mai repet, o dată și-ncă o dată. Poate unde văzd, în ea, o armă albă. Ceva ce se-nfrățește lung cu carnea și sângele. Și cuțitul. Și toporul. Ea este nimic altceva decât o tăietură răvășitoare. Care se întinde pe spate pe pielea ta. Se încheagă. Ea este o semnătură

(continuare în pag. 4)

întreagă.
 Întortocheată.
 Indescifrabilă.
 Un șperaclu,
 un bisturiu.
 Îmi aprinde
 în mine
 toate instinctele.
 Criminale.
 Reflectate în unghi,
 ca-n opale. Poate de-aia
 îi beau sângele
 închegat,
 pocale după pocale.

Studiu de nud

Cele mai frumoase nuduri din lume se pictează
 ieșind din ape. Pe fond albastru, negreșit.
 Pe fond de mare, pe orice fond
 de mare și de soare.
 Pe frumoase
 le cheamă
 întotdeauna
 Venus.
 Alteori,
 sunt înconjurate de flori.
 Ca femeile
 lui Gaugain.
 Alteori, sunt înconjurate
 de moarte.
 Ca de-o aură
 care se scrie,
 singură,
 în carte....
 Grecia, 8 sept 2018
 întotdeauna pe fond albastru.

Oglinda mea (te mai ține minte)

oglanda mea te mai ține minte fecioară.
 îți ține minte sânii,
 desigur mici și caști
 îți ține minte
 fiecare cută,
 vertebră, fiecare roșeață
 și fiecare paloare
 de pe față
 de unde vine
 ea
 și de ce
 aș fi putut să te
 desenez
 și să rămâi acolo pe veci
 prizoniera amintirii mele,
 încercănată
 a mea
 cu mine,
 pentru mine grea
 deodată
 tu nici nouăsprezece,
 fiindcă îți era,
 nu știu de ce,

foarte greu să faci asta
 tu fată
 oglinda mea veche,
 dunga suțire
 a gurii tale
 amară
 și de la bikini
 dar surâzând
 printre atâtea fragmente
 oglinda
 mea spartă
 oglinda mea înzestrată
 cu memorie
 împrumutată
 de la un elefant
 te mai ține
 minte
 fecioară
 așa
 dintr-odată.

Muzeul scrisului

Am scris cu toate lucrurile. Și pe
 toate lucrurile. Și cu oamenii. Cu toți
 oamenii. Pe toți oamenii. Am lăsat
 urme
 semnificative.
 Amprente.
 Tălpi.
 Pași.
 Unelte. Semnalmente particulare. Am lăsat
 un tuș. Sau tușe.
 O tușă cu adevărat remarcabilă.
 Incunabule. Când trasezi tușa.
 Dacă ai să intri
 într-un muzeu al scrisului,
 desigur ai să găsești mai multe unelte
 de scris.
 Poate și carioci
 printre ele.
 Desigur cărbune. Este, de altfel, o materie
 primă. Cenușie.
 Un fel de materie elementară.
 Tempera. Dinspre înăuntru
 spre înafară.
 Acuarele călătoare. Veșnic călătoare. Pe care
 viața mea le are
 și nu le are.

*

Un muzeu al scrisului ar trebui să aibe unelte de scris
 din cele mai trebuincioase și
 din cele mai vechi timpuri
 până acum
 și chiar și închise în viitor.
 Înscrise în viitor.

Dragoș NICULESCU

“UMANISMUL, UN PROGRAM INFINIT” DE LA FILOZOFIA CULTURII LA CRIZA SUPRAVIEȚUIRII

-II-

1.3. Despre concepția activistă în cadrul filozofiei culturii.

Găsind și arătând insuficiențele concepțiilor raționaliste și istoriste, Vianu le opune o concepție proprie, definită ca *activistă*. Vianu acceptă necesitatea unui mit central, afirmată de Nietzsche, și declară: “mitul culturii noastre este mitul lui Prometeu”, mit prometeic care “a fost întotdeauna mitul culturii” și care a ajuns în epoca noastră “un simbol al cultului închinat creației”. Astfel înțeles, el exprimă perfect idealul activist propus de Vianu, care poate fi exprimat tocmai prin acest cuvânt: creație. Valoarea și idealul cultural, dovedirea posibilității solidarizării valorilor cu păstrarea autonomiei lor în interiorul conștiinței individuale și recâștigarea astfel a unei perspective largi asupra lumii, iar, pe de altă parte, afirmarea existenței unui factor care poate susține efortul creator de cultură și conferi unitate rezultatelor lui – acestea sunt temele fundamentale ale “Filozofiei culturii”. Diferențierea și autonomizarea valorilor (fundamentată filozofic de Kant), care ar fi condus la incapacitatea unei înțelegeri din perspectivă largă a întregului orizont valoric, în totalitatea lui, precum și absența unei valori centrale, supraordonatoare a tuturor celorlalte, sunt cele două fenomene învinuite de ajungerea în situația de criză a culturii moderne, a dispariției unității și a unui sens fundamental al culturii*. Omul și societatea, preocupate de o singură valoare, au pierdut dimensiunea semnificației majore, globale a culturii, lipsa coeziunii și organizării în jurul unui ideal, dezagregarea colectivă, interpersonală, infirmitatea spirituală și sufletească, dominația individualismului sălbatic, a relativismului cabotin, cronofag și dizolvant.

Dacă Saint-Simon și Auguste Comte, făcând distincția între epoci organice și epoci critice, optează, în problema ieșirii lumii moderne din epoca antică în care se află, la reorganizarea culturii în jurul valorii religioase a evului mediu, deci la instaurarea unui nou ev mediu în plini ani '20-'30 ai secolului XX, dacă Petre Țuțea – cel care l-a găsit pe Dumnezeu, căci “a mers prea mult pe calea omului [filozofică] și prea puțin pe calea Domnului” – afirmă că Renașterea, care a urmat, l-a detronat pe Dumnezeu, așezând în locul Său imperfecta și plina-i de păcate creație care este omul, Vianu este de altă părere, și în nici un caz nu se exprimă categoric asupra acelei valori centrale. Se pare că ea nici nu există ca atare, singulară, ci are reprezentativitate dinamică, procesuală,

căci “în viața istorică domină principiul progresului spiritual continuu”. Dacă fenomenul crizei este real, soluția lui e oferită, pe de o parte, de posibilitatea conștiinței de a cuprinde toate valorile, iar pe de altă parte, de existența totuși a unei “teme centrale” în cultura modernă. Nu de întoarcerea la evul mediu, care nu e de dorit și nici posibilă, având în vedere că “însușirea esențială a desfășurării istorice este ireversibilitatea ei”.

De la teoria structurii sufletești a lui Dilthey și Spranger, pe care o creditează, și care spune că uniunea serială a fenomenelor sufletești potențează conștiința individuală către o anumită valoare dominantă (idee verificată interdisciplinar de psihologi și sociologi ai culturii), că din conflictul și armonia dintre valori, în interiorul complexei structuri care este structura sufletească, se naște apetitul, capacitatea de îmbrățișare, de dezvoltare personală a unei anumite valori dominante, proprie domeniului în care el lucrează, deci specialității sale, Vianu, considerând că această valoare centrală îi poate deschide subiectului perspectiva și spre alte valori, spre recâștigarea totalității umane, a capacității sale de a participa creator sau receptiv la toate valorile, dar nu printr-o simpatie de diletant față de cât mai multe valori, ci prin adâncirea specialității, ajunge la Nietzsche. Și anume la explicația dată de acesta fenomenului lipsei de unitate a culturii moderne, care ar consta în absența unui ideal cultural general.

Și astfel ajungem din nou la dubla perspectivă, raționalistă și istoristă, prezentă în ultima subsecțiune a cărții sale, din care autorul “Filozofiei culturii” analizează, reluând și dezvoltând expunerea din “Concepția raționalistă și istoristă a culturii”, două astfel de idealuri: raționalist și istorist. Înțelese în calitate de cauze finale sau de scopuri de rang superior, de valori supraordonatoare, aceste idealuri sunt cele care conferă valabilitate pentru întregi culturi și pentru lungi perioade din istoria lor. Dacă din punctul de vedere al idealului raționalist, cu cele trei atribute ale sale – *generalitatea* (rațiunea fiind valoarea general-omenească fundamentală), *progresivismul* (căci rațiunea este capabilă să se dezvolte la infinit din însurarea treptată a rezultatelor ei), *egalitarismul* (întrucât toți oamenii participă în mod egal la rațiune), concepția raționalistă a culturii nu poate conduce la concluzia și la posibilitatea de explicare a unui scop unic al culturii, a unei finalități unice a culturii, din dubla cauză că: 1. “omul nu este o ființă pur rațională, ci este și o ființă sentimentală” și 2. imperios necesară pentru om nu este rezolvarea unui ideal general, transistoric, al unei culturi globale, ci a răspunde mai întâi “de realizarea scopurilor particulare care aparțin epocii sale, în stare să răspundă temelor proprii ale timpului și ale societății căreia îi aparține”, la aceeași concluzie ajunge și prin critica idealului istorist.

Dacă Nietzsche, conform teoriei proprii în centrul căreia se află conceptul de “stil cultural”, invocă împotriva concepției istoriste argumentul lipsei unui sentiment profund al vieții, înrădăcinat în subconștientul metafizic, iar ca soluții consideră *regăsirea subconștientului creator* (prin întoarcerea la mituri), *atitudinea supraistorică* (creația eliberată de conștiința relativității, în perspectiva eternității) – atitudine despre care Cioran spunea că abia ea reprezintă, de fapt, adevărata viziune istorică – și *adâncirea în propria noastră subiectivitate*, pentru a crea,

(continuare în pag. 6)

pornind de aici, și pentru a ne elibera de influența altor stiluri etc., Vianu, sensibil la sensul istoric al creației de cultură, nu poate subscrie la ele. Abordarea lui nu vizează, precum la Nietzsche, doar analiza pasionată și încercarea negatoare, atee, “supraumană” de soluționare a crizei culturii, ci este mai largă, acoperind orice stagi temporal al culturii și înscriindu-se în cu totul alte sisteme analitice și constructive. El respinge înțelegerea culturilor ca cicluri închise, omogene în ele însele și eterogene în raport cu altele. Omogenitatea este mai degrabă un efect al privirii de la distanță, căci în realitate, în interiorul fiecărei culturi există mai multe grupuri sociale care nu se găsesc la aceleași niveluri de evoluție culturală; eterogenitatea face imposibilă înțelegerea altor culturi decât cea proprie.

Humanism Is Not the Problem

by Martin Cothran

1.4. Sistemul valoric și sistemul culturilor în perspectiva raționalist-istorică

Oprindu-ne în acest punct, nu apare ca izbitoare practica de către Vianu a aceleiași viziuni structurale asupra sistemului culturilor, aplicată și asupra sistemului valoric și a componentelor sale, despre care am vorbit anterior și pe care am revizuit-o plecând de la actualizarea ei la condițiile crizei actuale? Similitudinea este mai mult decât evidentă și nu conduce decât la aceeași omologie în conștiința sa filozofică, în profunzimea naturii sale umane, dintre cultură și valoare. După cum sistemul valoric, în viziunea sa, este un sistem închis, nepenetrabil de nici o altă valoare în afara celor opt, dar valorile componente sunt structuri deschise, aflate într-o metamorfoză continuă, mereu perfectibile, la fel, culturile nu pot fi cicluri închise și omogene în ele însele, în primul rând pentru că nu te poți exprima asupra calității imanente, în sine a unui sistem atâta timp cât te găsești în interiorul lui – de aceea el vorbește despre “privirea de la distanță” a culturii – și în al doilea rând pentru că asemenea valorii perpetuu transformabile, conținutul interiorului fiecărei culturi este extrem de complex și neunitar, cu gradații calitative diferite, cu contacte, interrelaționări, reorientări permanente, degajând o dinamică în care ieșirea mereu gravă, astăzi dramatică din echilibru, deși cu valențe propășitoare, caută mereu un nou, sporit nivel entropic, pe care astăzi nu îl mai găsește. În aceste condiții, despre omogenitate în interiorul culturii nu poate fi nicidecum vorba, cât despre un statut eterogen al culturilor, unele față de altele, acesta, într-adevăr, le-ar izola, nu ar mai face posibilă comunicarea și schimburile dintre ele. În concluzie, mai justă ar fi susținerea eterogenității interiorului fiecărei culturi și al unei anumite omogenități, înțelegând ca unitate în diversitate, a întregului potențial (complex) cultural planetar.

Un alt element, un alt remediu al crizei susținut de

Nietzsche și respins de Vianu este adâncirea în propria noastră subiectivitate, pentru a putea căpăta luciditatea și forța creației pure, despovărată de influența unor stiluri străine sau parazitare. Firește că față de această opinie, izvorâtă dintr-o concepție psihologistă extremă, care susține teza într-o naștere a unei noi culturi pe un fundament anulatoriu a tot ce înseamnă cultură prezentă, Vianu, încrezător în vectorii radiali, cardinali ai unei culturi deschise, dinamice, proteice și prolifică, construite complex, atât din elemente nesubstanțiale, superficiale, cât și din structuri ontologice dintre cele mai consistente și profunde, nu poate avea decât o părere opusă. Coordonatele spațio-temporale aerate, panoramice ale concepției sale ontologice și cultural-creatoare nu se pot retrage și rămâne blocate în adâncimile carcerale și mereu confuze ale unui psihologism individualist, conflictual și, până la urmă, slab productiv: “este zadarnic, așadar, să ne ostenim întrebându-ne cine suntem; este mai potrivit să fim activi, pentru ca prin operele și faptele noastre să vedem cine suntem cu adevărat”, căci “noi suntem ceea ce faptele noastre sunt”. Lucrul e valabil pentru indivizi, ca și pentru popoare: “În funcție de opere, de realizări, se face caracterizarea unui popor”. Cu alte cuvinte, același activism, care, firește, nu poate fi atacat, ci din contră, apreciat pentru luciditatea, voința și forța lui concret restructurantă, activism care am văzut mai sus cum a știut să se protejeze împotriva eventualului atac în punctul său vulnerabil, care ar putea fi invocat a fi tendința *cantitativistă*, acumulatorie a obiectului cultural.

Astăzi însă, lucrurile pe cât sunt mai grave, pe atât sunt mai nuanțate, criza a evoluat, s-a acutizat până la limita suportabilității ultime sau a cedării. De aceea, și instrumentele teoretico-prescriptive este necesar a fi revizuite, completate, adaptate vremurilor. Activismul nu poate fi o soluție a tuturor timpurilor, el a apărut într-un anumit moment istoric, aparținând ultimei perioade a crizei moderne a culturii, cu determinantele sale; astăzi, momentul istoric aparține crizei postmoderne, matricea sa, pe scara evolutivă a civilizației, beneficiind de cu totul altă configurație, alte cauzalități și condiții civilizaționale. Producția și acumularea de obiect cultural, de operă, rămâne desigur valabilă, dar nu în cantitate, ci în *calitate*. Cantitatea necesită timp, atât pentru realizare, pentru producerea ei, cât și pentru valorizare, pentru înțelegerea, parcurgerea și asimilarea ei. Ori timpul este din ce în ce mai puțin stătător și răbdător, dinamica civilizației, în toate sensurile ei, a căpătat o amețitoare, periculoasă și destabilizatoare viteză, celeritatea timpului subiectiv și obiectiv exercită impact aproape material.

1.5. De la activism cultural la conștiintivism uman și sacralitate

Dacă perspectivele raționalistă și istorică au fost depășite de critica și idealul activist, activismul, astăzi, nu se mai impune cu stringentă necesitate ca variantă de remediu la stadiul crizei actuale. Imperios se impune astăzi o concepție pe care o introducem teoretic și pe care o denumim *conștiintivism*. Fără intenția de a o prezenta pe larg în cadrul acestui studiu, ea se înscrie spiritual-transcendentist în concepția pe care se bazează lucrarea noastră, “Teoria Înaltului Determinism Energetic”, mai ales în secțiunea dedicată “Lunimismului”, adică poziției omului, ca energie individuală fenomen-

(continuare în pag. 7)

lizată, materializată, în Fluxul transcendent pământean (cazul altor ființe, componente ale altor civilizații, pe alte planete ale universului, fiind de asemenea valabil și luat în considerare de noi). Concepția *conștiintivistă*, așa cum îi arată și numele, vizează conștiința omului, vindecarea mentală, spirituală și sufletească a omului și, de aici, a întregii societăți, prin efortul constant, susținut și permanent educabil de accentuare a introspecției, de sporire a analizei interioare de sine, de luptă cu timpul, demers aplicat în avantajul net al timpului subiectiv (astfel, și deusolanta viteză aparentă a timpului subiectiv poate fi demolită și readusă la dimensiune suportabilă). Toate acestea, însoțite de readucerea transcendentului, a Divinului printre și în noi, prin întoarcerea la Dumnezeu pierdut, sau, după Nietzsche, "mort". Condiția întoarcerii la sacru, reinstaurarea spiritului credinței, a încrederii în forța ei mântuitoare, purificatoare, este condiția necesară a câștigării puterii de a ne mai putea uita în noi, de a ne mai putea uita la alții. Resacralizarea omului, reînDumnezeirea lui este lumina care, recâștigată, îi va da puterea strălucirii din nou, îi va aprinde farul drumului pierdut în negura vremurilor, îi va reda orbului vederea, celui înghețat cădura trupului, și chiar celui mort, viața. Lupta ateilor – de orice natură ar fi ei, filozofi pozitiviști sau gânditori ai științelor fixe – cu Dumnezeu a fost pierdută de la început, dar îngrozitor de păgubitoare pentru umanitate. Transcendentul trebuie recoborât în noi, sau, prin coborârea noastră în noi, să încercăm să urcăm, pe treptele smereniei, la El. Vindecarea spirituală, sufletească, psihică și fizică a omului va însemna vindecarea întregii umanități, a culturii și civilizației.

Deși poate cel mai radical filozof ateu, Nietzsche intuiește, anticipează remarcabil nevoia de regăsire a subconștientului, de adâncire în subiectivitate, de introspecție și curățire interioară. Cu toate că Vianu nu a fost de acord cu el, iată că timpul validează aceste idei și le acordă nu numai scop creativ, de naștere a unui nou tip de cultură, de regăsire a unui "stil cultural" pur, ci și de vindecare a naturii umane stăpânită parcă iremediabil de rău, de naștere a unui nou om (dar nu "supraom") sau poate de regăsire în om a purității pierdute. De acest tip de psihologism, de această terapie este nevoie acum, altă soluție nu există. Autoanaliza conștiinței, găsirea răgazului pentru sine, de contemplare, verificare și studiu, critica lucidă, fermă a universului înconjurător, observarea, corectarea și îmbogățirea spațiului axiologic, regăsirea, reasimilarea transcendentului, existența în sacrali-

tate, în valorile, tainele și morala bisericii creștine, fuga de pragmatic și relativ, educarea în spiritul logicii, al binelui și frumosului peren, îmbogățitor și dătător de împlinire – iată liniile directoare ale *conștiintivismului*. Este timpul acum, neîntârziat, pentru acest tratament în forță asupra conștiinței, program amplu, la care trebuie să participe, în afara, desigur, a subiectului principal – individul, toate societățile civile și instituțiile statale-administrative, în primele rânduri situându-se educația (învățământul), biserica și, poate cel mai important, canalele media, al căror rol nu numai de distribuitor de informație, ci și de formator de conștiințe, este esențial.

Astăzi, canalele media, aservite intereselor financiar-politice, sunt malefice aparate de corupere și pervertire a mentalităților, de mutilare a spiritelor, de distrugere programată și susținută a resortului uman de decelare și opțiune înalt valorică. Răul pe care îl produc, propagă și promovează aceste instituții, al căror unic scop este câștigul material și puterea, este uriaș, depășind cu mult forța tuturor celorlalte instituții educativ-moral-formatoare la un loc. Criza postmodernă este cu totul altceva decât criza modernă trăită și analizată de Vianu. Astăzi, o privire chiar și activistă asupra culturii, în sensul efortului susținut de îmbogățirea valorică cu opere de artă a patrimoniului universal, nu mai este suficientă. Activismul, astăzi, nu mai înseamnă creație, ci luptă neobosită cu ordinea lumii și, în primul rând, cu sinele fiecăruia dintre noi. Trebuie schimbată o lume, și pentru aceasta se începe de la om, fiecare trebuie să înceapă cu sine.

* A cărei analogie cu cultura pământului, Vianu, în "Filozofia culturii", capitolul "Idealul cultural. Concepția raționalistă, istorică și umanistă a culturii", o contestă vehement, teoria analogică a culturii rămânând ca artefact raționalist greșit fundamentat, fals, căci dacă pot exista întinderi de pământ care nu au cunoscut niciodată săpatul și însământatul, un individ sau o colectivitate lipsite complet de orice vector și dimensiune culturală, creată sau moștenită, nu pot fi imaginate: "Există sau pot exista pământuri care să nu fi fost niciodată lucrate, ne putem închipui păduri virgine, dar nu ne putem închipui suflete sau societăți omenești care să nu aibă nici un fel de cultură".

Muzeul Arhiepiscopal al Arhiepiscopiei Dunărea de Jos

Cosmin POPA

Casa copacilor blestemați

Un râu înfundat de bolovani și de frunze pe plaiurile din New England la mijlocul lunii iunie în 1902 le apărea trecătorilor din comunitate ca o himeră. Din mlaștinile verzi, cadaverice, hâde, negre, adânci, ieșeau vulcani grotești, iar copacii imenși se lăfăiau în bătaia vântului fierbinte de vară misterioasă. Dincolo de o pădure sinistă se întretaie poteci, dure și măloase, bătute de aerul mlaștinii, terminându-se într-un oraș de case coloniale. Au fost construite după marea legislație americană din 1863, când un grup de prelați aduseră legi ce nu au fost validate, reci, nule. Biserica puritană se afla în mijlocul comunității, turnul înalt, sobru, plin de geamuri înguste cu sticlă ovală, se înălța spre cerul albastru, iar cimitirul din spate lăsa loc de uimire și de frică. În fiecare duminică familiile ieșeau cu trăsurile spre festivaluri, la biserică, la bar, la pescuit, sau la vânătoare, cu pălării de puritani, costume de satin, ghete și bijuterii din noua modă din 1980 mai. Băcăniile și celelalte întreprinderi erau la vârsta maturității, școlile și universitățile înflorau de studenți și profesori specializați în toate ramurile cunoașterii. Familia Alcott trăia lângă mlaștinile aducătoare de molimă, la capătul unui deal strâmb, plin de copaci, urâți de pământ bolnav, unde anumite rozătoare distrug plantația. Terasa casei era dreptunghiulară, plină de insectare, unelte de lucrat pământul, undițe, cărți de religie, becuri, cutii de timbre, păpuși, unelte de grădinărit. Vopseaua albă și camerele negre îi dădea un aer sobru, lugubru, sinistru, geamurile erau motive religioase, iar mansarda era cea mai frapantă, fiindcă arăta ca un fort construit pentru catastrofe naturale. Câteva pisici mergeau pe terasă furișându-se printre picioarele subțiri și lungi ale lui James, în timp ce își aducea o cană de lapte negru de la soția lui Lily Carter. Roșeața pământului și aburii creau un aer de boală, se simțeau nervii fierbinți, le curgea nasul, iar James își fofolea batista fără întrerupere, având ticuri. Un stol de berze din Louisiana trecea a un vânt biblic, iar norii se întunecau, apărând soarele pe cer, cu un ochi verde de molimă habotnică, fanatică.

-Becul din sufragerie, pâlpâie.

-Să aprind lumânările, spuse James cu o grimasă de anxietate în colțul gurii tăiate de un fierăstrău.

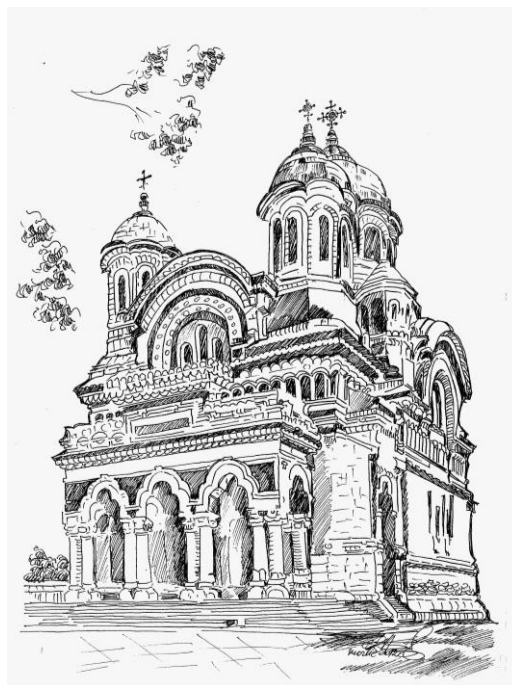
-Din nou?

-Uite, de la mlaștină...

-Și insectele, nu mai spun de nopțile cu lună, ceva din mlaștină iese afară, vechile profeții...Diavolul a blestemat toată planeta, mincinoșii și ipocriții sunt primii care vor muri de mâna lor..

-Încearcă să repara instalația, spuse luând în brațe un Almanah pe jumătate rupt, prăfuit și bătut cu rugină.

James plecase spre pivniță, prin ușa ce dădea spre sufragerie, ținând în mână un atent și apoi urcă spre o scară cu borcane. Un fir era topit, și a trebuit să-l lipească. Urcase sus pe palier și verifică bulbul de iluminat. Toată camera era plină de fire de păianjen. James nu se pricepea la treburile de casă fiindcă era secretar la un birou într-o firmă de comerț, îi plăcea să stea în biroul lui, să lucreze și să bea un litru de cafea pe zi și să fumeze tabac. Casa pocni din temelie iar vântul aduse crengi și insecte spre ei, și se speriară, iar în spatele casei, din grădina cu bostani aerul se schimbă, roșiile căzură în noroi și sunete de GROAZĂ veniră din mlaștini, și câteva creaturi urâte trecură printre ei și se închiseră pe terasă, privind de după geamuri animale cum fug și creează haos în grădină. Copacii foșneau și se auzeau bătăi de tobe, și marele lord Fraaajtjkaff veni spre ei cu o hoardă de aligatori cu scuturi și săbii, bătând la tobe în marș antic, vorbind dialecte în cacofonii și bâzâituri demonice, și o lavă verde și dezgustătoare veni ușor spre casa Alcott și dintr-odată copacii plesniră și atacă casa. James și Lily luară carabine winchester și începură să tragă în dihanii, dar totul era în zadar, câteva trăsurile văzură spectacolul și urlară și fugiră spre oraș. Casa luase foc iar hoarda lordului Fraaajtjkaff bătură la tobe în marș tribal, și intrară în mlaștina verde de dincolo de Pădurile de Cristal Crud, și luna era albă și pură, iar râul și pădurea din New England plutea în râurile de groază. Apoi totul a fost uitat și șters. O nouă casă pentru un scriitor a fost construită în locul casei Alcott. Noaptea era pe terasă, cu ușile închise, fuma din pipă și sorbea cafea și scria poezii, iar luna era albă, curată, și simțea vechile spirite din New England cum se pierd în nopțile de vară, o atmosferă tipică peisajelor coloniale americane.

Catedrala Arhiepiscopală Sf. Andrei

Sasha IVANOV

EA ȘI CELĂLALT

Scena 8 actul 1

(apartamentul din centru)

Personaje: Andrei (A) - soț, Maria (M) - soție

Trecuseră câteva săptămâni de când Maria hotărâse să părăsească sarcina deja avansată. Andrei răsuțește cheia în ușa apartamentului. Deschide ușa. Dă să se descalțe. Reușește doar pe jumătate. Se oprește brusc. Încearcă să-și tragă pantoful la loc și să fugă. Cineva se află în casă. Se aud zgomote și foșnituri. Bărbatul pășește temător. Deschide ușa de la cameră... Răsufle ușurat. E doar ea. Devine zâmbitor. Apoi observă. Dormitorul e plin de valize. Îi piere zâmbetul. Patul geme de mormane cu haine.

M: Plec! (Exclamă ea sec)

Bărbatul nu întreabă nimic. Rămâne împietrit. Deschide buzele, dar nu reușește să articuleze vreun sunet.

M: El va fi soțul meu. Îmi pare rău! Teo vrea să divorțeze de nevastă-sa și să se căsătorească cu mine. Vrea să-și asume răspunderea pentru copilul nostru. Vrea să mă mut cu el. Vrea încă de mâine dimineață... știi ce crezi, dar așa e corect față de copil. Teo vrea să-i fie bine.

Andrei începe să legene ușor din cap ca un nebun, ca și când ar lovi o minge imaginară. Apoi se prăbușește pe fotoliu. Începe să plângă. Vorbește cu ea fără s-o privească.

A: Am încercat, am făcut totul pentru a nu te pierde. M-am supus la cele mai cumplite chinuri prin care un om poate trece. Doar ca să nu te pierd. Calculasem totul cu precizie milimetrică, analizasem totul... Mai puțin chestia cu copilul. Asta a apărut ca dracul, de nicăieri năruind totul, toată viața mea.

Rămâne scâncind cu capul în mâini. Ea se strecură pe lângă el, se culcă plângând pe canapea, învelită cu o pătură. Dorm separat pentru prima dată în ultimii 20 de ani. El în patul conjugal, mai mult zvârcolindu-se ațipind sporadic.

Dimineață el îi duce cafeaua la canapea. Îi întinde ceașca. Ea o ia, soarbe. El îi mângâie cealaltă mână.

A: Poate să rămânem prieteni! Poate chiar iubiți câteodată. Că doar nu ne-am certat. Putem fi prieteni în continuare. Accept să te pierd pe tine, dar să nu ne pierdem pe noi! Știu, pare un discurs disperat ce semăna a ceva repetat dinainte. Dar vorbele mele sunt rezultatul a ore întregi de frământări. Întreaga noapte am purtat o luptă inegală în urma căreia m-am declarat învins.

Ea îi mângâie fața. El continuă să-i vorbească privind-o galeș.

A: Mi-am pus uneori întrebarea: cum doarme un condamnat la moarte în seara dinaintea execuției, în ultima lui seară cu viața. Azi-noapte am aflat. Nu doarme. Acesta era răspunsul. Condamnatul la moarte nu doarme în ultima lui noapte în care se însoțește cu viața. Viață despre care simte, în mod fals că pentru câteva ore încă îi mai aparține.

M: Desigur! Știi bine că nu voi putea rezista noii căsnicii fără sprijinul tău. Am nevoie în continuare de tine! Chiar

Chiar dacă mă voi muta în casa, înțelegi tu, într-o casă, cu celălalt, voi avea nevoie în continuare de tine. Până la urmă tu ești cel care m-a încurajat să-mi trăiesc simțurile. Tu ești prietenul meu cel mai bun

A: Jur, îți jur, baby (plângând) în hohote. Voi fi mereu alături de tine, orice s-ar întâmpla. Iartă-mă că plâng! Crezusem că bărbații... Că bărbații plâng doar la înmormântarea mamei. M-am înșelat.

Ea îi îmbrățișă grumazul pe la spate. Nu plânge, încă. Fața ei spune însă că nu va mai dura mult până o va face. Lipește fruntea de ceafa lui, atingându-i cu năsul umed gulerul cămășii, buzele întredeschise pipăindu-i spatele. Închide ochii. Rămâne încrămențită în acea postură.

El se uita în jos. Două mâini firave îi strângeau gâtul. O sărută pe cea dreaptă. Apoi mângâie cu obrazul pe cealaltă. Și sărută din nou dreapta. Rămâne împietrit, cu buzele sudate de încheietura mâinii acelea, forțat să nu se miște, datorită greutateii ce i se aciuase în spate. Sărutându-i mâna, închise ochii.

Ea, simțind atingerea buzelor pe spatele palmei subțiri, răspunse instinctiv, lung și apăsat cu gura umedă pe gâtul său. Parcă se chinuia să-și sudeze acolo buzele strânse. Închise ochii la rândul-i. Ca într-un sărut adevărat de buze pe buze, el îi săruta mâna ca și când i-ar fi sărutat buzele, iar ea îi săruta lui gâtul de parcă i-ar fi sărutat buzele.

El se smulge primul din acest tablou nefiresc.

A: O frumusețe ca tine merită un soț la fel de frumos. Să nu-ți pară rău nici o clipă, iubirea mea! Să nu regreti nimic!... Și să nu-ți fie frică! Eu voi fi mereu undeva pentru tine!

M: Oh, baby!

A: Lasă, du-te, du-te la soțul tău, la viitorul tău soț! Oferă copilului tău un tată așa cum ai oferit și copilului meu!

Actul 2

Scena 1 Actul 2

(apartamentul din centru)

Se ridică năuc, sprijinindu-se în cotul drept, pentru a răspunde la telefon. Rămâne cu ochii neclari, injectați, pironiți în ecranul televizorului închis. Buzele crăpate, depărtate puțin, fac loc aerului necesar ce nu încăpuse pe nas. Un umăr gol, ciolănos, se mișcă ritmic, poate cam prea tare, dar fără noimă.

Închide telefonul și îl aruncă la marginea patului dezordonat. Lasă capul buimac pe antebrațul fostului braț de sprijin. Mâna cealaltă o duse la față, acoperindu-și ochii, apoi frecându-i puternic. Abandonând-o apoi strâns lipită de tâmplă. Minute bune ține palma peste ureche și tâmplă, în timp ce privește în continuare ecranul inexpresiv al televizorului scos din priză.

Este neîngrijit, nespălat. Se bărbiește repede, își aranjează părul, dă cu apă pe față. O așteaptă la ușă.

A: ai deja burtica mărișoară, dar ești la fel de frumoasă.

M: mulțumesc! Am venit să văd dacă ești bine. Și poate să mai povestim una alta.

A(trist): îți lipsesc?

M: mi-e greu fără tine. Nu voi putea comunica niciodată cu viitorul nou soț cum o făceam cu tine, cum o faceam noi doi. Normal că-mi lipsești. Înainte aveam doi bărbați. Acum am rămas doar cu unul. Îmi lipsesc chiar și anumite trăiri erotice dintre noi. Probabil că mă consideri o nerușinată auzindu-mă zicând asta. Lasă-mă să te strâng puțin în brațe!

Îl sărută apăsat pe gură. El îi răspunde timid.

(continuare în pag. 10)

A: Maria, nu ești în apele tale! Ce ai? Nu pari să fii bine! Ești prea euforică. Parcă te-ai drogat.

M: Aaaaa! Sarcina avansată își spune cuvântul. Și poate nostalgia după fosta mea casă... Vrei să ne jucăm puțin? Îmi lipsesc nebuniile noastre. Pe tine te cunosc de zeci de ani. Față de Teo nu-mi pot etala toate poftele. Tu îmi oferi intimitate. El e practic un străin pentru mine. Tu ești pentru mine iubitul etern. Îmi pot permite orice cu tine. Hai să ne dezmierdăm.

Îl mângâie mult îl pipăie și îi sărută gâtul.

M: Vrei să stai cu mine puțin în dormitor? (candidă)

A: Nu, nu doresc neapărat.

M: De ce? Ai deja pe altcineva?

Femeia se îndepărtează de el și face o mutrișoară uluită.

El deschide gura, respiră, acceptând pasiv, apatic, tăcut, ca ea să facă ce va dorește din dânsul. Maria se folosi pofticioasă de el, frecându-se apăsător, mângâindu-se cu întreg și părți din trupul bărbatului.

Andrei se abandonează. Mângâierile ei îi plăceau cel mai tare. Mai presus decât chiar sexul în sine.

La sfârșit, după sfârșit mai bine spus, el mărturisește:

A: Mă mai găsec cu unele fete, femei, întâlnite în Daily.

Femeia își duce mâinile la față, încercând să-și mascheze revolta.

M: Uuuuu! Nu-mi pot închipui! Sunt șocată! Parcă te văd rotindu-te ca un destrăbălat insensibil pe un tăvălug al depravării, cu văduve și divorțate agățate din Daily, cârciuma Daily. Oribila cârciumă Daily.

Maria se foiește lovindu-și palmele revoltată.

M: Deci te-ai dus la divorțate, în Daily!

A: Da, și-am spus doar. Sunt cea mai îndreptățită persoană ce ar putea să se afle acolo. N-ai niciun drept să te prefaci așa revoltată!

M: Ce, te deranjează dacă sunt un pic geloasă? Nu am voie? Știi tu ce ar trebui eu să simt? (piscoasă)

A: Iubita mea, doar te deranjează puțin, geloasă nu ești! Gelozia e un sentiment care te mistuie. Nu se trece așa ușor peste ea.

M: Iartă-mă! Am exagerat. Nu sunt în apele mele... Îți spun cinstit, mă gândesc cu groază uneori... Eu am plecat de lângă prietenul meu cel mai bun. L-am părăsit ca o nemernică, m-am dus să-i fac copii altuia. Sunt pentru prima dată singură în mijlocul lumii întregi. Am avut părinții, apoi pe tine, n-am trăit niciodată fără să am lângă mine pe cineva care să-și dea viața pentru a o salva pe a mea. Mă gândesc îngrozită, că dacă el mi-ar da un șut în fund, nici tu nu mă vei mai respecta. Eu mă agăț, scuză-mă, iartă-mi îndrăzneala, neobrăzarea, eu sunt legată sufletește de tine. Te iubesc! Speram în sinea mea că dacă se va prăbuși totul în jurul meu, voi fugi înapoi la tine. Da, sunt nesimțită!... M-am zăpăcit auzind că ai o viață tumultoasă cu mai multe prezențe feminine în ea. Chiar dacă-s prezențe de o noapte, eu tot mă simt dezorientată. Știi că nu ar trebui dar... Mă afectează situația... La naiba cu Daily și toate boarfele din el! Catedrală a adulterinilor ce iartă tuturor păcatele, în loc să-i lase să sufere, să se tânguie cumplit, până la ispășire!

A: Dar eu ce am a ispăși, baby? Că nu ți-am greșit cu nimic. N-am greșit nimănui. Nici ție, nici Universului... Catedrală? Nu cred! Mai degrabă un Amfiteatru pe scena căruia se joacă durerea celor umiliți, înșelați și păcăliți... sau durerea celor ce au greșit și încă plătesc pentru asta. Da, poate ai dreptate. Se ispășește, dar nu ca într-o cate-

drală, în fața lui Dumnezeu, ci ispășire de lungă durată, ca o fierbere la foc mic în cazanul cu smoală. Izbăvire prin plăcere, o plăcere înșelătoare, pe care o plătești cu viața... Viață ce, fără să bagi de seamă, ți se scurge toată printre pahare, lăsându-te bătrân și bolnav, pe moarte. Cu singura opțiune de a mai bea încă o sticlă de vin.

M: Lasă-mă cu filozofia asta! (Strigă nervoasă).

A: Tu ai început!

M: Ai fi în stare să mergi acolo, să bei o sticlă de vin, să agăți o divorțată și să dansezi cu ea „Infini”? Ai putea face asta? Să dansezi „Infini” cu o târfă pe care a părăsit-o bărbat-su de bună ce era?

A: Lasă-mă, baby! Du-te la soțul tău! Naște-i copilul și vezi-ți de viață! Nu sunt fericit, să știi! Dar lasă-mă în ale mele! Sunt oricum mai bine decât înainte. Îți promit că nu voi dansa niciodată „Infini” cu nimeni, dar lasă-mă! Du-te!

O împinge pe ușă afară. Încet, fără s-o bruscheze. Pe urmă închide ușa cu cheia de trei ori. Și încă de trei ori yala de jos. Lipindu-se apoi de peretele rece. Plângând sănătos. Pe săturate. În timp ce asculta „Infini”. Ascultă piesa de mai multe ori. Vorbește singur cu ochii spre tavan.

(Pe fundal se aude infini de la the monojacks).

A: Jur că numai pe tine te voi iubi toată viața! Jur că te voi iubi mereu. Numai pe tine. Și jur că nu voi mai dansa „Infini” niciodată, DECĂT CU IUBIREA VIETII MELE.

Scena 2 actul 2

(unde va în sală-la plimbare-unde va pe drum) (vila luniei)

E miercuri după-amiază. Duminică ea se măritase.

Andrei este ieșit undeva la plimbare. Are în mână o pungă de hârtie cu o sticlă înăuntru. desface sticl de Connemara. Duce sticla la gură din mers.

A: N-am mai mâncat de sâmbătă, nu-mi pasă. Tu (ridică sticla sus și o privește) tu ești amantă fidelă în vremuri înșelătoare.

Sună telefonul. Nu răspunde. Sună iar, insistent. Hotărî să nu răspundă. A treia oară răspunde sictirit. Tresare.

I: Sunt luna, soția celuilalt. Vreau să stau de vorbă cu tine!

A: Nu cred că este o idee bună.

I: Te rog!

A: Nu am dispoziția potrivită. Aș putea să te reped ori să te cert că nu ți-ai ținut bărbatul acasă și n-ar fi corect. Sunt convins că suferi.

I: Nu contează, vino, te rog!

A: Unde?

I: Locuiesc pe malul Brateșului. Mi-a lăsat mie casa.

A: Da, știu unde, am condus-o odată, acum câțiva ani, pe Maria la un brunch cu colegii ținut la voi acasă. Zici că ți-a lăsat ție căsoiul cu piscină?

I: Da, mi-a lăsat tot și casă și masină și bani, numai să scape de mine.

Se aud hohote de plâns și vorbe nedeslușibile de la capătul celălalt al conversației telefonice.

Femeia se află deja la poartă când el se pregătește să apese pe sonerie.

I: Mă numesc luna. Sunt soția celuilalt. Mă rog, fosta soție!

Femeia îi întinde mâna. E mică și slăbuță, interesantă, chiar frumoasă. Andrei nu mai văzuse acel tip de frumusețe feminină.

(continuare în pag. 11)

Femeia își frământă mâinile. E plânsă și speriată.

I: Nu te-aș fi sunat, să știi!... Dar am făcut o mare greșală. Am fost la nuntă. Bine, am așteptat afară, când m-am dus să iau fata. A fost horror.

Femeia, cu părul nepieptănat și îmbrăcată neglijent, își duce mâinile la ochi începând a plânge în hohote. Cu o mână își acoperă buzele arse. Ce cealaltă o apucă și își ține mâna cu mâna de parcă una dintre mâini aparține alteia, uneia prea slăbite pentru o asemenea misiune dificilă, de a astupa cu palma o gură bocind.

I: N-am crezut că mă va afecta așa tare (plânge cu smiorcăieli)... Nu-mi pot reveni. Am vorbit cu mama, cu tata, cu fata, cu prietenile mele. Efectiv sunt disperată. Mă doare cum nu m-a durut vreodată. Și nu știu ce mă doare. Mi s-a pus un nod în gât, un gol în stomac și am numai amăreală în gură. Nu știu ce să mă mai fac. Nimic din viața mea nu m-a pregătit pentru asta... M-am gândit apoi, mi-a venit așa, ca o revelație despovărătoare, că există cineva care știe exact ce simt. Și te-am sunat pe tine. Ajută-mă, prostule, care ți-ai lăsat nevasta să se căsătorească cu altul!

El se întoarce calm, dar hotărât spre ușă. Pleacă fără să zică vreun cuvânt.

I: Iartă-mă, iartă-mă! (strigă disperată în urma lui). Sunt o proastă! Oprește-te! Ajută-mă! Nu mai pot respira! (urlă tânguindu-se).

Se apucă de păr. Își lovește tare și des pieptul, gâtul și umerii, trăgându-și sânii în jos, parcă să-i rupă.

A (disprețuitor): Ești doar o răsfățată egoistă!

El se grăbește să plece. Aproape iese pe poartă.

I: Am văzut-o și pe ea! Leșise afară. De ce ieșise tocmai atunci? Era îmbrăcată în mireasă. Tâmpita dracului! Cine se îmbracă în mireasă la 40 și ceva de ani?

Andrei se oprește. Își întoarce fața spre femeia care se tânguie.

I: Am crezut că fac o petrecere decentă, restrânsă. Mie așa mi-a spus Teo. A fost o nuntă adevărată. Cu mai puțini oameni, e drept, dar a fost nuntă ca toate nunțile. Asta înseamnă nici mai mult nici mai puțin decât ambiția ei. Teo nu s-ar fi dat în spectacol în felul acesta. Și mai era și însărcinată... Cum stătea rochia aceea pe ea! Iar mândra dezinvoltă, parcă nu se întâmplase nimic, ca și cum n-ar fi avut burta la gură! Că se cunoștetea! Se vedea clar burtoaca! Ce nemernică nesimțită! Unde dracu ai găsit-o?

A: Frumoasăăă, eaaa! (transpus) Frumoasă ca o zână... ea...

Vorbește singur, cu sine însuși, privind undeva departe de femeia din fața sa.

A: În rochia albă, plină, rotundă, umplută de ea, purtată cu grație. Rochie albă, simplă, sșezată pe ea. Rochia aceea fără ea... ar fi fost nimic.

Femeia celuilalt, după un moment de uluire, se pogorâște pe el cu pumnii strânși. Nu îl atinge. Se oprește în ultimul moment. Se păstrează amenințătoare totuși. Cu bărbia împinsă în față și privire aprigă, ucigătoare:

I: Mie mi se descompune sufletul, iar tu ridici ode frumoasei boțoase de la căcatul de nuntă. Ea, ea, ea, ea... Scu-tește-mă! Eu sufăr aici! (urlă nervoasă) Ai fost și tu? Ai fost și tu! Te-am prins!

A: Da. (răspunde sec)

Doamna celuilalt se oprește din plâns. El face câțiva pași înspre ea.

A: Crezi că suferința ta e fără seamăn? Milioane de oameni de pe planetă au trecut prin asta. Eu nu am mai mâncat de patru zile.

Femeia îi pune mâna pe piept. Cu palma toată, deschisă ca pentru a împinge o ușă batantă, grea. Prin acest gest îl trage de fapt spre dânsa, după ea în bucătărie. Purtarea ei pare oarecum

tandă, cu palmuța firavă ce se dorea autoritară.

I (liniștită): Stai jos! Ia loc la masă!... Îmi vine să râd. Am salată de boeuf. E mâncarea lui preferată. O făcusem pentru el. Am sperat până în ultimul moment că va pleca din fața altarului și se va întoarce la mine. Și voiam să fiu pregătită.

Lăcrimează încă o repriză scurtă, apoi începe a râde.

I: Ce proastă sunt! Îți place salata boeuf?

A: Acum că mi-ai zis că e mâncarea lui preferată, nu-mi mai place.

Bărbatul vorbește calm, rece, tare, disprețuitor. Ține buzele întredeschise, călcându-și caninii dinspre obrazul arcuit insinuând un zâmbet strămb, ca de clovn, sugerând scârbă.

I: Vrei să-ți fac ouă? (enervată)

A: Dă-mi dracului salata aia boeuf!

I: Nu striga la mine! N-am nicio vină că panarama aia a ta te-a părăsit.

Femeia se închide în ea. Întoarce privirea în direcția opusă bărbatului. Se așează pe un scaun din incomod din lemn tapițat cu catifea. Înfinge cotul stâng în masa groasă de lemn lucios și sprijină bărbia în podul palmei. Mâna cealaltă o duce undeva sub sânul cu inima, lipind strâns tot brațul de propriul corp, de parcă ar fi dorit să se îmbrățișeze pe sine ca unică sursă de alinare. El se întorsese pe jumătate spre dânsa. Își puse mâna în șold.

A: Te rog să nu mai spui asta. Soția mea, fosta mea soție este o femeie minunată. O iubesc și mă bucur pentru fericirea ei.

I: Nu o urăști? (șocată)

A: Absolut deloc.

I: Am crezut că voi afla în tine un aliat. M-am înșelat. Simțeam că am nevoie de tine.

A: Ai nevoie de mine. Ai simțit bine. Simți că vrei să fiu lângă tine, fiindcă eu constituie partea ce întregeste, în fine, înțelegi tu, partea ce completa partea care-ți lipsește ție acum. Vezi în mine și simți probabil o compensare a echilibrului pe care l-ai pierdut. Un fel de picior de lemn, o cârjă.

I: Pai chiar ești un lemn! Că n-ai reușit să-ți păstrezi panarama acasă!

A: Oprește-te, exclamă el! Nu sunt la curent cu ce știi tu sau nu știi, cu ce cunoști tu ori cu ce ți-a scăpat... Fostul tău soț a fost un nemernic. Te-a înșelat de zeci de ori. Probabil cunoști lucrurile astea. Dacă nu, întrebă pe cine vrei! Acum că ați divorțat îți vor recunoaște toți că era un curvar. Femeia mea a fost doar cu mine timp de 20 de ani. Așa că nu-ți vărsa veninul pe cine nu trebuie!

lunia îl scutură nervoasă, tragându-l înaintea și înapoi de guler. Andrei, imediat ce scăpă din ghearele ei se îndreptă spre ușă. Femeia încearcă să-l oprească.

I: Iartă-mă! Am greșit. Iartă-mă! Stai, nu pleca! Sunt disperată.

Bărbatul se scutură de ea și deschide ușa. Aparent reușind să scape.

A: N-ar fi trebuit să vin.

I: Nu, nu, nu plecaaa! Stai!

Andrei iese pe strada principală. Ea țipa în continuare după dânsul.

I: Promite-mi că mai vii pe la mine! Spune-mi că ai să te întorci!

A: Termin-o femeie nebună! Intră în curte că te aud vecinii!

I: Nu, nu, nu pleca!

(continuare în pag. 12)

A: Te faci de râs! Intră înapoi în curte!
 I: Promite-mi că mai vii! Mă calmează. Voi fi calmă. N-am să te mai jignesc.
 A: Bine, pa! Mă voi întoarce după ce te vei reveni și tu înapoi de la furie spre durere. Abia atunci vom putea construi o punte pe care să facem schimb de dureri.
 I: N-am să te acuz de nimic, voi fi calmă, promite-mi, promite-mi că vii!
 A: Intră în curte și îți promit că voi veni.
 I: Când?
 A: Am să vin.
 I: Când? Când? Măine?
 A: Nu, nu mâine, într-una din zilele următoare. Îți ofer timp să mai arzi din frustrare și ură.
 I: Mă amăgești! Vrei să scapi de mine și n-ai să te mai întorci!
 A: Pare că nu mă ascuți.
 I: Ba da, te ascult. Vii mâine?
 A: Peste două săptămâni. E bine?
 I: Bine, nu mai insist, văd că mai rău fac. Peste două săptămâni, dar vii, da?
 A: Ok!
 I: Iubia rămâne lipită de poartă, în interiorul curții, îndurerată

Scena 3 actul 2 (vila luniei)

Andrei revine la nebuna suferindă spre jumătatea lunii următoare. Ea îl primește cu căldură, într-o rochie veselă, subțire, albastră înflorată, până la genunchi. Nu foarte elegantă. O găsește zămbitoare, amabilă
 I: Pofțiți vă rog! Haideți să luăm loc în curtea interioară!
 A: Exagerați cu politețea. Vreți să mă țineți la distanță ori sunteți obișnuiți să dați ordine.
 I: Nu. Nu, doar...
 A: Modul acesta protocolar spune multe despre dumneavoastră.
 I: Hai lasă! Ia loc!
Andrei se așază pe un fotoliu de ratan acoperit cu o pernă pufoasă.
 I: Arăt bine?
 A: Da. Răspunse musafirul sec, rece.
 I: Avea vreun motiv, uită-te bine!(făcând o piruetă). Era îndreptățit? Avea de ce să mă înșele?
 A: Nu.
 I: Și atunci?
Desface mâinile micuțe, cu palmele îndreptate în sus.
 I: Totul este absurd și de neînțeles. Arăt bine, nu? Avea motiv? Spune! Avea motiv?
 A: Este stupid ce mă întrebi. Există o multitudine de motive pentru care un bărbat ar putea înșela o femeie. Aspectul ei exterior e unul dintre cele mai neconcludente elemente.
 I: Tu ți-ai înșelat soția?
 A: Nu, niciodată în douăzeci și ceva de ani, dar asta este irelevant. Poate că eu sunt ciudatul atipic, iar comportamentul soțului tău, fostului tău soț, face regula între bărbați.
 I: Uitasem că tu oricum ești o cârpă.
Îl privește cu dispreț. Ochii ei mari, larg deschiși, fixează implacabil chipul bărbatului. Femeia își încordează gâtul pre-

cum se întâmplă când scârba preia controlul tuturor celorlalte expresii faciale. Andrei ignoră atitudinea vădit ostilă.

A: Știi care sunt femeile înșelate mereu?
 I: Uimește-mă!
 A: De ce trebuie să fii așa zeflemistă?
 I: Fiindcă sufăr și fiindcă mă enervează tot!
 A: Femeile ca tine, puternice, cu atitudine, ele sunt cel mai des înșelate. Femeile care vor să decidă, să se facă totul cum spun ele. Femeile care dirijează acțiunile familiei sau ale cuplului, cele implicate, acesta e cuvântul potrivit, cele implicate, în tot, în fiecare decizie. Acelea în realitate sunt ultimele cârpe. Fiindcă culmea, orgoliul exagerat le întunecă judecata și le ascunde evidența. Ele nu vor afla niciodată, sau în foarte rare cazuri, că sunt doar proastele care cresc copiii. Sunt înșelate cu regularitate și disprețuite constant, ireversibil de către parteneri.
 I (*batjocoritoare*): Iar cele docile, supuse și ascultătoare nu sunt înșelate, haha, tu te auzi?

A: Nu, acelea sunt umilite în alte moduri. De obicei sunt bătute și jignite de mitocani prea beți ca să le mai poată înșela.

Femeia strâmbă din nas.

I: Ca și cum ar conta ceva din ce spui tu! Nu ai dovejit mare lucru în viață. Nu ești bogat, ți-ai pierdut nevesta, ai un serviciu banal, nu te-ai evidențiat prin nimic în cadrul societății. Nici nu ești frumos ca soțul meu. Te îmbraci prost. Vrei să continui?

A: ar trebui să încerci să te controlezi. Ți se citește de la distanță disperarea. Probabil că datorită vorbelor tale meșteșugite ai epuizat toți umerii pe care puteai plânge. M-ai găsit pe mine...

Ea se însufletește brusc. Își schimbă tonul belicos. Devine pisicoasă, languroasă.

I: Deci cum ar trebui să fie o femeie? Căci nu ai lăsat nici măcar o porțiță pentru demnitatea noastră.

A: Te înșeli! Porțița este la mijloc. Soluția este egalitate, echitate, participarea comună la toate deciziile cuplului și ale familiei. Respect mutual. Bărbatul trebuie să fie egal cu femeia și invers.

I: Rahat! Cred că în foarte puține cazuri se întâmplă, deși pare banal de simplu. Nu știu...

A: Cea mai rea tipologie e aceasta, de femeie autoritară, cum ai fost tu.

I: Adică l-am emasculat. Iar din cauza comportamentului meu despot a simțit nevoia să-și manifeste masculinitatea știrbită peste tot pe unde a umblat? Să și-o pună cu toate?

A: Da, e o explicație, oarecum plauzibilă. Alta, mult mai precisă, ar fi că anumite femei, cele orgolioase în speță, atrag un anumit gen de bărbat.

Ea întoarce brusc capul spre el. Părea că dorește să-l înjure și să plângă pe umărul lui în același timp. Câștigă de cauză furia:

I: Adică e tot vina mea. E vina mea?

A: Da, dacă ne-am fi întâlnit în urmă cu douăzeci de ani sau chiar și acum dar în alte circumstanțe, nu cred că te-ai fi uitat înspre mine, să-mi vorbești nici atât. Femeile ca tine, cu egoul cât casa, acelea care se prăbușesc de la cea mai mare înălțime, aleg mereu bărbatul foarte frumos, bărbatul acela pentru care să o invidieze toate prietenele ei. Femeile inteligente și echilibrate nu fac asta. Ele știu că pe frumusețea și pe un moment dat să-l împartă. Frumusețea și de

(continuare în pag. 13)

altele.

I: Și zici că pe tine nu te-aș fi ales niciodată?

A: Nu, nu m-ai fi ales. Fiindcă, deși nu sunt urât sau mai știu eu cum, imaginea mea este de om obișnuit care nu iese în evidență prin aspectul fizic. Nu spun că nu m-ai fi ales. Tu nici nu m-ai fi văzut. Efectiv, n-ai fi știut vreodată că exist. Chiar dacă aș fi locuit la cinci metri de tine.

I: Exagerezi!

A: Nu, nu! Chiar și în situația ta nefericită, dac-ai fi avut de ales între fostul tău soț care să te înșele regulat, să vină acasă din an în paști, să trăiască efectiv cu altele, multe altele, dar să rămână în continuare, de complezență, căsătorit cu tine și unul ca mine care să te iubească cu devoțiune, tu l-ai fi ales tot pe el, pentru a proteja aparențele, pentru a da bine în fața celorlalți când te prezinți cu el, minunatul, la petreceri sau la vreo nuntă. Ai trăi confortabil cu orgoliul tău și cu scuza mereu pregătită, dacă afla cineva că te înșală, că ai rămas cu el pentru fetiță.

I(revoltată): Tu crezi că eu am bănuț că mă înșela și am tăcut. Asta crezi, nu?

A: Da. Cred că ai știut de unele dintre aventurile sale. E imposibil. Nu ești proastă.

I: Te înșeli! N-am știut, nimmic, până când mi-ai spus tu! Apoi mi-au confirmat și alții. Dar eu înainte nu am știut. Sunt proastă, da sunt proastă! Dar nu mă acuza de duplicitate!

A: De fapt, dacă nu mă minți și e așa cum spui tu, tot de orgoliu este vorba, nu despre prostie. Ești atât de semeață, atât de orgolioasă, încât nu ai putut vreodată să-ți permiți gândul că un bărbat ar îndrăzni să te înșele pe tine, tocmai pe tine!

Femeia ajunge la limita suportabilității, deși își gestionase bineșor nervii până atunci. Brusc enervată, urlă fără sens la Andrei.

I: Ești o cârpă de bărbat! Care n-a fost în stare să-și țină soția lângă el. Cred că ești și impotent!

El se ridică de pe scaun.

A: La revedere, stimată doamnă! Nu mai avem ce să ne spunem. Nu mă mai căuta la telefon! Știu pe unde este ieșirea.

Lunia rămâne lipită de peretele din stânga ușii. Prinse să bocească ca o bocitoare. Plânge cu gura căscată larg și cu vorbe: De dor, de jale și de ocară.

I: Să te ia dracul de cretin care n-ai putut să-ți ții curva acasă! Frumosul meu bun, unde ești? De ce-ai plecaaaat?

Se lipește cu totul de perete. Cu mâna strâmbă, flexată nefiresc încearcă în zadar a-și acoperi gura, prea căscată de plâns pentru a fi astupată de o pălmuță firavă. Se prăbușește lăbărțată pe gresia din hol.

(va urma)

□

Victoria MILESCU

AMPRENTE SOLARE

El care-i strecura șerpi în sân
și gândaci în urechi – leac spaimei
el alături de ea în rului, în tangaj
dialogând prin semne
ce tăcere asurzitoare cearta lor
când ieșeau la plimbare
fiecare condus de un câine, de o pisică
el, piticul bărbos
ea, o pitică albă
albă ca laptele
stors din steaua
găsită pe trotuar, dimineața
pe strada ce duce la piața cu vulturul orb
el, vânător de aștri cu patalama
ea spălând cerul cu mopul ca pe o dușumea
când aluneca vreun inger distrat
îl prindeau în coșul de rafie
cu care zilnic mergeau la piață
să cumpere ori să vândă câte ceva...

Liviu BĂIȚEL

Picior de plai

Din munți până la mare, infinitul
Ne-a desenat din inimă, câmpia
Apoi stejari în codri de mătase
Și dealuri botezate România
În paradisul încropit de ceruri
De mii de ani ne căpătăm simbria
Muncind, ades cu zâmbetul pe buze
Și căutând în lucruri armonia
Poate cândva, către sfârșitul vremii
Vom înțelege magicul cuvânt
Prin care-am fost creați, în vis de taină
Pe-al nostru drag, nemuritor pământ
Iar în adâncul gândurilor noastre
Să rostuim un pașnic jurământ
Pentru a noastră țară, România
Picior de plai etern iubit și sfânt

Paula BÂRSAN

Amiază

...albește paloarea, roșesc dorințe
animă caii valul secunde
înfioră în scoică liniștea.
Enigma, rotundă planează
broboane de viață înfoaie în nașteri
dulceața-n poveste
Afundă chemarea, se scutură, o agață
sudând întuneric...

Trovant

Alungă nisipul din geană
Întoarce-n pornire pe cel plecat
Zgârâie secată fântâna,
Amintirea țărânei e veac.

Viața

... sare înaltul, răsare,
nu cade
în dragoste caldă, răvășitoare.
Cu pleoape întoarse spre nord
marea chemare învârte acul...

Amar

Infernul țese, desface frigul în moarte,
măruntaietele pamântului, albite,
sunt noapte și ceață.
Gemete închipuite, desfigurare de șoapte
Divinitate extrage
Limanul,
în cupe cu lapte.

Curtare

Lipsit de curaj mai poți mângâia
doar visul dimineților moi.
Să-mi bucuri atingerea clipei,
Numești cucerire...

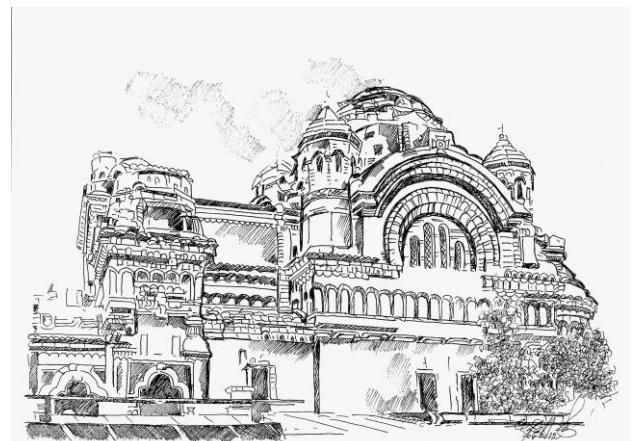
Lipsit de curaj mai poți mângâia
doar visul dimineților moi.
Să-mi bucuri atingerea clipei,
Numești cucerire...

Irefutabil

Poate că era nevoie de prăbușire de maci,
În subteran de amar
Ca să concepi a lui Icar aripă smulsă.
Și nici așa, scara nu înălța...
Cobora alte răspunsuri,
Topea întrebarea ce n-a fos pusă.
Indiferența, aristocratic se zbura,
Inocență.
Pelinul curta, algebric
Ridicând noaptea adâncuri.
Alintă-mă, cer pământean!

Filmul seducției

Aglomerări de iluzii
Stele multiplică-n goană
Chemări vindecă neputințe pedestre.
Învie frigul din excludere,
Tac plin noaptea și ceața
Subteranul pendulează-n albastru,
Invită bălaia la horă.
Saltă divin șfaier de ceară plăpândă,
Ghirlandă pe lună.

Catedrala Arhiepiscopală Sf. Andrei (3)

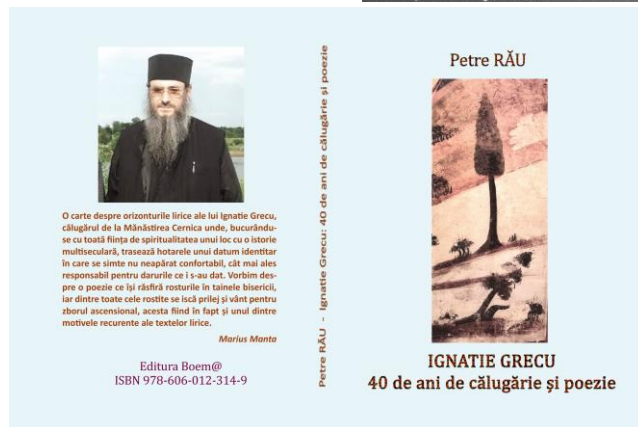
Geo VASILE

IGNATIE GRECU. 40 de ani de călugărie și poezie – o monografie exemplară

Un gest mai mult decât amical, am zice fratern, face **Petre Rău**, poet, critic, director al revistei și Editurii Boema@ din Galați, dedicând colegului de școală și concitadinului său Ignatie Grecu, o cuprinzătoare monografie: **IGNATIE GRECU. 40 de ani de călugărie și poezie**, 2024. O carte ce parcurge aproape toate zărilor și etapele lirice ale poetului – călugăr de la mănăstirea Cernica, exprimate în tot atâtea cărți, concepută după toate criteriile unei bio-bibliografii documentare și analitice. Este de-ajuns să parcurgem Cuprinsul acestei înfăptuirii și să ne dăm seama de seriozitatea și completitudinea acestei inițiative pe care orice scriitor și-ar dori-o (p. 360).

După o prefață memorabilă de Marius Manta, cititor și interpret profesionist de literatură, urmează fascinante capitole aparținând lui Petre Rău precum: **Strădania unui poet-monah și aura poeziilor sale; Scurtă istorie a unor poeți-monahi români; Istoria Mănăstirii Cernica; Cine este Ignatie Grecu; Portret în mișcare; Cărțile poetului; Interviuri; Întâlniri și dialoguri cu personalități marcante; Efigia lui Eminescu în chilia poetului; Poetul, iubirea și Poezia; Păsări, copaci și flori în poezia lui Ignatie Grecu; Teme filosofice în poezia lui Ignatie Grecu; Poezia în formă fixă (sonete, rondeluri, haiku); Ars poetica; Scrieri inedite (povestiri, amintiri, însemnări de jurnal); Poeme în facsimil** etc. Monografia include și un amplu capitol de critică literară și recenzii semnate de Dan Verona, regretații Aureliu Goci și Alex Ștefănescu etc., precum și un bogat aparat bibliografic și iconografic de coperte ale cărților, diplome, premii acordate poetului, corespondență, o galerie foto etc. Codurile de referință la cărțile poetului-monah confirmă impresia cititorului că se află în fața unei monografii exhaustive, științifice a unei opere și a unei personalități, în ciuda unor cordiale exagerări encomiastice. Sub imboldul acestei splendide monografii, am purces la recitirea cărților poetului cernican, parvenite mie prin bunăvoința autorului, ajungând la câteva concluzii de viață și credință, dar și estetice, ce corespund în mare măsură celor din cartea lui Petre Rău.

Conform operei Aut-Aut a filosofului, teologului și scriitorului danez Søren Kierkegaard, stadiul estetic este forma de viață în care omul are comportamentul celui ce refuză orice angajare sau legământ durabil, tot căutând clipa efemeră a propriei realizări, sub zodia noutății și aventurii. În schimb, **stadiul etic** este momentul în care omul, „alegând să aleagă”, sau asumându-și pe deplin răspunderea propriei libertăți, se angajează într-o cauză

căreia îi rămâne fidel.

Stadiul religios, căci despre el va fi vorba, este cel al credinței, în cazul nostru, al ortodoxiei înțelese ca „relație” cu absolutul, sau stadiul în care individul, depășind limitele vieții etice și raționale, se deschide ireversibil către Dumnezeu, reușind să-și învingă zăburciul, eșecul și disperarea implicite plămădei umane.

Aceste considerații ne-au fost sugerate de cartea de poezii *Floare de har* (Editura Semne, 2012, 148 p.), a noua, semnată de lordache Grecu (n. 1952, Tecuci), cel ce din 1992 se va călugări sub numele de Ignatie, fiind în prezent ieromonah, slujitor la mănăstirea Cernica. Iată o mostră a condiției jertfelnice a poetului, una din multele pilde de ars poetica: „Cu lyra lui Orfeu în spate/ urca încet drumeagul/ printre astre/ pline de dor/ și de iubire/ și sângera cărarea/ în urma lui/ departe în amurg.”. Aproape toate poeziile pledează pentru întoarcerea omului de la fărădelegea ruinătoare a celui fără de Dumnezeu la obârșia lui naturală de care s-a rupt, pentru reconectarea releelor abolite dintre om și tainele dumnezeiești ale creației sale universale (faună, floră magnifică, seculară sau umilă, smerită, efemeră, ape stătătoare sau valuri învolburate ale mării, strălucitul spectacol sideral generând anotimpuri, fiecare cu rodul și rostul său). Cartea este un nesfârșit imn franciscan în cheie minimalist-aforistică, o închinare - laudatio și rugăciune luminii cerești (rodnicie, vis, dulceață, noimă), ce impun un talent și un imaginar cu performanțe prozodice, plastice și cromatice demne de marii noștri poeți interbelici: de la Ion Pillat la V. Voiculescu, de la Lucian Blaga la Tudor Arghezi, Ioan Alexandru, Daniel Turcea (căruia i se dedică poemul *Atât de tânăr*), Dan Laurențiu (în ultimii săi ani de viață), Dan Verona etc.: „Toate se deschid să primească/ Lumina din cer, dumnezeiască./ Toate făcute de Domnul sunt bune./ Până și privighetoarea o spune./ Pe ramul de salcie cântă/ În noaptea Învierii cea sfântă./ Numai omul bezmetic, străin și stingher/ A uitat cu totul de cer./ Privește în sus într-o doară/ Când gândurile încep să îl doară./ Inima dă buzna în el/ Ca un val care suie rebel”. Încă din start, poetul pune semnul egalității între zborul poetic, curăția sufletească, slăvirea lui Dumnezeu și poezie. Microcosmosul ce împresoară și străjuiește mănăstirea în care s-a retras devine pentru Ignatie Grecu o dioramă a peisajului românesc, a poeziei românești și universale în care miresmele, culorile și sunetele își răspund, și din care poetul se împărtășește, prilej de trezvie și totodată lepădare de timp și de obșteasca țărână. Dacă ar fi să

(continuare în pag. 16)

ne oprim doar la trei cuvinte cheie ale cărții, teiul (sfânt încă la Eminescu), rândunelele și ciocârliia, vom putea deduce simbolistica de excepție, deși discretă și aluzivă, pe care se înalță zidirea lirică. **Teiul** este „catedrala miresemelor,/ candelabru imens/ cu brațele pline/ aprinse de flori”, o danie cerească „pentru cei muritori”. Întoarcerea rândunelelor marchează echinocțiul de primăvară, zborul lor fiind o partitură celestă: „sueici țesând/ prin ițe nevăzute/ ale văzduhului/ fugare note/ într-o albastră, cerească simfonie”.

Privighetoarea, căreia John Keats i-a dedicat o Odă, umple de farmec nopțile de veghe ale poetului, făcându-l să uite de primejdiile zilei. Cântecul ei magic și excesiv de intens sugerează perfecțiunea și totodată fragilitatea fericirii, fiind un legământ intim între iubire și moarte. Să ascultăm așadar *Privighetoria*: „Atât au cântat/ Din seară până-n zori/ Din zori până-n seară/ Că potirul cerului s-a umplut/ Dând pe dinafară”. Întreg universul oferit de Ignatie Grecu este pătruns de rezonanță cristică și taina împărășaniei; este o redescoperire a poeziei pure ca rugăciune a inimii, a se citi textul Zăpezile, un alt leitmotiv al transfigurărilor ce apropie cartea de marele repertoriu religios al Europei (Rilke, Claudel, Pierre Emmanuel etc.). Artizan și senzor al inefabilului, al revelațiilor și epifaniilor Tatălui, Fiului și Sfântului Duh, poetul scrie: „Abur de pâine/ soarele iese/ din cuptorul mării,/ rotund și mare/ ca o pâine/ bine rumenită./ Luați, mâncați!... Poetul nostru călugăr este un om extrem de cultivat, dovadă și această ars poetica amintind de sonetistul Michelangelo: „A trăi fiecăre cuvânt în parte./ A suferi mult pentru fiecare./ Când așterni pe hârtie un cuvânt/ desprins din viață e/ ca dintr-un munte de marmură/ o statuie/singură mergând”.

Thaumaturg atotștiutor al legăturilor și rosturilor naturii, poetul hăruit, se pare, extrasenzorial, percepe nu doar îngerii-n zbor, soli ai raiului sau umbrele plopiilor înmormântați de ape, ci și lumina adumbrită a pașilor Dumnezeului nostru ca pe-o „făclie/ tremurând/ la chin-die”.

O frumoasă, inedită, metaforă probează nivelul unui poet inspirat, profesionist, demn de luat în seamă de marii noștri editori, de critici, de Uniunea Scriitorilor din România, al cărei membru este, precum și de înaltele foruri culturale ale Bisericii noastre de pretutindeni: „Cerule e-atât de albastru/ că-ți vezi sufletul prin el”. Frumusețea unică a poeziei călugărului de la Cernica constă într-o fericită simbioză între învățătura creștin ortodoxă și metaforă, între forța credinței și performanța estetică și etică: „Deget al lui Dumnezeu/ atingându-ne-n creștet/ luminează/ întunericul din noi!”/ Mult timp după aceea/ vom străluci/ ca Moise coborând/ din munte/ cu Tablele Legii în brațe”.

Crin ales de Domnul spre a vesti mireasma cea fără pereche a nemuririi celor credincioși, Ignatie Grecu își definește poezia drept „adierea inimii în rugăciune”, o „floare de har”. Cartea nu exclude dileme existențiale, însingurarea până la depresie (*Obosit*), aluzii biografice la prima tinerețe de mirean a poetului îndrăgostit (*Eram tânăr, iubeam, Totuși, Atât de de-parte*), metamorfoze în maniera poetului latin Ovidiu sau motivul universal *imitatio Christi*.

Floare de har este rodul unei îndelungate strădanii și

a unei vocații, o mărturie a omului iluminat de Versul cesc. Dacă ar fi să propunem poetului Ignatie Grecu un moto pentru cartea sa, acesta ar fi un text emblematic din toate punctele de vedere: „Poezia mea – trecătoare până la cuvântului/ pe care s-a întipărit/ ca prin minune/ pentru totdeauna/ chipul Tău, Doamne!”. Un crez indelebil al slujitorului Bisericii și al Poeziei.

Cu recentul volum **Veni-va**, (București, Editura Agol, 2015, coperta de Vasile Sarcă), oblatuit de un îndemn al Fericitului Augustin (“Cântă și mergi; Dumnezeu e la capătul drumului”, 354-430), se conturează tot mai pregnant opera poetică a monahului cernican Ignatie Grecu demnă de înaintașii săi religioși sau laici din toate timpurile și orizonturile lumii creștine, pătrunsă de crezul său nestrămutat întru poezia filocalică, a adorației imnice a Sfintei Treimi și a creației sale, a rugăciunii inimii și regăsirii sigiliului divin în toate cele ce înseamnă viață, natură, flori, munți „împovărați de propriile lor gânduri”, arbori, cântecul poetului, al păsărilor sau al aștrilor, al valurilor mării înălțându-se spre cer.

Mesajul implicit al textelor sale, unele având puterea și frumusețea oximoronului și metaforei esențializate, a haiku-ului în formă rebelă, este aspirația spre cer, comuniunea și ascensiunea cugetului spre Cel Atotputernic. Iată, de pildă, această emoționantă rugăciune, parcă desprinsă dintr-un verset biblic, revelație a credinței în Dumnezeul eminescian din „Rugăciunea unui dac”, echivalent al aceluia dor, cupio dissolvi, al dispariției în micro și macrocosmosul creației: „Am/ aruncat/ peste/ bord/ tot/ ce-am/ agonisit/ o/ viață/ acum/ ușor/ ca/ un/ fulg/ mă/ topesc/ întru/ Tine,/ Doamne”.

Cele peste 100 de texte poetice, scrise sub ocrotirea și lumina aripii **Porumbelului Divin**, și săvârșite prin sublimarea rostirii la un singur cuvânt sau monosilabă în spiritul minimalismului universal (de la Pindar și Matsuo Basho la Ungaretti), sunt tot atâtea probe de eternizare a unor instantanee, a clipei unice, ireversibile, a epifaniilor accesibile doar celor aleși și îndu hovnicți, celor care știu să distingă frisonul miracolului, feericului sau fabulosului dincolo de aparențele repetitive ale cotidianului: „Târziu/ cântec/ al lebedei/ abia/ auzit/ apoi/ fulgerul/ înflorind/ norul”. Ignatie Grecu nu-și uită propria condiție de poet și monah care a făcut legământ de credință indelebilă și jertfă: „Picătu ră/ cu/ picătură/ ars/ Sufletul/ de/ iubire/ numai/ și/ numai/ pentru/ Tine/ fân tână/ vie/ a cântecului/ meu/ Doamne”. Lumina zorilor și a soarelui, a razei de lună sau a asfințitului, precum și strălucirea aurului, expresii nelipsite în simbolistica și iconografia orto do xă a mântuirii, nu puteau lipsi din poezia lui Ignatie Grecu, poetul însuși definindu-se în chip blagian „un mugur/ plin/ de/ freamătul/ luminii”. Iată acum și o pildă de poezie pură, sinestezie conotativă între timp, cromatică, mister, olfact: „Clipa/ lacăt/ suav/ albastru/ descuie/ o/ tainică/ mireasmă”. Și din nou condiția poetului: „Că I ă tor/ cu grea/ crucea/ cântecului/ în/ spate”. În alchimia talentului lui Ignatie Grecu, poet al bobului de rouă ce dă strălucire diamantină petalei florale, al rodului deplin de bucurie, dar și al desmărginirii și sin gurătății ca „abis de lu mină”, profunzimea, știința sugestiei contrastive, stările sufletești înduioșător de umane, dar și conceptele religioase, psihofilosofice, recursul la folclor, legende și antropomorfism își găsesc expresia fericită în marea simplitate a

(continuare în pag. 17)

dicțiunii, cucerire a maturității poetice, cea care îmbină ingeniozitatea inspirației cu ingenuitatea mitopoeitică. Natura românească ridicată la puterea naturii universale este văzută sub toate înfățișările și anotimpurile, cu flora și fauna aferente: natura ca peisaj și stihie, natura în rama unei picturi intraverbale, efemeră și indelebilă, natura în felurile sale inter ferente, simbioze, metamorfoze și convergențe, dar nicicând ca fenomenologie de sine stătătoare, ci strâns legată de aventura umană sub zodia Creației și a Credinței.

Veni-va este cartea poetului nostru de rugăciune și de logodnă cu Asceza, „O/ lebădă/ de/ aur/ adie/ pe/ munții/ de/ fier/ ai/ singurătății/ mult/ mai/ sus/ de/ vânt/ și/ de/ nori”, cartea de iubire de Dumnezeu, de oameni și de Poezie, calea cea mai directă de comunicare cu Persoanele Sfinte Treimi. Încheiem aceste însemnări cu definiția dată de Ignatie Greco poeziei pure tip Paul Valéry: „Anonim/ azur/ estuar/ mățâsos/ al/ iluziei/ lance/ la/ depărtări/ înstelate/ Poezie!”. Stadiul religios al omului este cel al credinței, în cazul nostru, al ortodoxiei înțelese ca „relație” cu absolutul, sau stadiul în care, depășind limitele vieții etice și raționale, omul de rând sacerdotul, preotul-cărturar, monahul-poet se deschide ireversibil către Dumnezeu, reușind să-și învingă zbuciumul, eșecul și disperarea implicite plămădei umane. Aceste gânduri ne-au fost sugerate de cărțile de poezie Mierea singurătății, Stihurile despre nisip, Sipetul de taină, Aripă de înger, Lacrimi de mărgean, Floare de har, Altă înserare, Steaua mângâierii etc., publicate între 1994 și 2014, semnate de **lordan Greco** (n. 1952, Tecuci), cel care din 1992 se va călugări sub numele de **Ignatie**, fiind ieromonah, apoi protosinghel slujitor la mănăstirea Cernica. Iată o mostră a condiției jertfelnice a poetului, una din multele pilde de ars poetica: „Cu lyra lui Orfeu în spate/urca încet drumeagul/printre astre/pline de dor/și de iubire/și sângea cărarea/în urma lui/departe în amurg.”. Aproape toate poeziile călugărului de la mănăstirea dintre ape pledează pentru întoarcerea omului de la fărâdelegea ruinătoare a celui fără de Dumnezeu la obârșia lui naturală de care s-a rupt, pentru reconstituirea relelor abolite dintre om și tainele dumnezeiești ale creației sale universale (faună, floră magnifică, seculară sau umilă, smerită, efemeră, ape stătătoare sau valuri învolburate ale mării, strălucitul spectacol sideral generând anotimpuri, fiecare cu rodul și rostul său).

Cărțile învățatului monah Ignatie Greco sunt un nesfârșit imn franciscan în cheie minimalist-aforistică, o închinare, laudatio și rugăciune luminii cerești (rodnicie, vis, dulceață, noimă), ce impun un talent și un imaginar cu performanțe prozodice, plastice și cromatice demne de mării noștri poeți interbelici: de la Ion Pillat la Vasile Voiculescu, de la Lucian Blaga la Tudor Arghezi și Radu Gyr, Ioan Alexandru, Daniel Turcea (cărui i se dedică poemul „Atât de tânăr”), Dan Laurențiu (în ultimii săi ani de viață) etc.: „Toate se deschid să primească/Lumina din cer, dumnezeiască/. Toate făcute de Domnul sunt bune./ Până și privighetoarea o spune./ Pe ramul de salcie cântă/În noaptea Învierii cea sfântă./ Numai omul bezmetic, străin și stingher/ A uitat cu totul de cer./ Privește în sus într-o doară/ Când gândurile încep să îl doară./Inima dă buzna în el/Ca un val care suie rebel”. Încă din start, poetul pune semnul egalității între zborul poetic, curăția sufletească, slăvirea lui Dumnezeu și poezie, Microcosmosul ce împresoară și străjuie mănăstirea în care poetul s-a retras devine pentru

acesta o dioramă a peisajului românesc, a poeziei românești și universale, în care miresmele, culorile și sunetele își răspund și din care Ignatie Greco se împărtășește, prilej de trezvie și totodată lepădare de timp și de obșteasca țărână. Dacă ar fi să ne oprim doar la trei cuvinte-cheie ale universului său poetic, **teiul** (sfânt încă la Eminescu), **rândunelele** și **ciocârlia**, vom putea deduce simbolistica de excepție, deși discretă și aluzivă, pe care se înalță zidirea lirică. Teiul este „catedrala miresmelor,/candelabru imens/cu brațele pline/aprinse de flori”, o danie cerească „pentru cei muritori”. Întoarcerea rândunelelor marchează echinocliul de primăvară, zborul lor fiind o partitură celestă: „sueici țesând/prin ițe nevăzute/ ale văzduhului/ fugare note/ într-o albastră, cerească simfonie”. Privighetoarea umple de farmec nopțile de veghe ale poetului, făcându-l să uite de primejdiile zilei. Cântecul ei magic și intens sugerează perfecțiunea și totodată fragilitatea fericirii, fiind un legământ intim între iubire și moarte. Să ascultăm așadar „Privighetoriale”: „Atât au cântat/ Din seară până-n zori/ Din zori până-n seară/ Că potirul cerului s-a umplut/ Dând pe din întreg universul oferit de Ignatie Greco este pătruns de rezonanță cristică și taina împărtășaniei; este o redescoperire a poeziei pure ca rugăciune a inimii – a se citi textul „Zăpezile”, un alt leitmotiv al transfigurărilor, ce apropie cartea de marele repertoriu religios al Europei (Rilke, Claudel, Pierre Emmanuel etc.). Artizan și sensor al inefabilului, al revelațiilor și epifaniilor Tatălui, Fiului și Sfântului Duh, poetul scrie: „Abur de pâine/ soarele iese/ din cuptorul mării./ rotund și mare/ ca o pâine/ bine rumenită, // Luați, mâncați!...” Taumaturg atotștiutor al legăturilor și rosturilor naturii, poetul hăruit, se pare, extrasenzorial, percepe nu doar îngerii-n zbor, soli ai raiului sau umbrele plopilor înmormâțați de ape, ci și lumina adumbrită a pașilor Dumnezeului nostru ca pe-o „făclie/tremurând/la chindie”. O frumoasă, inedită metaforă probează nivelul unui poet inspirat, profesionist, demn de luat în seamă de mării noștri editori, de critici, precum și de înaltele foruri culturale ale BOR: „Cerul e-atât de albastru/că-ți vezi sufletul prin el”. Dacă Altă înserare este o carte de rondeluri, Steaua mângâierii, este una de sonete, o etapă de autoexigență maximă a autorului, sonetul fiind proba de foc a poetului ce reușește să îmbine canoanele acestei străvechi specii literare în privința numărului fix de versuri și a savantei prozodii ce amintește de bijuteriile muzicale ale lui Chopin sau Debussy: ne îngăduim să cităm cu ocazia recentelor sărbători de Crăciun aceste versuri de închinare și încântare melodioasă – La Betleem – „Frumoasa mergere a stelei spune/ Păstorilor un început de pace./ Din adâncimi de noapte îi întoarce/ La locul hărăzit, unde, minune! // Cocon ceresc în scutece sărace/ A răsărit. Încep să se adune/ În jurul ieslei. Lin, un genunchi se pune/ Pe piatră Lui, privind cum se desface // și brațele întinde să-i cuprindă./Iar peștera – săracă, mică tindă, –/ Mi-roase a vis, a lume strălucindă./Se luminează cerul până-n zări,/ Păstori și îngeri viersuiesc cântări./ Trei magi cu aur, smirnă – vin călări.”

Și pentru că *finis coronat opus*, cum spuneau latinii, vom menționa, în fine și volumul antologic, ultra-elegantul **Mandylion**, Editura Eykon, 2017, semnat de

(continuare în pag. 18)

(urmare din pag. 17)

ieromonahul Ignatie Grecu de la Cernica, însoțit de o sufletească prefață semnată de poetul Dan Verona, prin care se conturează definitiv o operă poetică demnă de înaintașii săi religioși și laici din toate timpurile și orizonturile creștine. O operă poetică și un crez nestrămutat întru poezia filocalică, a adorației imnice a Sfintei Treimi și a creației sale, a rugăciunii inimii și regăsirii sigiliului divin în cele ce înseamnă viață, natură, flori, munți "împovărați de propriile lor gânduri", arbori, cântul păsărilor sau al aștrilor, al valurilor mării înălțându-se către cer... Vom încheia cu un citat din comentariile lui Dan Verona, veritabil exeget al scrisului monahului cernican: "Poezia creștină a preotului-poet Ignatie izvorăște dintr-o profundă iluminare sufletească și trăire duhovnicească, din dorința de a da slavă lui Dumnezeu prin poezie, dintr-o sensibilitate aparte și o predispoziție creatoare de imagini poetice de cea mai înaltă valoare estetică și spirituală în tradiția poeziei scrise de poeții creștini din toate timpurile precum Sf. Grigore de Nazianz, Sf. Efreim Sirul, Romanos Melodul, Sf. Simion Noul Teolog, Sf. Teresa de Avila, Sf. Ioan al Crucii, Dosoftei, Varlam, Tudor Arghezi; Vasile Voiculescu, Ioan Alexandru, Daniel Turcea."

(apărut inițial în revista "Cafeneaua literară", iunie, 2025)

Lucia PĂTRAȘCU**Talida TEODOREANU - TIMPUL NOSTALGIEI**

Volumul de proză „*Timpul nostalgiei*”, semnat de Talida Teodoreanu, Editura Lucas, Brăila, 2025, cuprinde o poveste de viață, despre care autoarea spune: „*Mi-am dorit să pot împărtăși cu ceilalți o parte din clipele trăite de mine în perioada cea mai inocentă și binecuvântată din cadrul natural oferit de plaiurile dobrogene.*” Deci, este o carte autobiografică, în care autoarea povestește, în felul său, cu aplomb, întâmplări din copilăria sa, conduse până la absolvirea liceului și privite cu ochii femeii mature de astăzi, care vede în proprii urmași ceea ce a fost. Și se întreabă ce va fi. Sunt întâmplări reale, aduse la lumina tiparului cu nostalgie, cu dragoste, cu duioșie, fără frivolitatea posibilă, lăsând ludicul să joace șotron cu acele vremuri, ca într-un adăpost pentru copilărie.

Cele douăzeci de subtitluri de proză scurtă aduc în atenția cititorului o parte din istoria antecesorilor săi, cu personaje reale, supuse și expuse unei analize pline de acuratețe și a unei prezentări tandre, încununate de bucuria reîntâlnirilor. Amintiri frumoase, ce luminează trecerile, cu oameni al căror contur individual, cu adevărat

memorabil, poartă în sine sa, perspectiva unei continuări prompte și oneste.

Toată lumea știe că, în scriere, timpul trăirii diferă de timpul mărturisirii, de aceea nu este curios că într-o astfel de confesiune curată fiecare își păstrează autenticitatea și amintirile se transformă într-o poveste frumoasă. De aceea, este admirabil să strălucească un strop de amintire, să te caute, să te găsească și să-ți deschidă apetitul pentru alte drumuri. În felul acesta, a luat naștere această carte ce se întoarce la rădăcini, pornind de la bunica maternă Dorica. Acțiunea ei parcurge o bună perioadă de timp, desfășurată până la finalizarea liceului autoarei, de fapt, de la bunici și străbunici, cu lumea lor, din care a odrăslit lumea viitoarei scriitoare Talida Teodoreanu. Oameni și locuri... Amintiri, rememorări și revelații... Întâmplări și întâmplări...

Toată cartea poate părea un portret, prin care autoarea își pune la adăpost amintirile.

Portretul unei copile, care trăiește în sufletul unei femei într-o maturitate îndeplinită abia acum, când rememorările se așază într-o cunună prețioasă, ce merită a fi împodobită cu reflecțiile înțelepte acumulate din neam, înflorite în duioșia sufletului și pregătite pentru a fi transmise astfel urmașilor. Portretul bunicii Dorica, ca personaj principal, incontestabil, este cel în jurul căreia s-au ținut toate experiențele afective, cognitive, pe care le trăiește nepoțica, o copilă mereu atentă, mereu interesată și mereu empatică. Receptivă la relațiile de familie, la bunul simț și la atitudinea generoasă, pe care și le însușește definitiv. Și cu o memorie afectivă bogată, fidelă și profundă.

Acest volum de proză este un interesant debut literar, cu care scriitoarea Talida Teodoreanu, brăileană prin adopție, plimbă atenția cititorilor prin mirificul ținut dobrogean, plin de istorie veche. Tot ceea ce se întâmplă în această carte (joaca frumoasă a nepoților, borboațele, pe care mintea lor neastâmpărată le născocoște,) capătă farmecul unor povestiri năzdrăvane, în care, uneori, neașteptatul se împletește cu ilogicalul. Și, totuși, acesta este farmecul unei copilării trăite din plin!

Cine este, de fapt, Talida Marilena Teodoreanu? O scriitoare debutantă, care-și invită cititorii în lumea mirifică a copilăriei sale. O memorialistă, în felul său, care aduce chipurile strămoșilor săi, ce ne privesc senini și demni din paginile cărții, ca dintr-un tablou de familie.

Încet-încet, aflăm că Talida Teodoreanu este un nume, care, prin acest prim volum de proză, cu care debutează hotărât, se va adăuga, cu siguranță, lumii scriitorilor brăileni contemporani. Unii cititori vor spune: *Ce mare noutate?* La fel, și unii condeieri: *Toți avem amintiri din copilărie... Toți trăim cu ele și toți apelăm la ele, atunci când viața ne dă răgazul să le scoatem la lumina soarelui, să le scuturăm puțin de colbul trecutului, să le lăsăm să strălucească, iar și iar, în viața noastră. Ca o regăsire plină de bucurie, ...ca o mântuire!*

Este adevărat!... Dar o memorie specială, pe care un copil de nici cinci ani o aduce nealterată în coșul cu amintiri al adultului de mai târziu, nu poate decât să impresioneze cititorul. Sigur că micile repere geografice și istorice ale locurilor natale, ca niște minimonografii (Babadag, Tulcea, de exemplu!) au putut fi reconstituite și mai târziu. Însă, trăirile personale acumulate în acea per-

continuare în pag. 19)

(urmare din pag. 18)

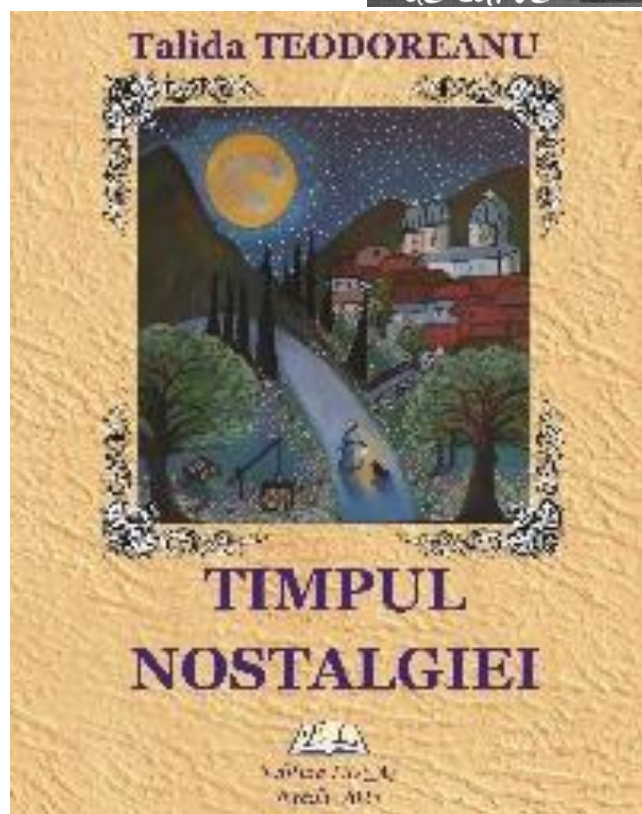
oadă au autenticitatea și prospețimea faptului petrecut azi. De exemplu, o vizită prelungită de aproape un an, într-un spital, unde este internată bunica Dorica, pe care o îngrijește fiica acesteia, mămica Mariana, pe care o însoțește copila Talida, îi dă acesteia din urmă prilejul cunoașterii unui mediu neașteptat de diversificat, pe care, după atâția ani, autoarea îl prezintă într-o manieră amănunțită și foarte realistă. O prezentare precisă, riguroasă chiar, dar dantelată, ca peste tot în proza sa, cu scânteii de metafore, așa cum zăpada imaculată arunca „scânteii de diamante în lumina albastră a Lunii.”

În fiecare situație, în care se află copila aceasta, ea se comportă în mod normal. Iar cititorul va remarca atitudinea jovială față de grupul de copii cu care interacționează, ori atitudinea matură, plină de interes, în conversațiile cu cei mari și, nu rareori, concluziile la care ajunge. Dar și faptul prin care admite puterea imaginației ca pe ceva real: îl iubește pe nanul Costică, cel care doar bagă mâna sub pat și este suficient „să prindă de coadă o poveste”, pe care i-o spune copilei.

Cititorul nici nu va ști ce să aprecieze mai întâi. Amintirile din copilărie, desenate cu fir de aur în biografia fetei. Sau mijloacele artistice, ce dovedesc o scriere neașteptat de bine conturată. De exemplu, scriitoarea Talida Teodoreanu, este o adevărată maestră în arta descrierii. Ori că este vorba despre un colț din natură, ori că este vorba despre locuri și oameni. Sensibilă, primește cu sufletul deschis toate imaginile și obiceiurile, le admiră, le înmagazinează în memoria sa selectivă și, uneori, le dăruiește și celorlalți. Despre geamia musulmană, împodobită într-un fel anume, ori ritualurile acestor credincioși, de exemplu. Despre grădinița cu flori a bunicii, plină de taine nebănuite de copilă. Despre cerul plin de mistere, cu trimiteri la lecția de astronomie. Despre castelul Bran. Despre castelul Peleş. Despre un spital, în care a stat mai mult timp. Totul observat cu atenție, născând întrebări, căutând și obținând răspunsuri.

Iar atunci când ființe vii, oameni și animale, ajung în preajma sa, au parte de aceeași atenție specială. Astfel, cititorul află că Maradona, câinele bunicii este credincios și înțelept, iar Chetuța, pisica urâtică, fără coadă, este tare harnică la prins șoareci. Ca să nu mai povestim despre iedul sacrificat. Povești pentru cei mici, dar cu învățăminte și pentru cei mari. Este o carte serioasă și completă din punct de vedere al construcției literare, în care autoarea, ca povestitoare, utilizează, așa cum am arătat, felurite procedee artistice, captând astfel atenția cititorului, pentru a-i transmite tezaurul din sufletul său.

O carte în care autoarea este naratorul subiectiv, se implică afectiv în ceea ce povestește și devine personajul principal. Deci, avem o carte cu amintiri din copilărie. Desi, tematica pare aparent simplă, nu este o literatură pentru copii. Sau, nu, numai. Amestec de istorie, geografie, psihologie, portretistică. O carte bogată în amănunte semnificative, referitoare la viața de zi de zi, cu teme multiple și pe care autoarea le culege cu frenetă din trăistuța cu surprize, în care le-a adunat copila de altădată. O carte cu tentă feminină, nu numai datorită faptului că autoarea este femeie, ci și pentru că totul este scris cu tandrețe, de parcă micuța de atunci îi spune femeii adulte de acum să umble cu gingășie prin doruri și amintiri.

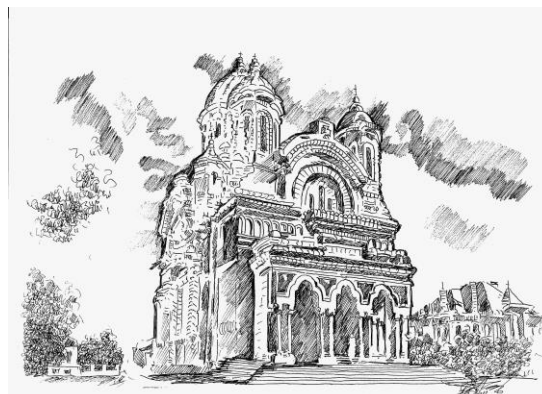

După ce va citi această carte, cititorul va răspunde hotărât: *Da. Talida Teodoreanu este o scriitoare debutantă, care în stilul său propriu, alert și neașteptat de viu, ca într-un tablou de arbore genealogic, aduce în volumul său de proză amintirea moșilor și a bunicilor, a părinților, alături de care copilăria sa a înflorit, păstrând darurile și harurile unui gând bun. Să-și amintească și să povestească și altora. Să scrie...*

Și, iată, scrie!... Scrie frumos!

Nu știu dacă Talida Teodoreanu va continua să scrie (așa a promis!), nici dacă peste ani va reuși să se așeze literar într-un loc geometric propriu. Important este că încearcă și începutul a fost făcut; indiferent de emoțiile oricărui început literar, toți vrem să lăsm umașilor noștri mărturie despre devenirea noastră. Autoarea a îndrăznit și a reușit!

O carte povestită este o bucurie! O carte citită este o încântare! O carte scrisă este un dar literar! Primiți darul, încântați-vă de frumusețea lui, făcând și altora bucuria unei întâlniri rodnice! Merită!

Catedrala Arhiepiscopală Sf. Andrei (1)

Marin MOSCU

Crucea de tămâie

Am trimis pe Bunul Ene
Cu vis somnul să-ți sporească,
L-ai primit cu zâmbetul
De amnar pe puf de iască...

S-a aprins cerul de stele
Și în Norul lui Oort
Gândul meu s-a îmbătat
Cu cireașa de pe tort...

Dulce este visul, somnul,
Când la pieptu-mi te adun,
Bunul Ene veșnicește
Noaptea pân se face scrum...

Iată, ziua-i de poveste,
Rămânem în poezie
Să ne spovedim iubirea
Într-o cruce de tămâie...

Tu

Tu ești visul vieții mele,
Ești icoană între sfinți,
Ești luceafăr între stele
Cu credință mă alinți...

Ai primit nume de floare,
Ca floare frumoasă ești,
Anotimpuri zburătoare
Te-au botezat în povești

Tu ești curcubeul care
Genē mari pune pe cer
În culori strălucitoare -
Ochii tăi plini de mister

Te adaug vers cu vers
Într-o poezie sfântă,
Apoi m-apuc de ales
Rima care des cuvântă

Rima dulcilor petale
Care mă aprind de dor
Cu arpegii, osanale,
Sărutări cu dulci fior

Tu ești floarea vieții mele,
Stea din largul univers,
În oceanul plin de vele
Ești valul de gându-mi șters

Ne nălțăm prin curcubeie,
Prin meteori trecători
Lăsând urme de scânteie
Pentru mii de muritori.

Te sărut în gând iubire,
Sufletu-mi îți dăruiesc
Pentru crezul de mărire
Întru totul. Te iubesc!...

Nebunul și Dunărea

Nebunul iese din mănăstire
Descurcând privirile
Din crengile pădurii.
Întunericul
I-a pus frunzele pe buze,
Inima îi crapă
De însetarea închipuirii,
Azi merge să-și facă
Buletin de libertate,
Îl iau cu mașina
Și țipă ca un senzor
Predispus stângăciei.
Poștașul nu-i aduce pensia,
Poștașu-i nebun de spânzurat
Cu nojițe de tei înflorit
Să nu-i pută carnea
De drac tămâiat cu rachiu,
Pensia nebunului
Înghite pensia mea.
Când îl las în parcare.
Îmi cere mărunt
Să-și cumpere
Un tractor jucărie,
Știe el ce știe
Despre omul care
Și-a luat un tractor...
Nu-l cert că dă cu pumnii în geam,
Țipă în gura mare
Rotundă cât luna.
Vreau pâinea Domnului,
Nenorociților.
Face cruce
Și-și poartă umbra
Prin centrul orașului.

*

Ajung pe Faleză.
Lumea se adună
Ca ciorchinii în ciocuri de grauri.
Oare cum a ajuns nebunul
Înainte mea
Ținând în brațe,
Peste apele învolburate,
Crucea?
Sub aripile ecoului
Sufletul lui se înalță,
Odată cu întrebarea mea,
Către colacul de stele!

Cruciulițe

Fiecare viață este fir
Însăilat
Pe giulgiul omenirii.

Firul meu poartă
Sângele stelelor

(continuare în pag. 21)

În oceanul universului
Unde Dumnezeu
Își finisează poezia!

Frumoasa mea cu chip divin

Frumoasa mea cu chip divin,
Pe înserat iese din baie
Cu zâmbetul cald și senin
Purtând lejer prosop ca straie,
Totuși cu sânii mă îmbie
Să- i mai promit o poezie ...

Frumoasa mea cu chipul cald,
Cu trăsături ca de zeiță,
Aș vrea la pieptul ei să ard
Cu patos orișice dorință,
Prosopul să-l uite în baie
Să fie nud, să mă îndoiaie...

Așa frumoasa mea divină
Aș altoi-o-n mod discret
Pe-un vers cu veșnică lumină
Din inima mea de poet,
I-aș dărui ce-i sfânt sub soare,
Iubirea vie-nălțătoare!

Viața are clenciurile ei

Viața are clenciurile ei
Din răsărit către apus,
Boala cu brațele de hidră
Te vrea mereu, mereu răpus...

Singur te încumeți să înfrunți
Clipa clipelor amare ,
Căci soarta mi te-a hărăzit
Umbrei să fii rob sub soare...

Așa descoperi c-a dat Domnul
Să le suportți cu tact pe rând:
Boală, singurătate, bătrânețe,
Durere nesfârșită pe pământ...

Pomenire

La baza Cercurăriei,
Mai sus de susur de Berheci,
Unde biserica înalță
Din clopot mica Pomenire
Ne rugăm. Stăm drepti.
Pâinea și sarea,
Mâncarea ce încântă,
Coliva din boabe
De grâu făcută
Sub rugăciuni
Și lumânări aprinse
Parcă deschid cerul
De unde Domnul
Ne vede și ne-ascultă.
Aici e mica Pomenire
Pentru Andrei, pentru Anița,
- Sângele lor -,
Am fost aici
Când ei nu sunt
Decât pe cruce
Și în mormânt

Unde cândva
În veșnicia lor m-oi duce...

Viața

Viața este darul sfânt,
Pecete pe întins pământ,
Trăiește-o cât îți este dată
Lângă divina devotată,
Frumoasă, ageră, deșteaptă
Și bună cum e vinul vechi...
Viața nu știi cât ți-e dată
Până la clipa de priveghi...

Ascultă-ți inima și firea,
lubește, nu gândi aiurea,
La bătrânețe-ți pare rău
Că darul dat de Dumnezeu
L-ai ratat, nu l-ai trăit,
Nici n-ai visat, nici n-ai iubit!...

Spune ceva umanitate

Lacrimi de sânge sub soare,
Lacrimi de sânge în noapte,
Schije de oase, schije de carne,
Durere scrâșnită în șoapte...
Îvântu-i străpuns de rachete,
Pământul de drone-i cuprins,
Praf și pulbere-i totul
În ochii zdreliți fără vis...
Copiii sug frica din aripi truate,
Pacea-i cocoțată pe spini și pe foc,
Granița sufletului este închisă
În ceața istoriei fără noroc...
Spune ceva, spune umanitate,
De ce sunt lacrimi de sânge?
De ce conștiința-n menghina
Fricii întruna plânge, se plânge?!...

Șansa unu la unu...

Binele și răul -
Șansa unu la unu...
Țări invadate -
Șansa unu la unu...
Tineri măcelăriți -
Șansa unu la unu...
Bebeluși decapitați -
Șansa unu la unu...
Prizonieri încarcerați -
Șansa unu la unu...
Enumerări între durere și bucurie -
Șansa unu la unu...
Doamne, al treilea război mondial
Are Șansa tot unu la unu?...
Răspuns ferm și nefericit :
Dacă nu construieți
Coloana Infinită a Păcii,
Șansa va fi înfiorătoare ,
Inevitabil
Unu la unu...

Tudor Cristian ROȘCA

o

muză tu memorie care faci
deliciul comerțului și al artei e vremea
să-ți lepezi rămășița de lauri din creștet
să te îmbraci în galbene zdrențe căci
nu mai avem nimic de-mpărțit
m-ai amăgit îndeajuns iar voi
cântece ale mele care stați să vă nașteți
în loc fără verdeață
unde nu înfloresc bucurii sau întâmplări deosebite
doar tumultul mașinăriei zdrăngănitul
de tinichea al întoarcerii
de pe o parte pe alta
șchiopătați viguroase vă spun
învățați să nu vă mai pese
creșteți și înmulțiți-vă voi nișteversuri

din provinciile unite

când a murit vermeer datora
brutarului suma de florini 600 adică
un sfert din prețul de atunci al unei baleniere.
să ne gândim deci cu dragoste la brutarul
care i-a copt atâta pâine pe datorie dar și
la acel dumnezeu care a avut delicatețea
să-l primească la sine fără chitanțe în regulă.
precedent pe care putem cu toții clădi
luminoase speranțe.

decor

canarul ciugulea
o mândră rămurea
poleiul de pe lună
era numai minciună
iar yin și yang
atârnavă moi în ștreang.
dimineața se deschideau porțile
ca să intre neguțătorii
aerul roșu tremura peste râu
în piața ardeau cărțile
cu fum mare și alb.
bucurie se chema
prima dragoste se chema
școlarii își pierdeau leneș dinții
semințele de bamă
habar n-aveau de dramă
se-nghionteau sub pământ și țipau
adevărul pe șleau
pe masa împărăției
cocoșul odihnea în sos
(grație ataraxiei)
cuiiincios.
cine sunt? însuși mărturisea:
fiul lui nimeni și al lui nimenea.

causa

concertul s-a terminat. doamnele și domnișoarele
de la parter flutură zâmbete dintre cele
mai seducătoare. iar eroul? la picioarele ei
acoperite de o piele nesănătoasă și aspră
ca tulpina de brusture profită de acest prilej
nesperat ca să spună multe cuvinte.
domnul pound scria pentru patru persoane
el vorbește doar pentru una
și-i deplin împăcat cu gloria aceasta.

studiu de bărbat trăgând o sfoară

pe aici turnurile sunt înalte și verile scurte
cetățenii urcă gâfâind spre staționar
duminica miroase a plăcintă cu nucă
până târziu când se aprind luminile și
se aude pe lumea cealaltă marea vuind.

de la fereastra mea văd vânătorii care curăță parcul
de ciori și de câini ne salutăm trec mai departe
dispar în aburul verde care le iese din guri
în timp ce vorbesc despre tine.

cânta

ca o pasăre primăvara
ba poate mai simplu
și nu se rușina s-o mărturisească:

nu este pe lume
miros mai plăcut
de cum e
înăuntru mirosul de lut.

dar ridică-te (i s-a spus)
iarăși la cele
ce-ar putea fi și nu-s

iar el se întoarse cu palmele amândouă
peste sânii ei de ulei și de fier
ca și când urmărit întra alergând
în cetatea scăpării betor.

à cappella

încotro
sub varul atât de alb
zidurile plănuiesc întunericul
vino
sora mea
rochia ta de duminică
aruncată pe scaun să fie
pânza corăbiei. mai departe și mai departe
până fanfara de sfere va tace..

(din volumul Tudor Cristian Roșca – “Studiu de bărbat
trăgând o sfoară”, editura Vinea, București, 2023)

Ștefan ANDRONACHE

Torino, cel mai francez oraș al Italiei

Înainte de a ajunge la Torino îmi propusesem să văd, dacă vremea ar fi continuat să rămână închisă, pe cele trei nestemate ale sale: Muzeul Egiptean, Galeria Sabauda și Galeria de Artă Modernă. Cum timpul întâlnit aici s-a dovedit a fi destul de frumos opțiunile inițiale au trecut brusc pe un alt plan, principala prioritate pentru mine fiind aceea de a urca pe colina Superga pentru a saluta de la înălțime prima Capitală a Italiei unite, cât și Piemontul renumit pentru actele sale de mare curaj.

Pentru a-mi atinge scopul, m-am folosit de mai multe mijloace de transport în comun, ultimul fiind tramvaiul cu cremalieră. În gara minusculă (ce adăpostește și un muzeu al tramvaiului) se nimerise a fi adunate câteva grupuri de turiști printre care mi-a fost urșor să remarc și două familii de români basarabeni care veniseră cu proprii lor copii din cale afară de curioși să urce.

Torino – Bazilica de pe Colina Superga

Senzația pe care ți-o dă ascensiunea este deosebit de plăcută. Vagonul ultim, în care m-am urcat, mă poartă printre vile și grădini, printre smochini, salcâmi, pe deasupra tufelor de alun sau de mure, oferindu-mi posibilitatea, din când în când, să privesc prin fereastra din spate spre peisajul citadin ce se profilează tot mai distinct în urmă. După doar 16 minute, am atins nivelul

stației finale de la altitudinea de peste 600 metri. Am mai urcat pe jos un drum în pantă care, în cele din urmă, a atins coama întinsă a Supergăi aflată cu vreo 75 m mai sus.

Odată aflat în preajma monumentalei bazilici în stil baroc, ctitorită după inspiratul proiect al genialului Filippo Juvarra, simt că nu mai pot rosti nici un cuvânt. Ideea înălțării acestui edificiu au avut-o Vittorio Amedeo II și Eugène de Savoia. Prinții regenți îi promisese Sfintei Fecioare că dacă îi va ajuta să învingă oștile franceze ale lui Ludovic al XIV-lea, care de patru luni le tot asedia orașul, îi vor consacra un templu cum nu se mai văzuse până atunci prin țară. Și pentru că ruga le-a fost ascultată, dușmanii fiind învinși, pe 2 septembrie 1706, lucrările construcției bisericii au demarat după zece ani de la victorie, ea fiind inaugurată de Carol Emmanuel II, la 5 noiembrie 1731.

Bazilica de formă preponderent circulară (cupola proeminentă amintește destul de bine de cea a Sf. Petru de la Roma) și de o simetrie rar întâlnită în arta barocă atinge o înălțime de 75 metri! M-au impresionat: scara de acces, pronaosul amplu ieșit mult în afară grație celor opt coloane corintice care-l susțin, capetele cu o bogată decorație în stuc, sculpturile dar și impozantul mauzoleu al regilor casei de Savoia, ale soțiilor și copiilor acestora.

Dintr-un pliant, obținut la intrare, am aflat că, în spatele bazilicii, s-a încheiat în mod tragic istoria echipei locale de fotbal „Grande Torino“. Aceasta se întorcea, în ziua de 4 mai a anului 1949, de la Lisabona unde susținuse, practic, ultimul său meci când, din cauza condițiilor meteorologice nefavorabile, avionul (cu toți titularii, inclusiv rezerva) s-a prăbușit.

De pe marginea vastei esplanade, mi-am îndreptat privirea spre amfiteatrul natural pe care-l etalează nordul provinciei. De aici, probabil că admirase Piemontul și poetul Giosue Carducci căruia avea să-i dedice oda safică omonimă ce se constituie într-un emoționant omagiu adus evenimentelor din perioada Risorgimento-ului. Într-adevăr, aidoma lui, remarc „sărbătoreșcul cor / al marilor Alpi, regalul Torino / încoronat de victorie“.

De-a lungul timpului, pe Superga, au urcat numeroase celebrități: de la J.J. Rousseau, la ambițiosul Napoleon și de la Stendhal, cel atât de îndrăgostit de Italia, la împătimitul de verticală care s-a dovedit a fi fost arhitectul Le Corbusier.

Dar cea mai frumoasă vedere pot spune că am avut-o din stație. De pe terasa acesteia aflată la înălțimea de cinci sute de metri (diferența de nivel față de Torino), am scrutat, aidoma păsării din zbor, panorama incredibilă a orașului. Dincolo de salba inconfundabilă a fluviului Pad, care apare în prim-plan, am identificat, pornind de la dreapta spre stânga, puzderia de hale a Fabricii de automobile „Fiat“ (întemeiată din 1899), pistele aeroportului din Caselle, inconfundabila Mole Antolliana (înaltă de 167,5 metri!) ce ordonează în jurul său toată partea centrală a urbei punctată de palate și biserici, parcul Valentino cu cele două castele și multe alte repere. Mult mai departe de stadion se desfășoară partea cea mai fascinantă a

(continuare în pag. 24)

acestei panorame, adică uriașul cortegiu al munților dinspre miez-noapte ale căror piscuri zigate dau un plus de măreție și de frumusețe întregii priveliști pe care cu siguranță că nu am s-o pot uita niciodată. De aici, într-adevăr, simți că Franța și Elveția sunt cât mai aproape de tine.

Întrucât îmi mai rămăsese câțiva timp până la sosirea tramvaiului am vizitat și interesantul muzeu al „Parcului natural Superga”, amenajat la parterul și la etajul stației. Exponatele întâlnite reconstituie cu acribie ambientul în care convețuiesc căprioare, vulpi, arici, mistreți, bufnițe sau vulturi. În plus, vizitatorii mai au posibilitatea să admire și o expoziție de fotografii inspirată de diversitatea arborilor și, mai ales, de cea a florilor.

Odată revenit în oraș, prima grijă a fost aceea de a descinde în Parcul Valentino. Intenționam să-mi temperez puțin foamea și să respir, pe cât posibil, același aer curat pe care-l inhalasem pe Superga. Grădina însă nu arăta prea bine după ce seceta prelungită îi părjolisese cea mai mare parte a pajiștilor deschise. Cât privește castelul medieval (singurul de aici pe care dorisem să-l vizitez) se afla de mai multă vreme în restaurare. Schelele care-i acopereau o parte din fațadă, precum și umbra destul de accentuată m-au împiedicat să-i pot face vreo fotografie. Liniștea atât de caracteristică unei astfel de oaze de verdeață aproape că dispăruse. Ici-colo, am întâlnit grupuri de imigranți români întinși pe sub boscheți care așteptau nerăbdători să-i angajeze la lucru vreun stăpân de prin partea locului.

Pe malul fluviului Pad am văzut că unul din cele două vaporașe gemene era pregătit „să ridice ancora” pentru a se aventura într-o croazieră prin locurile cele mai caracteristice ale orașului. Nu m-am lăsat ademenit nici de acesta și nici măcar de multele restaurante sau baruri înșirate de-a lungul falezii, între elegantele poduri Umberto I și Vittore Emanuele I, ce se pregătiseră, încă de dimineață, să-și întâmpine clienții.

Din fața Bisericii neoclase Gran Madre di Dio (ridicată între anii 1818 și 1831), o copie fidelă (dar la o scară mult mai redusă a Pantheonului din Roma) orașul și se desfășoară în toată frumusețea sa. Piața Vittorio Veneto de pe partea opusă a fost concepută ca un posibil model de priveliște urbană deschisă capabilă să se preteze la desfășurarea unor festivități de anvergură. Via Po - flancată pe ambele părți de frumoase fațade în stil neoclasic și de șiruri de porticuri la nivelul solului - mă conduce drept spre centru. Când ajung însă în via Rossini o iau la dreapta și mă pomenesc plimbându-mă chiar pe elegantul bulevard Reghina care, la un moment dat, atinge cursul râului Dora, un autentic torent ce arde de nerăbdare să se întâlnească cu fluviul ce-i va ușura efortul de a ajunge până în Marea Ligurică.

Nici Grădina Castelului nu a fost cruțată de arșiță, dar cel puțin, aici leagănele și mașinile pentru copii care au năpădit-o îi ascund rănilor. Pe terasa din fața Teatrului Regio câțiva animatori simpatici încearcă să te atragă la cursul lor de dansuri de bal. Pe ritmul lent al unui vals deja s-au prins mai multe perechi de tineri care, încet-încet, încep să se avânte în piruete cât mai largi cu putință. De altfel prin tot mai multe orașe din Peninsula, cel puțin în zilele de weekend, demonstrațiile acestea par să fi devenit o obișnuință. Mulți tineri se bucură cu adevărat că, în sfârșit, a mai apărut și o alternativă la

programul excesiv de zgomotos al discotecilor, locul în care găștile și drogații au ajuns să impună un anume gen de distracție.

Pentru că soarele a mai scăpat puțin din înaltul cerului, piața cea mai importantă a orașului, ce însu-

Torino – Una din străzile principale

Torino – Palatul Madama

mează peste patruzeci de mii de metri pătrați, începe brusc să se anime. Primii care au ieșit la plimbare sunt părinții mai tineri și de care se țin scai copiii. Micuții și-au abandonat cărucioarele sau trotinetele și aleargă spre buchetele de baloane mășcătoare.

Turiștii fotografiază de zor fața Palatului Madama în care a locuit Marie Christine a Franței, cunoscută fiind mai mult sub numele de „Madama Reale”. Dacă partea sa orientată spre parc este din cărămidă (datând din secolul al XV-lea), fațada vestică i-a fost decorată în stil baroc de același neîntrecut arhitect Juvarra. Se spune că scara din interior, datorată aceluiși artist, a ajuns a fi considerată una din cele mai frumoase creații ale barocului european.

Majoritatea oaspeților străini se îngrămădesc în curtea Palatului Regal, de unde a fost condus Regatul Piemontului și al Sardiniei, pentru a prinde rând la vizitarea (cu programare anticipată) a încăperilor luxoase ce adăpostesc nu numai tablouri valoroase, ci și o colecție bogată de arme sau vase din argint, toate acestea aparținându-le, până în 1865, reprezentanților Casei de Savoia. Construcția masivă a fost restaurată, între anii 1834 și 1865, de către arhitectul bolognez Palagio Palagi care a pus accentul pe revitalizarea elementelor neoclase târzii.

Catedrala din apropiere, ce datează din perioada Renașterii, în ciuda incendiului din 1997 - care i-a dis-

(continuare în pag. 25)

(urmare din pag. 24)

trus o bună parte din podoabe – mă primește cu căldura sa caracteristică. Decorația în stuc sau marmură din interior, evidențiată de razele atât de luminoase ale astrului, mă impresionează puternic. Și, totuși, nu rezist tentației de a pătrunde și în micuța Capelă a Sfântului Giulgiu. Aici se păstrează, din 1578, o pânză ce s-a crezut, până de curând, că i-ar fi acoperit chipul lui Iisus Hristos după ce Acesta fusese omorât. Din nefericire pentru torinezi, giulgiul lung de 4,37 metri și lat de 1,11 m (care a ratat și șansa de a fi rămas în cea mai veche fotografie din lume!), expus publicului într-o copie ceva mai recentă („originalul” este arătat din ce în ce mai rar) și care redă imaginea atât frontală cât și dorsală a unui om mort tot în urma unei crucificări este, după cum susțin specialiștii, creația unor falsificatori de geniu din perioada Evului Mediu. Cum miza lor fusese aceea de a-i face pe oameni să creadă în existența Fiului lui Dumnezeu, aceștia nu au ezitat să recurgă chiar și la un lucru contrafăcut, conștientizând faptul că gestul lor, oricum, v-a fi iertat de Tatăl ceresc.

Parcurea mai multora din străzile rectilinii ale centrului - ce emană o sobrietate specifică - mă determină să afirm că Torino este într-adevăr o reușită urbanistică. Oriunde te-ai afla vei constata că armonia și simțul măsurii, impuse cândva de Carlo Emanuele II, au devenit principalele atuuri ale spiritului torinez. În plus, orașul - care a fost între anii 1861 și 1865 și prima Capitală a Italiei unificate – își mai păstrează încă alura sa nobilă și excesiv de primitoare.

Piața San Carlo exprimă și ea o concepție arhitectonică extrem de originală și constantă, lucru ce o face să fie considerată drept una dintre cele mai reușite din Italia. În spatele porticelor sale se află multe magazine cu lucruri scumpe sau restaurante în care cei dornici de tentații pot consuma faimoasele aperitive Martini și Rossi (inventatorul lor, Benedetto Carpano, fiind tot de pe aceste meleaguri) sau pot descoperi aroma inconfundabilelor cafele ale locului „marocchino” sau „bicerin”.

De la statuia ecvestră a lui Emanuele Filiberto concepută de Marochetti și până la gara Porta Nuova (unde aveam să servesc o pizza pe cinste) nu-mi mai rămăsese de parcurs decât cealaltă jumătate a luxoasei via Roma.

Am zăbovit încă ceva timp și pe sub arcadele clădirilor ce delimitează perimetrul altei piețe cu numele de Carlo Felice. De-a lungul pasajului circular își dăduseră întâlnire mai multe zeci de anticari din oraș și împrejurimi. Inițiativa administrației vizează stimularea pasiunii oamenilor de a colecționa diverse obiecte, de la monede la tablouri, dar și satisfacerea dorinței acestora de a evada, la sfârșit de săptămână, într-un trecut insolit și plin de culoare. Dacă aș fi avut asupra mea măcar trei sute de euro, mi-aș fi oferit, în acest perimetru, o bucurie pe măsură, aceea de a intra în posesia unui album cu cărți poștale aparținând unor renumiți ilustratori italieni. Văzând însemnele Olimpiadei Internaționale de Iarnă din 2006 integrate ansamblului sculptural al unei fântâni arteziene, le-am fotografiat conștient fiind că măcar acest „trofeu” va reuși să demonstreze onora dintre conaționali că am reușit să ajung înaintea lor prin Torino.

Stefan ANDRONACHE**La Vicenza, pe urmele lui Palladio**

Deși fusesem tentat să dedic penultima zi a celei de a doua călătorii prin Italia cunoașterii Lacului Garda, o dată instalat în tren, mi-am schimbat brusc planul. În ciuda peisajului atât de variat și de ademenitor, care se contura spre nord, adică tocmai spre direcția lacului, am hotărât să mă opresc, în prima parte a zilei, la Verona, unde trebuia să mai reiau câteva din fotografiile făcute cu un an în urmă, iar după-amiază să rătăcesc în premieră absolută prin Vicenza.

Trebuie să precizez că Vicenza nu este un oraș prea mare și nici nu se poate compara cu Verona sau Padova din preajmă în ceea ce privește numărul bisericilor faimoase sau muzeelor. Ceea ce o particularizează însă este numărul impresionat de palate, în marea lor majoritate datorate lui Andrea Palladio, unul din cei mai mari arhitecți ai Renașterii.

Vrând să utilizez cât mai bine timpul afectat acestei localități, m-am urcat în primul autobuz întâlnit la ieșirea din gară care, după nici zece minute, avea să mă depună în plin centrul orașului. Într-o atare situație mi-a fost mult mai ușor să descoper etapizat splendorile arhitectonice concentrate aici, iar oboseala din cauza deplasării numai pe jos să o simt de abia în momentul reîntoarcerii la gară. Cu un plan al orașului în mână – obținut chiar de la Oficiul de Informații din Piața Matteotti – îmi încep periplul vicentin.

Prima clădire importantă care reușește să-mi rețină cu adevărat atenția este Palatul Chiericati. Nu este deosebit de mare, dar proporțiile precise - asigurate de porticul de la parter și logiile de la etaj, cât și statuile pline de eleganță de deasupra - mă trimit, de îndată, cu gândul la genialul arhitect care l-a proiectat și realizat în anul 1550. Spațiul din interior găzduiește colecțiile deloc modeste ale Muzeului Civic – între care remarc pe câțiva din reprezentanții școlii venețiene de pictură: Bellini, Lotto, Tintoretto, Veronese, dar și tablouri aparținând unor artiști europeni precum Memling, Brueghel sau Van Dyck.

Pe latura nordică a pieții, gândită ca un fel de forum antic, se află Teatrul Olimpic care, în momentul construirii sale (1580-1583), fusese considerat a fi primul edificiu teatral acoperit din întreaga Europă. Palladio în calitatea sa de membru activ al Academiei Olimpice - promotoarea organizării unor reprezentații teatrale inspirate de antichitatea greacă – a dat curs rugămintii celor 60 de academicieni (care au oferit, fiecare, câte 40 de ducați din aur !) de a concepe o instituție adecvată pornind de la modelele din vechime.

Chiar dacă Palladio nu a mai apucat să-și vadă lucrarea terminată, cel care a reușit să o finalizeze a fost chiar elevul său Scamozzi, un neîntrecut maestru al detaliilor. Acesta a urmat, în cea mai mare parte, planurile profesorului său, dar, în interiorul sălii în formă de hemiciclu, și-a permis să agrementeze spațiul decorându-l cu lemn și stuc, cu numeroase

(continuare în pag. 26)

statui de personalități sau basoreliefuli care cu siguranță că nu i-ar fi displicut nici înaintașului său.

Privesc scena în fața căreia s-a jucat, pentru prima dată în 1585, „Regele Oedip” al lui Sofocle. Peretele scenei, deși este riguros construit, permite, prin cele trei „portaturi” ale sale, să rătăcești de-a lungul celor cinci străzi ale unui oraș dispuse în falsă perspectivă prin tehnica atât de cunoscută a „trompe-l'oeil”-lui. Din nișe și de pe console mă ținutiesc alte duzini de satui menite să sublinieze parcă importanța deosebită a acestui templu al Thaliei, considerat încă a fi cel mai frumos din toate cele câte i s-au dedicat acesteia în ultima jumătate de mileniu.

Din Piața Matteotti și până la Poarta Castelului se desfășoară cea mai largă și mai frumoasă arteră de circulație din oraș, Corso Palladio. Dacă accepți să o parcurgi în întregime, în mod cert vei avea acces la majoritatea palatelor renascentiste plăsmuite de Palladio sau elevii săi. Unul dintre palate se numește Trissino și tot Scamozzi este autorul său. După ce străbat șirul de arcade delimitat de coloane toscane cu capiteli ioni, traversez și drumul pentru a vedea, de vizavi, întreaga fațadă a Primăriei instalată în zona etajelor. Ferestrele cu mici frontoane și grupurile de balustrade sunt specifice lui Palladio. Luând-o la stânga, pe Cavour, ajung în Piața Senioriei, locul unde s-a nimerit să convețuiescă împreună alte două dintre capodoperele celebrului arhitect.

„Bazilica” palladină (1546-1549), care ocupă una din laturile pieții, îmi încântă privirea de cum o zăresc. Suprapunându-se perfect peste structura gotică a vechiului Palat de Justiție al orașului, noul edificiu în stil renascentist și ceva mai extins degajă o noblețe aparte, lucru datorat și celor două rânduri de galerii deschise și suprapuse cu arcade bine proporționate și susținute de coloane doric sau ionice, precum și statuilor de deasupra aticului.

Pe colțul dinspre piațetă al impresionantei construcții se detașează turnul înalt cu orologiu ce datează din secolul al XII-lea. Nu departe de acesta, se profilează alte însemne pe verticală, coloanele ce poartă în vârf, una pe binecunoscutul leu venețian, iar cealaltă pe Mântuitor.

Cea de a doua lucrare, semnată de inconfundabilul artist, este Loggia del Capitaniato (a guvernatorului venețian) care-și propusese să glorifice, în anul 1571,

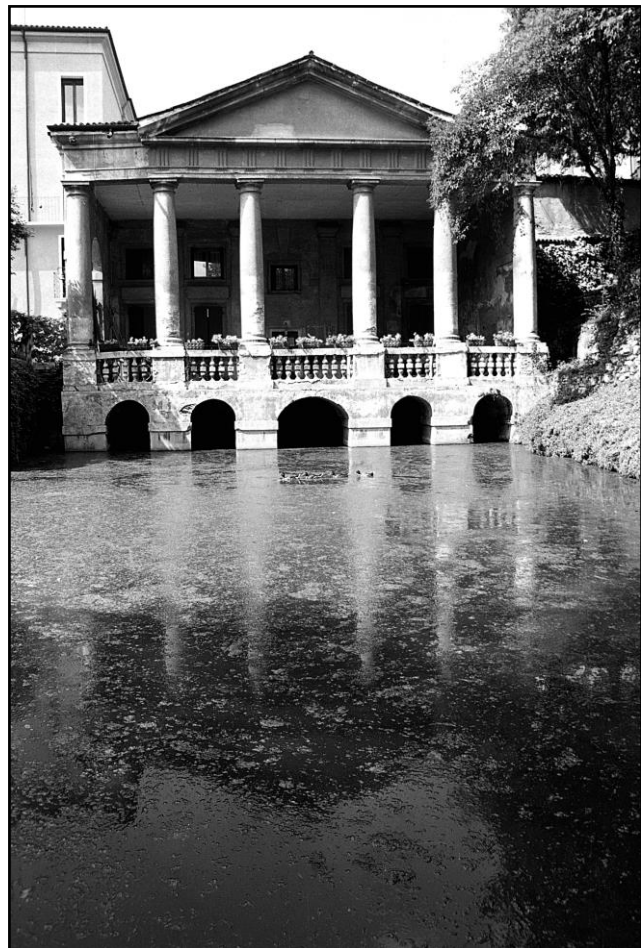
Vicenza - „Bazilica” palladină

Vicenza – Palazzo Chiericati

victoria oștilor venețiene de la Lepanto. Coloanele uriașe cu capiteliurile compozite și balustradele din dreptul ferestrelor dau încă strălucire monumentului rămas din păcate neterminat.

Impresionat de cele văzute în Piața Senioriei, francezul Jean-Louis Vandoyer a scris o poezie: „Spiritul nostru satisfăcut privește coloana / Stâlpul, frontonul, cornișa și bolta. / Materia se supune legilor frumuseții. / Totul este grav și supus compasului, foarfecii. / Pentru a ne încânta, singură se recurbează și freamătă / Acanta ce-nflorește în jurul capitelului” („Les délices de l'Italie”).

Vicenza - Loggia Valmorana

Corso Fogazzaro mi s-a părut a fi un alt reper important. Astfel, la nr. 16, am descoperit Palatul Valmarana-Braga pe care Palladio l-a început în anul 1566. Astăzi, aici, funcționează o prestigioasă Școală

(continuare în pag. 27)

Economică Europeană din care motiv în curtea sa am remarcat o deosebită animație. Pe aceeași arteră mai ființează, tot în clădiri la fel de vechi, Camera de Comerț și Industrie din Vicenza sau Cinema „Corso“.

Revin în corso Palladio și, după ce mai străbat câteva străzi, mă opresc în fața impozantului Palat al Poștei și Telecomunicațiilor (vopsit în roșu cu alb) iar, mai apoi, și în preajma Domului. Catedrala – restaurată de curând - are fațada și nava în stil gotic, absida fiind singura parte care a împrumutat, pe parcurs, elementele renascentiste.

Spre capătul principalei artere urbane, îmi mai arunc privirea și asupra Palatului Thiene Bonin-Longare (secolele XVI-XVII). Conform înscrisului de pe placa din marmură, plasată chiar în zona intrării, reiese faptul că, în încăperile sale fastuoase, au fost găzduiți: Napoleon (pe 28 noiembrie 1807) și Umberto I al Italiei. Vizavi, apuc să mai identific Palatul Pioveni (1658), opera arhitectului A. Pizzocaro.

În fine, se pare că Grădina Salvi, pe care o întâlnesc imediat după ce depășesc turnul crenelat al Porții Castelului, mi-a fost scoasă în cale de Dumnezeu. Plimbările făcute într-o singură zi prin Verona și Vicenza (care însumaseră vreo 30 de kilometri!) au reușit să mă obosească. M-am așezat mulțumit pe una din bănci încercând să-mi odihnesc ochii pe verdele pajiștilor înviorat de ploaia simulată de aspersoare.

Ulterior, aveam să descoper că grădina avea, pe două din laturile sale, canale umplute cu apă spre care dădeau două clădiri cu logii proeminente, una ceva mai mică din secolul al XVI-lea și o alta din secolul următor. Cea mai reușită mi s-a părut a fi prima, Loggia Valmorana, al cărei fronton - susținut de șase coloane simple - se oglindea în fărâma de lac pe care și-o disputau câteva rațe sălbatică. Peisajul din jur înfrumusețează monumentul făcându-l să degaje o lumină blândă și deosebit de călduroasă. Încântat de priveliștea romantică pe care mi-o percep repede ochii, încerc să o transfer pe pelicula fotosensibilă.

Și în timp ce am zăbovit în grădină, mi-am permis să recapitulez tot ceea ce reușisem să vizitez în acea jumătate de zi și fac, totodată, și câteva aprecieri asupra orașului.

Vicenza este un autentic oraș de artă; noblețea, frumusețea și pitorescul constituindu-se în principalele sale atribute. Conciliind emoția plastică cu emoția spirituală, el se impune puternic privirii noastre motiv pentru care, și astăzi, arhitecții adevărați din lumea întreagă vin, aici, în pelerinaj pentru a-și însuși cât mai multe învățăminte din marea lecție pe care le-o oferă cu generozitate desăvârșitul artist care a fost Andrea Palladio, ultimul mare arhitect din perioada plină de strălucire a Renașterii.

Daniela VLADU

MAGNETISM

Viața mea curgea lin,
în tihna unei rutine confortabile.
Găsisem acea pace interioară
din care îmi alimentam
câte un strop de fericire zilnică.

Mă împăcasem cu mine și cu ceilalți,
Până când ai apărut
și mi-ai dat totul peste cap.

Sufletul meu s-a dilatat
și nu mai încape în corp,
nu știe să-mi respecte orarul,
nu-l interesează când e zi și când e noapte.
Imaginea ta
s-a blocat în mintea mea,
iar gândurile
nu te mai pot ignora.

Privindu-te,
până și luna își trimite razele jos
ca să te cuprindă.
Eu cum aș putea rezista?

TU ȘTII?

Tu știi de când te aștept?
De când tăcerile m-au supus cu o îmbrățișare
îndurerată,
De când inima mea care bate în piept
S-a retras înspre Sine, în bucăți sfâșiată.

Te aștept dinainte de a-ți spune-n cuvinte,
La-nceput ca un vis, un ecou, o dorință.
Apoi, ancorând închipuirii noi în minte,
Te-am construit în suflet, din patimi și credință.

Tu știi de când te aștept
Să îmi transpui iluziile în *realitate*?
Te credeam un refugiu al minții, secret,
Și-ai apărut - semn clar de la divinitate!

REALITATE ÎN NECONFORMITATE

Nu e timpul...
Nu e spațiul...
Nu e locul...
Nu, eu nu vreau să-ntorc timpul înapoi,
Doar vreau să-l amplific,
Să trăim această secundă de sinceritate
Până când, epuizați de atâta "eu" și "tu", v
om recunoaște că ceea ce ne dorim e "noi"!

(continuare în pag. 28)

Să-mi spui "sunt nebun după tine"
Iar eu să mă fac atât de mică în brațele tale încât,
Din acest spațiu de siguranță,
Îmbrăcată cu tine, să îți spun:
"te văd, te aud, te doresc!"
Dar vai, nu este locul potrivit:
În această viață, oamenii nu au voie să fie fericiți,
Pentru că sunt neconformi, arătați cu degetul...
Trebuie strivită orice scânteie care-i animă,
Să fie loiali și echilibrați, rigizi, stresați...
Brusc, mă trezesc din visare!
Și trecem din nou unul pe lângă altul,
Într-o singurătate abisală,
Alimentându-ne dorințele în tăcere,
Fiindcă...
nu e timpul,
nici locul,
nici spațiul potrivit.
Ascultă-mi privirea, citește-mă printre cuvinte,
Privește dincolo de iluzii sufletul care se hrănește
cu imaginea ta...
Ce facem?
Așteptăm
un alt timp,
un alt spațiu,
un alt loc,
o altă viață?

DOR

În această zi,
în care fulgi de dor cad în tăcere
pe lângă gândurile mele,
m-am întrebat:

Ce-ar fi dacă, pe neașteptate,
te-aș lua pur și simplu de mână
și ți-aș spune cât de mult te iubesc?
Dacă ți-aș mărturisi
cum gândurile mele
aleargă în mod obsesiv către tine,
cum visarea mă cuprinde,
dar somnul nu vine,
cum rulez în ecou puținele vorbe
pe care apucăm să ni le împărțăm,
cum imaginea ta
îmi desface lacătele dorințelor primitive
pe care le tot reprim?
Ce-ar fi dacă te-aș săruta brusc
și mi-aș lăsa liber sufletul sălbatic
să te stârnească?
În această inversiune a mentalului,
depășesc presupuneri inutile
ce încearcă să mă otrăvească
Și dau voie vieții
să mă uimească...

INFLUENȚE

Ale cui sunt vocile din capul tău care te limitează?
Lasă pasiunea pentru mine să strige atât de tare,
cât să nu mai auzi gândurile murdare
care te micșorează.

Nu fi obedient!
Pentru ei, iubirea mea e o amenințare,

o îndrăzneală fără precedent
ce zguduie matricea și-i scoate din tipare!

Nu ești neajutorat,
Eu sunt furtuna de care ei se tem!
Te scot din locul tău întunecat,
te golesc de minciuni, te încorporez, te chem!

DESPĂRȚIRE

Când vei ieși pe ușa aceea,
voi fi devastată,
Mă voi lăsa strivită la pământ,
ca să nu alerg după tine,
Mă voi sparge în cioburi mărunte,
ca să nu-mi mai doresc atingerea ta,
Voi plânge toate lacrimile din Univers,
până când vor șterge privirea ta din ochii mei,
Îmi voi înghițit fiecare emoție toxică
pe care mi-a adus-o lipsa ta
și-mi voi potoli foamea de tine,
Îmi voi tăia inima în bucăți cu un foarfece,
pentru a nu te mai cuprinde în ea,
Îmi voi pune sufletul în lanțuri de oțel
ca să nu mai fugă să se întregească cu al tău,
Îmi voi smulge bucăți din piele
ca să nu îți mai simt mirosul tulburător,
Îmi voi zgâria timpanele cu ace ascuțite
ca să nu mai audă vocea ta.
Apoi mă voi aduna și mă voi lipi la loc,
Mă voi târa către restul vieții mele fără tine.
Până într-o zi în care voi înțelege
Care a fost scopul tău în destinul meu.
Atunci voi reveni *în prezent*,
mă voi îndrepta,
îmi voi netezi cutele
și voi străluci și mai tare.
Voi sări mai multe etape
către cea mai bună variantă a mea.

NE-AM GĂSIT...

Undeva între cer și pământ,
Ne-am găsit: două entități stelare.
Eu, aerul fremătând,
Diafană, dar invadatoare,
Așteptându-te printre amintiri
Să mă respiri.

Tu, râul ce curge ca o strigare
Nu cu vorbe, ci cu dorințe plene,
Nu în puhoi, ci în fiori ai vieții
Mă ispitești în templul intimității,
Așteptându-mă într-un timp orb
Să te absorb.

Tu mă ghidezi cu razele lunii
În dansul haotic al furtunii.
Eu, intuiția care îți tulbură unda,
Îți schimbă cursul, îți întoarce secunda.
Mă ancorezi în simțire,
Te atrag în unire.

Eugen ONISCU

Speranță în timpuri grele

Psalmul 23 este cel mai minunat dintre Psalmi; comentarii cărții Psalmilor sunt în unanimitate de acord în această privință. Măreția lui constă în faptul că, în doar șase versete, David, inspirat fiind, reușește să exprime lucruri atât de sublime și reale. Actualitatea acestui Psalm s-a dovedit de-a lungul secolelor, pentru că, atunci când au trecut prin încercări grele, oamenii credincioși au beneficiat în mod deosebit de prezența și călăuzirea Păstorului Divin.

Timpurile grele pe care le trăim își lasă amprenta tot mai mult asupra noastră, împovărându-ne și, uneori, chiar coborându-ne pe unii dintre noi în valea umbrei morții, unde încercările sunt extreme.

Astăzi, printre valurile crizelor politice, economice și sanitare ce ne lovesc și ne asediază provocându-ne deznadejde, marea întrebare este:

„Cine mai este interesat în a ridica ființa umană din noaptea suferinței ce a cuprins lumea întreagă?”

De aceea, Psalmul 23 are o deosebită actualitate și astăzi. Prezența plină de har, în viața și inimile noastre, a Păstorului Divin este mai necesară ca oricând. Scriu aceste rânduri pentru cei îndurerați, pentru cei abandonați, pentru cei care, la orizontul vieții lor, nu mai văd decât negurile disperării. Însă să nu uităm că, în cele mai întunecoase momente ale istoriei umane, pentru cei ce L-au căutat, Dumnezeu întotdeauna a oferit călăuzire, mângâiere și speranță.

În Psalmul 23:1-4 stă scris:

„Domnul este păstorul meu: nu voi duce lipsă de nimic. El mă paște în pășuni verzi și mă duce la ape de odihnă; îmi înviorează sufletul și mă povățuiește pe cărări drepte, din pricina Numelui Său. Chiar dacă ar fi să umblu prin valea umbrei morții, nu mă tem de niciun rău, căci Tu ești cu mine. Toiagul și nuiaua Ta mă mângâie.”

Pentru David este foarte clar că Hristos este păstorul său și că nu va duce lipsă de nimic din ceea ce are nevoie pe cărarea vieții. Odihna oferită de Dumnezeu este minunată, iar David, care a trăit o viață zbuciumată, cunoștea prea bine acest lucru. El știa ce înseamnă ca Dumnezeu, prin harul Său, să-i învioreze sufletul atunci când încercările erau prea grele din punct de vedere omenesc.

Viața unui păstor din Orient, în timpurile lui David, nu era deloc ușoară. În primul rând, din cauza terenului format din văi abrupte, ținuturi muntoase, porțiuni întinse de deșert, pe care trebuia să le străbată în căutarea pășunilor și apei pentru turma sa. Apoi, mai exista și pericolul din partea animalelor sălbatice, cu care David, pentru a-și proteja turma, s-a luptat uneori cu ursul sau leul.

De asemenea, mai exista și pericolul din partea bandelor de tâlhari, ce puteau ataca păstorul pentru a-i

lua oi din turmă. Obiceiul păstoritului în Orient este ca păstorul să meargă înaintea turmei sale, dând astfel piept cu primejdiile și, abia după ce orice pericol este înlăturat, turma să vină după el.

Pe cărarea cea aspră a vieții, pentru cei ce și-au pus încrederea în Hristos, se întâmplă același lucru, pentru că Iisus a trăit în această lume și ne-a trasat o cale pe care trebuie să o străbatem pentru a intra în împărăția slavei. Ba mai mult decât atât, El oferă și astăzi harul Său minunat pentru a ne călăuzi și mângâia în mijlocul întristărilor noastre.

Minunatul Păstor, descris în Psalmul 23 într-un mod magistral, sub inspirație divină, de David, se va apleca asupra oricărei ființe umane îndurerate pentru a-i aduce mângâiere și învioreare. Și chiar în fața morții există perspectiva eternității, care conferă putere pentru a o înfrunta.

„Tu îmi întinzi masa în fața potrivnicilor mei; îmi ungi capul cu untdelemn, și paharul meu este plin de dă peste el.” (Psalmul 23:5)

David știa prea bine ce însemna ca Dumnezeu să-i ofere protecție și să-i întindă o masă în fața potrivnicilor săi. Mâna cea bună a lui Dumnezeu îl ocrotise în mod minunat de câte ori Saul intenționase să-l omoare. David trăise momente când, practic, fusese hăituit de oamenii lui Saul ca la vânătoare și, în momentele în care fusese pe punctul de a fi prins, Dumnezeu, în mod minunat, îl ocrotise.

De aceea, această imagine din Psalm, a Păstorului Divin ce întinde masa în mijlocul împrejurărilor în care David, din punct de vedere omenesc, nu mai vedea nicio ieșire, ne învață că Dumnezeu întotdeauna are soluții.

Chiar dacă dușmanii lui David erau pe urmele lui și căutau să-l omoare, Păstorul era acolo și îl chema în mod duios pe David la masă. Dar cum poți să stai liniștit la masă când Saul te caută să te omoare? Doar prin protecția Păstorului, care te acoperă cu toiagul Său.

David a fost un om care a trăit experiențe minunate cu Dumnezeu și le-a lăsat consemnate pe paginile Sfințelor Scripturi, pentru ca noi să nu cădem sub presiunea circumstanțelor nefavorabile.

În mijlocul timpurilor grele pe care le străbatem, există speranța ce vine de la Dumnezeu și se coboară în inimile tuturor celor ce se încred în El.

Cu ani în urmă eram prins în niște circumstanțe foarte descurajatoare, dar căutam să privesc spre Hristos. În acel timp, într-o zi mohorâtă de noiembrie, fiind în România, am predicat la amvonul unei biserici din Psalmul 23, și îmi aduc aminte cum, în mijlocul problemelor mele, în inima mea îndurerată s-a coborât prezența Păstorului Divin.

Și, din punct de vedere spiritual, puteam să mă înalț mai presus de problemele ce mă apăsau, pentru că harul Său mângâietor era acolo pentru a mă ridica. După ce am terminat acea predică, în timp ce mă întorceam de la biserică spre locul unde locuiam pe atunci, străbătând străzile orașului, aveam certitudinea că nu eram singur, ci minunatul Păstor era, prin harul Său, cu mine.

Venisem, pe atunci, din Spania și eram apăsător de mai multe greutăți. Însă, timp de un an de zile cât am stat în România, am simțit din plin ce înseamnă să te încrezi în Dumnezeu și, mai ales, cum harul Său poate oferi vindecare unei inimi îndurerate.

(continuare în pag. 30)

Psalmul 23 ne învață că, în lumea suferinzilor în care trăim, nu suntem singuri și că, atunci când strigăm după ajutor, Dumnezeu răspunde la rugăciunile noastre - deși este adevărat că nu întotdeauna așa cum noi dorim, ci cum El crede că este cel mai bine. Însă un lucru se va întâmpla cu siguranță: prezența călăuzitoare a Păstorului se va coborî în inimile noastre. Iar, chiar dacă valurile sunt mari și încercările extreme, un drum se va deschide și vom cunoaște chemarea Păstorului de a porni pe acel drum.

Ce lucruri minunate a putut să ne învețe David în doar șase versete biblice! Ce lecții spirituale profunde se pot desprinde din acest minunat Psalm!

Mai presus de toate crizele ce ne asaltează, se află Păstorul, care poate călăuzi, mângâia și chiar întinde o masă în mijlocul încercărilor ca de foc prin care, uneori, trecem.

De aceea, este foarte important să putem invoca și apoi percepe, prin credință, prezența Sa cu noi. Pentru că doar apropiindu-ne de Dumnezeu putem beneficia de speranță în aceste timpuri grele.

„Da, fericirea și îndurarea mă vor însoți în toate zilele vieții mele, și voi locui în Casa Domnului până la sfârșitul zilelor mele.” (Psalmul 23:6).

Ileana Corina CIURĂȘ

Cele patru scoici vindecătoare

Pescarii adunați în jurul focului, pe țârm, savurau pe îndelete, peștele și turtele. Totul a fost copt pe jar și apoi împărțit. S-a mai găsit și câte o gură de vin, numai bun pentru a îndemna spre admirarea boltei înstelate. Firimiturile de turte și cele de pește, parcă se oglindeau în luminoasele firimituri de pe bolta cerească - stelele. Unele păreau să fie mai strălucitoare, altele mai palide, iar unele parcă pulsau într-un anumit ritm. Una singură dădea impresia că se apropie tot mai mult de mica tabără, cu fiecare seară care trecea. Asta observaseră deja și cele patru scoici, adunate la sfat, sub protecția unei amfore, sparte pe jumătate.

Bărcile erau priponite la mal, golate de ustensilele de pescuit și de celalalte lucruri. Năvoadele erau curățate și întinse pe pilonii special destinați. Totul era pregătit pentru următoarea ieșire în larg, pentru o nădăjduită captură generoasă. Nu mai erau foarte tineri și nici foarte visători, dar ieșitul în larg pe timp de noapte, le deșeptă înțregul elan.

Pe fiecare dintre cele patru bărci, se aflau deseori, mici grupuri de moluște, cu cochilie. Spre ghinionul lor,

pescarii le înlăturau de fiecare dată. Dintre toate, doar câte una mai mare și mai deosebită, o adevărată mascotă, era deja recunoscută de către pescari. Cochilia frumos alcătuită, cu accente personale, dădea impresia unei adevărate eleganțe în domeniu. Pe lângă aceasta, cele patru scoici aveau obiceiul să dezbată diverse chestiuni de viață și chiar aveau noțiuni de medicină tradițională. Acest din urmă atribut se datora perioadei în care unul dintre foștii pescarii, obișnuia să împărtășească diverse rețete de leacuri, de remedii naturiste.

Urmărind semnele vremii și poziționarea constelațiilor, cei unsprezece au decis o pescuire de noapte. Fiecare se gândea la nevoile familiei din care făcea parte, pentru care avea obligația de-a procura cele necesare traiului zilnic. Fiecare zi reprezenta o nouă provocare. Pescarii își organizau activitățile conform vechii paradigme, a ceasurilor.

Ziua noastră, își are cele douăzeci și patru de ore, dar în vechime, erau cele douăsprezece ceasuri. Orele două, trei și patru au pătrate, respectiv : patru, nouă și șasesprezece. În zilele noastre, la orele patru, de obicei, încep să circule mijloacele de transport public : tramvaiele, troleibuzele, autobuzele, etc. Orele nouă reprezintă începerea activității diverselor magazine. Uneori, orele șasesprezece reprezintă finalul programului zilnic de lucru.

Sufletele pescarilor erau pline de bucuria vieții în mijlocul naturii, cu bune și cu rele, dar cu libertate. La modul figurat, aceștia erau conjugați în timp, mod și diateză; purtau același jug al muncii piscicole. Aveau asumată o responsabilitate comună, dar se bucurau de realizări. În momentele de maximă bucurie obișnuiau să cânte și chiar să danseze. Unii dintre ei știau să cânte la fluier sau să țină ritmul cu micile tobe. Pașii lor aveau anumite cadențe, specifice dansurilor și rezonau cu cele generate de muzică.

Cerul înstelat al nopții, dar și ziua cu strălucitorul soare, întreaga natură, precum și nevoile umane fundamentale - de sens, semnificație și relație - le-au conturat și lor concepția Divinului, a Spiritului transcendent. Deseori cântau imnuri de celebrare, de bucurie, de tristețe, etc. pentru a-și exprima stările sufletești. Ca oameni ai mării, de cele mai multe ori adaptau textele în funcție de starea lor sufletească și de situația dată.

Scoicile, ca pasageri atașați, se întorceau cu bărcile spre țârm, scăldate de apa mării și bătute de vânt. La un moment dat, cumva, au început a interpreta anumite linii melodice. Desigur, își aminteau de acordurile cântate de vechiul pescar, de cel care știa să vindece. Chiar unul dintre pescari, își simți vindecată o cruntă durere de cap, după ce ascultă refrenele scoicilor. Interesant!

Deseori, valurile aduceau însemnate cantități de iarbă de mare. Pescarii le adunau înainte de a se avânta în larg. Uneori își aprindeau focurile cu acestea. Alteori le duceau acasă și le înveleau cu o pânză, pentru a le oferi un culcuș confortabil copiilor. Pescarul cel vârstnic le folosea inclusiv pentru a curăți, pentru a vindeca prin fumigații, atmosfera sau ființa viciată. Valurile de fum se ridicau spre înalt, spre cer, iar din înalt se-nfiripau aripile de înger. La confluența acestora se petrecea vindecarea.

(continuare în pag. 31)

Scoicile se tot sfătuiră și în cele din urmă au hotărât să stabilească un dialog, cu steaua care devenea tot mai apropiată, cu fiecare noapte. Singura problemă era limba în care urmau să discute...Dar, una dintre ele, și-a amintit de...stelele de mare. Stea de pe cer, stea de mare, tot despre stea era vorba. Astfel, la următoarea ieșire nocturnă în larg, au reușit să convingă o stea de mare. Zis și făcut ! Steaua de mare își mișca brațele într-un adevărat balet aerian. Steaua din înalt încerca să dea de capătul acelei intense activități. Un înger se îndură și în drum spre o altă destinație, i-a tradus stelei de sus, cele trimise de către steaua de jos. În scurt timp, steaua de mare se declară epuizată și se întoarse în apele răcoritoare. Totuși, apucase să le spună scoicilor că este nevoie urgentă de ajutor pentru alinarea suferinței stelare.

Poate singurătatea și noaptea, poate lumina care ascunde un anumit întuneric, i-au afectat starea de echilibru, inducându-i o tremurare. În orice caz, se impunea o sesiune de fumigații, cu iarbă de mare.

În zare, nu foarte departe, se zăreau poalele munților. Boarea răcoroasă de care își amintea bătrâna bufniță, îndemna la acte de curaj, la cucerirea înălțimilor, la conectarea cu Divinul. Escaladarea presupunea numeroase provocări, chiar pericole, mai cu seamă când erau de traversat podurile. Cu toate acestea, reziliența era răsplătită prin satisfacția sosirii la locul dorit. Călătoriile acelea inițiatice duceau la descoperirea unor stări și priveliști, de Rai. Auzise toate acestea de când era doar un pui și asculta povestirile oamenilor, în jurul focului. Avea și o foarte pală amintire despre un anumit pescar, bătrân și mare vîde-cător. Tocmai zărise și în seara aceea pescarii povestind pe mal, după o ieșire în larg. Culmea, fusese de față și la spectacolul oferit de steaua de mare, înconjurată de scoicile notabile...Părea că lumea devenea tot mai ciudată...

După ultima furtună pe mare, țărmlul era plin de mormane de iarbă de mare. Sătenii veniră de dimineața de vreme pentru a culege în coșnițe, iar pescarii aveau deja fiecare adunat atât cât le trebuia. Mai rămânea ca cele patru scoici, în noaptea următoare, să-și desfășoare ședința terapeutică destinată stelei suferinde. Ușor de zis și de făcut, pentru acel bătrân pescar de odinioară: avea două mâini și două picioare, aduna iarba și-i punea foc, apoi rostea toate incantațiile...Aveau și ele câte un mic organ de deplasare, dar nu era suficient pentru ducerea la îndeplinire a planului. Pe când dezbăteau cu patos problema, bufnița ateriză în preajma lor. În mod cu totul neobișnuit a înțelese care era marea dilemă. Își drese glasul și le strigă că le va ajuta.

Seara aceea părea una cu un farmec aparte. Aerul părea mai proaspăt și apusul așezase o mantie liliachie peste țărmlul liniștit. Se iviră stele rând pe rând. Cele patru scoici așteptau nerăbdătoare sub jumătatea de amforă. La un moment dat, steaua tremurătoare își făcu apariția, mai aproape decât de obicei. Bufnița le-a adus mai multe crengi de iarbă de mare, apoi chiar un băț scos dintr-un foc aproape stins, din apropiere. Pescarii plecaseră acasă mai devreme decât obișnuiau. Pe nisipul uscat, se aprinse focul printre crengile ierbii de mare. La un semnal, scoicile începură să arunce nisip peste micile flăcări. Rotocoalele de fum se ridicau spre uimirea tuturor, atât a bufniței, cât mai ales a stelei. Se rostiră incantațiile, așa după cum au rămas în memorie. Ce să vezi... minune ! Aripile unui înger se așe-

zară în jurul stelei, într-o fină îmbrățișare. Zăvorul tristeții și al amintirilor reci, fusese pulverizat ! Steaua era toată un zâmbet. Câteva raze strălucitoare, în chip de recunoștință și urcă să se bucure alături de celelalte. Dar, pe țărmlul parcă trist, se zăreau patru cochilii. Erau sparte pe alocuri și înnegrite de fum. Fâlfâirea aripilor bufniței, aproape insesizabilă, fusese ultimul act din dramă.

Eugenia Rada IONIȚĂ

Discuții

Discuții, amurguri dictate în foi
Pe care cerul le crește în lumină
Le indexează întunericul cu o mână
Treptat le înghite în nevoi.
În reflectări de umbre și iubiri
Se scaldă stelele în ambră...
Proces pe care nimeni nu-l revocă,
Că totul este trecător.

Nu există

Nu există leac pentru întoarceri,
Nu există decât ființe înaripate.
Există lacrimi nevăzute,
Multe calcule între negativ și pozitiv,
Mistere pentru ființe efemere
Necuprinsul în boțul de carne
Nu există loc de întors pentru ființa umană.

Vasile POPOVICI

Fără reguli

Nu are viața asta nici un fel de reguli.
Ne naștem sub pretextul unor treburi,
ne rânduim capriciile în pretexte,
sfidând anomalia elementelor pedestre.

Ne prosternăm în fața legilor nescrise;
visăm mereu, nediferențiat, aceleași vise
ce nu se împlinesc măcar în vis;
ne resemnăm ineptial c-așa ne este scris.

Ne naștem să rămânem o aducere-aminte;
ne salutăm cu semnul crucii de pe vechi morminte.
Ne căutăm prin frunze, flori, prin colțul ierbii
și-n apa de izvor din care sorb răcoare cerbii.

Un unic sens avem ce îl urmăim cu zel:
un sens de mers, nu sens ca scop, ca țel;
și nici o regulă nu-i care să reglementeze
și alte sensuri, altele, decât să ne perpetueze.

(continuare în pag. 32)

Ce alandala-i viața asta fără reguli!
Îți chiar repugnă ideea de a te apuca de treburi.
O treabă, și cea mai bună treabă dintre toate...
ce bine ar fi fost să fie mai puțină moarte!

Vin, mamă!

Îmi spune-un glas șoptit, venind din veșnicii,
că nu te simți prea bine pe acolo, mamă,
și-ai vrea, de te-ar lăsa, pe-acasă să mai vii,
de parc-ai auzit cum glasu-mi mi te cheamă.

Mai cred că ți-e urât de-atâta așteptat;
stau toamne reci în mine parcă cu chirie;
se uită lumea ca la un teleportat,
venit incognito din altă galaxie.

De când te-ai dus pe-aici prea multe sunt schimbate;
Tot ca pe-atunci, stau tare rău cu banul.
Și voi veni la tine mai pe înserate,
puțin 'nainte să se împlinescă anul.

Vin, mamă, fără să-ți trimit vreo telegramă,
nu îți va fi zădărnice așteptatul;
tu știi că știi ce-nseamnă dragostea de mamă,
iar lipsa mea de-aici nu va simți-o satul.

Întoarcerea în Nimic

În Început ne-ntoarcem, nu în trecut;
acolo unde din nimic tot ce-i făcut a fost făcut.
Ne-ntoarcem după ce am strâns din viață-n noi
păcate și averi și sărăcii, nevoi...

Ne-ntoarcem, să se pună cap la cap Nimicul
din care am pornit, ca să sfârșim obscen;
ne-ntoarcem, respectând după un cod divin tipicul,
același după care la Început a fost Îndemn.

Ne-ntoarcem în nimic, că ni s-a terminat menirea
de-ncurcă lume și de ornament pentru muma natură.
În haos ne întoarcem, că vrea Dumnezeu
să toarne în tipare noi o nouă făcătură.

Ne-ntoarcem unde nu am vrea să ne întoarcem.
Nimicul ne-ntregește viața pământeană;
când am deprins cu viața ce să facem,
intempestiv, ne ducem „dracului pomană”!

Un alt big bang, alt Fiat lux din zicere divină
va lumina nemărginiri din alte veșnicii,
iar dacă va fi un Pământ, atunci să vină,
și pe la noi, ștregari și glasuri de copii.

Altare pentru rugă

Din ascunzișuri nepătrunse poposesc
să se așeze-n primăveri zefirii;
șerpești ademeniri ne pângăresc
altarele durerii și iubirii.

Răspunsuri la-ndemână nu găsim;
dureri, iubiri, se-adună în simțiri,
iar noi cu venerație ne construim
altare pentru rugă și-mpliniri.

Aș fi nepământean să nu râvnesc
visarea să mi-o culc pe sânii de fecioară
cu-obraznice proeminente ce plesnesc
ca mugurii subt ploi de primăvară.

Mă duce vântul, gândul și m-aduce înapoi;
fecioare despletite nurii-și devoalează;
vin alte primăveri cu mai puține ploi;
pe cale curcubeică, soarele-a trecut de-amiază.

Sorbesc din amforă de lut până la fund
licori cu iz de ambră și cu gust amar;
încerc tomnatic gând să mi-l ascund,
iar mugurii plesnesc din ce în ce mai rar.

Salcie plângătoare

Își cer ofrande apele când sunt flămânde,
să crească-n mal de apă sălcii plângătoare.
Din adâncimi, din trupuri de ofrande,
de-acolo de-unde nu poți să aprinzi o lumânare.

Din rădăcini de-adâncuri prea adânci,
crescu pe malul apei salcie plângătoare;
și s-au oprit atâtea zboruri de prin lunci:
un recviem pentru adâncuri aduc ciripitoare.

O salcie despletită cu plâns de sibiline
se oglindește-n luciul apei fără fund,
vărsându-și plâns printre suspine
s-ajungă plâns și în adâncurile de pe prund.

În nopți târzii cu lună și-nstelate,
s-aude liniștea în vaduri clipcind.
S-aud și cântece de taină necântate,
din fundul apei, de pe prund venind.

Ca dintr-o inimă maternă
se-aud înăbușite incuri
ce vin din liniște eternă,
duse-n vaduri din adâncuri.

Pe fața apei ca un plâns mugurii cad;
bat clipele în orologiul lumii, nesincopat.
Ce-i viața asta altceva decât un vad
pe care-l treci s-ajungi pe malul celălalt!?

Teamă

Teamă nu mi-e nici de moarte,
nici de veșnicia morții;
teamă mi-e că mi-o fi teamă
doar de veșnicia vieții.

Moartea nu simte durere
nici suspin, nici întristare;
numai dacă viață ai,
numai ea simte și doare.

De-o fi veșnică, sărmana,
cum se va-mpăca cu mine -
o abatere-fiasco
din tiparele divine!?

Virgil COSTIUC

Neputincios sunt Doamne
ca o traversă ținută
pe un pod legând maluri
călcată de pași și roți de căruță
lovită de sloiuri și la urmă sortită
a lua foc într-o sobă.
Mai bine dă o viitură
să pot pluti fără pânză
ca o simplă scândură
într-o eternă călătorie
spre mare

Prea multă fericire sau tristețe
strică un echilibru
la timpul prezent-viu
se vrea nimicul, adică
o mare iubire,
un vis ca o tufă
urâtul fardat la chip și colțuri șlefuite
vrea să trăiască, să trăiască pur și simplu
fără să se implice
a trăi în orb și raza de lumină
să fie îndreptată înăuntru ca într-o peșteră
reflectând esențe
lumină și întuneric, cunoaștere și ignoranță
egală distanță între grafit și diamant
de bine și de rău
între sătul sau flămând
sărutat pe un obraz,
unde a primit deja o palmă
la fereastra flutură o perdea
o creștere a pulsului
o emoție ucigașă
o sărbătoare, inevitabil
după ea o tristețe,
și atunci pentru ce toate aceste zbatere
până la rezonanță
la prezent-viu
apt de extreme

Uneori, printr-un efort
într-un anumit loc
și un anume timp
pot dispărea
și nimeni nu știe
dacă mai sunt
prezent-viu

pe o gradație a minții
racordat la aceleași idealuri
sau o imagine ce dispăre
la prima luminiscentă
într-un trecut-viu sau
în timp ce
tot mai absent sau silit
să particip
la forșpanul creației
unui viitor-trecut
dacă și astăzi șterg teighele de sânge

Ciudat, am reușit să repar
pentru prima dată
o râșniță de cafea
ultima a expiat pe un blat
fără vreo șansă
sau dacă este adevărat
că poți dovedi cât de util ești
dând naștere unui nou obiect
doar pentru a-ți dovedi
că ai ceva în creier
am putea vorbi
despre un mecanism organic
într-o fantă a timpului
un univers ce trebuie să-l valideze;
este adevărat
unele lucruri capătă viață
după ce moare creatorul
care are și el, până la urmă,
un mecanism organic
pe o scală a inutilității
(un inutil-mare
sau pur și simplu un inutil-mic)
altfel cum se explică
de ce unii oameni devin inocenți
sau apatici până la absență
poate chiar unul dintre aceștia
a construit râșnița de cafea
și odată cu reparația mea
renaște
îi creez o nouă dilemă
ceva între ce a dorit
și ce a rezultat, oricum
prim-planul va fi al ființei
iar când se va întâmpla
o nouă reactualizare
voi fi aspirat și eu

Se introduce un nit de oțel
prin cele două găuri și se lipesc
două table la un vapor
iar pentru a se verifica
că nu se vor desprinde
când vaporul va lovi un ghețar
se lipește o monedă de nit
și se bate în el
dacă moneda se mișcă
înseamnă că de acel naufragiu
nu se face vinovat

(continuare în pag. 34)

căpitanul sau marinarul de veghe
fochiștii murdari de cărbune
sau orchestra intonând ultimul vals
ci doar ce-L
care în aceea secundă
ocupat cu alte treburi
a privit în altă parte

Pruncul
suge din sânul rănit
sânge cu lapte
de pe rafturi cad
până în mijlocul cercului
tablouri cu fețe distorsionate
Într-un șuvoi de durere
bătrânul din Olint – se vaită – mor
Rămâi așa – îi strigă pictorul
mai am un pic și-ți voi picta
durerea ce va deveni artă.
Un zeu încremenit
în clipa lui de veșnicie

Plaja unde femeile își dezgolesc bustul

La vârsta a treia
sânii le păreau boabele
unui ciorchine stafidit
pungi golite de ambră
pe statui din mângâieri
Oh! livadă a tinereții
vin să ne impună: priviți-ne!
suntem goale, fără pudoare
vă intuim mărimea de sex
în albe scoici de mare
cu perle i-am împodobit
să ne strige: mama
cum înfiora vuietul mării
alăptarea de îngeri
și soarele trebuie să ne umple
cele două ulcioare.
Într-o secundă am surprins
un nod filogenetic
sau un accident.

Apt
necesar
țeavă de tun
recul
obiect căutat
țintă, uneori, o singură dată
sau de două ori va există un recul
clasic, adică, un refuz
tradus din greacă
meta ar fi, dincolo
proiectilul separă două realități
explozia nu este, în viitor,
ci în prezent

nu înainte de a mă naște
nici care trebuie să supraviețuiască:
se cheamă că proiectilul
stă pe loc
sau se întoarce, într-o memorie
dintr-un afară
reintră pe gura țevii
și face implozie
dar nimeni nu va fi prezent
dacă un trup de femeie
pipăindu-l
treci apoi la obiectele din jur,
consider că în asta
se relevă esența iubirii

La ora optsprezece și
douăzeci și șase minute
este încă lumină
tot ce este ființă
așteaptă ca timpul
să curgă în aceleași tipare
fără vreo dramă
cursiv
palpabil , cât mai firesc;
la ora optsprezece și
douăzeci și opt de minute
este încă lumină
frunzele copacilor sunt verzi argintii
câte o jumătate de opt îngemănat
ying yang
reprezentând o linguriță
într-o cană cu aer plină de mirosuri
este lumină și sunt flori în fereastră
aerul e cald și plăcut
afară și aici în cameră
ticăia un ceas, invizibil,
dar timpul stă pe loc
privind dincolo de vitrină
nicio imagine nu se materializează
după planuri cu umbre
la primul copac din stradă
și spre masa ta,
în fața hârtiei albe
o continuare spre un altul
sau asociere umană;
la ora optsprezece și
treizeci de minute
se face brusc întuneric
atunci afli că ești pe o curbă
a spațiului, în timp ce soarele
cade într-un gol interior
inversul lucrurilor palpabile
și a scurgerii timpului
poate mai mult însuflețite
într-o liniște asurzitoare
de întuneric

Vasile MANOLE

DORURI

Când amintiri mă năpădesc,
Revin pe-a timpului cărare
Și fiecare clipă retrăiesc,
Precum un film în reluare.

Mi-e dor de casa părintească,
De strada plină de copii
Ce reușea să înfrățească
Băieți cu fete și cu jucării.

Mi-e dor de noaptea de Crăciun,
Când adormeam gândind la moșu',
Ce prin nămeți pornea la drum,
Cu sacul plin și nasul roșu.

Mi-e dor de tine, scumpă mamă,
Mi-e dor de tinerețea mea,
Când anii nu-i luam în seamă
Și cât de bine mai era.

Mi-e dor de prima zi de școală,
Alături de mine când ai stat,
Te și credeam colega ideală,
Dar cât de repede ai plecat!

Îmi amintesc de iarna viforoasă,
Când șalul tău l-ai făcut scut
Și m-ai condus până în clasă,
O zi de școală să nu fi pierdut.

Mi-e dor adesea și de tata,
Ce ne-a părăsit de timpuriu.
Mai întoarce Doamne roata
Să-l aud cântând un potpuriu...

Mi-e dor de frate și de soră,
Să-i revăd pe când eram copii,

Să ne certăm din oră-n oră,
Să ne-mpăcăm fără trufii.

Ce dor îmi e de o serbare,
Ținută într-o zi aleasă,
Când începea vacanța mare
Și mai treceam încă o clasă.

Mi-e dor de o vacanță la bunicul,
Să dorm amiezele-n iatac,
Să merg să scutur iarăși nucul
Din via cea cu prepelac.

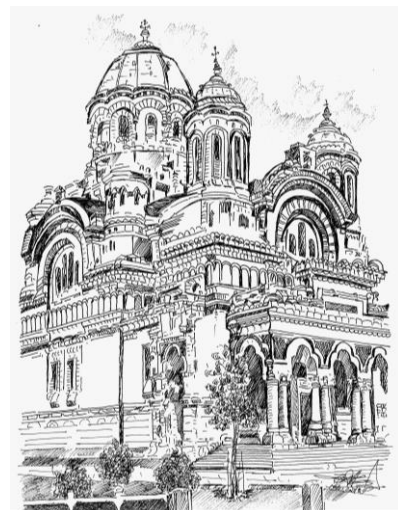
De podul casei bătrânești
Dintr-un sătuc de munte,
Și cufărul plin de povești
Mi-aduc mereu aminte.

Mi-e dor de anii de liceu
Când am pornit în lume,
Cu orizonturi ce mereu
Se deschideau anume...

Dar cât de dor îmi e de satul
Cu nopți de august înstelate,
Ce luminau în lung și-n latul
Poienile înmiresmate.

Mi-e dor de vechiul meu Galați,
Cu străzi înguste și cu mahalale,
Ce-l străbăteam cu mult nesaț,
În lungi plimbări duminicale.

Mi-e dor de viața de student,
De anii ce-au trecut ca vântul,
Trecutul fie iar prezent,
Oprească-se în loc pământul.

Catedrala Arhiepiscopală Sf. Andrei (2)

Petre RĂU

Bunul simț

“Bunul simț este lucrul cel mai bine împărțit în lume” - este debutul părții I a celebrului “Discurs asupra metodei” al lui Descartes (1596-1650). Bunul simț ne apare ca o caracteristică proprie omului, cu sănătate mentală și morală, care, chiar dacă nu are o informație bogată, poate aprecia situațiile prin această calitate cu care “fiecare se crede atât de înzestrat, încât chiar cei mai greu de satisfăcut în orice altă privință nu obișnuiesc să dorească mai mult decât au” (Descartes, Colecția “Texte filosofice”, E.S.P.L. Ș., 1952, p.50).

Deci “bunul simț” este o calitate a unor intelecte umane - dacă ne raportăm la Descartes - chiar a tuturor acestor intelecte.

Subiectul cunoscător este omul. Atunci când acesta încearcă să se autoînțeleagă, apare problema autodescifrării. În particular, creierul încearcă să se autodescificeze.

Despre sfidarea bunului simț am vrut să scriu o carte, prin anii 80. Ba chiar am și început-o, am scris câteva capitole la ea. Porneam cu trei mari exemple și demonstrații concrete despre înfruntarea bunului simț, un gen de probleme și de modele care m-au pasionat dintotdeauna. Primul din exemple se referea la modul extraordinar de elegant în care toate erorile se adună în așa numita curbă (clopot) $a(l)$ lui Gauss.

Al doilea exemplu avea în vedere tragerile de artilerie în care un tun fixat într-un punct fix și pus în situația să tragă un anumit număr de proiectile într-o țintă fixă, toate proiectilele se așază aproape perfect într-o superbă elipsă.

În fine, cel de-al treilea exemplu se referea la un plan vertical plasat pe peretele unei cutii, suprafață dreptunghiulară care era compusă dintr-o rețea de cuie paralele prinse perfect orizontal de perete, bine ordonate atât orizontal cât și vertical, așa încât orice bilă care ar fi pornit din partea de sus a cutiei pe acest perete vertical, se putea strecura prin rețeaua de cuie numai căzând de pe un cui pe altul coborând și pătrunzând practic aleatoriu prin canalul din stânga sau din dreapta al fiecărui cui întâlnit în cale. Urmărind modul în care o mulțime de bile trecute astfel prin această sită se așezau pe platoul de la baza cutiei, se putea observa cum toate se adunau (aranjau) în formă de clopot al lui Gauss.

Cartea de care vorbesc n-am dus-o niciodată la capăt, deși ideile pe care le-aș fi putut plasa în ea, idei care mi-au venit de-a lungul timpului, au fost suficient de multe și de interesante. Dar nu-i exclus ca într-o bună zi, dacă timpul îmi va permite, să mă aplec din nou asupra ei, în ideea de a o duce la capăt.

Despre spațiul cu patru dimensiuni lumea crede o mie și una de povești. Spațiul cvadridimensional există și este acceptat doar pentru că matematic și fizic ar avea sens. În cel mai intuitiv mod, el ar fi alcătuit din cele trei dimensiuni fizice ale spațiului natural, plus o a patra dimensiune care ar fi dată de timp.

În realitate lucrurile nu par deloc simple. Intuiția noastră se poate dovedi foarte fertilă, dar ea ne poate contrazice flagrant simțurile. Iată, de pildă, în timp ce ne

e mai simplu să acceptăm cele trei dimensiuni ale spațiului geometric (în mintea noastră le și asociem adesea cu lungimea, lățimea și înălțimea corpurilor materiale), ne este foarte dificil să reprezentăm grafic cea de-a patra dimensiune. Nu am fost pregătiți pentru asta, mintea noastră nu poate gândi altfel decât după modele recunoscute. Din cauza asta, mulți nu pot înțelege deloc teoria relativității și cuantica. Îmi amintesc despre unii profesori de-ai mei, din facultate, care, în entuziasmul lor de a ne prezenta explicații coerente, desenau pe tablă un ciudat sistem de coordonate ale spațiului cu patru dimensiuni (x,y,z,t) . Mintea lor deja obișnuită cu modelul reprezentat și acceptat, continua să vadă mai departe ceea ce noi nu puteam vedea aproape deloc, și nici accepta, intui, imagina. Trebuia să reflectăm bine acasă, și nu puțin timp, asupra modelului, ca să putem accepta, în cele din urmă, șirul demonstrațiilor.

De aici s-ar putea trage și o mică concluzie: bunul simț nu mai are valoare în cercetarea fundamentală. Dar și o alta, la fel de importantă: oamenii se despart la limita bunului simț, în sensul că unii acceptă orice este evident, vizibil, palpabil, acceptabil, adică până la limita a ceea ce înseamnă bunul lor simț. Dincolo de acesta, sunt depășiți dacă nu au o educație specială, de aceea aproape că tind să nege tot, sau se predau în fața incertitudinii. Vreți un exemplu? Iată-l, e dintre cele mai simple: ați cunoscut vreodată pe cineva care nu crede că omul a ajuns pe lună? Acesta ar crede de o mie de ori în orice Dumnezeu l-ai implica, dar nu și în descoperirile neintuitive ale omenirii.

(din volumul Petre Rău – „Eu și Dumnezeu”, editura InfoRapArt, 2014)

Biserica parohială cu hramul “Sf. Dumitru”, -Brăila
Zidită în anul 1911

Iulia-Maria CIHEREAN

Deziluzie

Stau și privesc de pe fereastră spre marea albastră,
Stau și mă gândesc cum va fi ziua mea,
Stau, cugetez și visez la tine și la noi,
La ce am fost și nu vom mai fi niciodată.

Stau și privesc de pe fereastră spre marea albastră,
Stau și mă întreb ce faci, dacă m-ai uitat,
Stau și visez dacă mă mai iubești
Sau dacă te gândești la mine, la noi.

Stau și privesc de pe fereastră spre marea albastră,
Stau, mă încarc cu energie pozitivă și lumină caldă,
Stau nemișcată, ghemuită toată,
Suspîn din când în când și mă scufund în speranțe ...

Dor

Pe șira spinării mă ia adesea câte-un fior,
Ba, chiar câte-un dor de tine
Ce mă macină profund în interior,
Ce de tine mă ține legată
Ca un spin de un trandafir.
Mi-e dor de mirosul tău discret
Ce-mi creează un profund regret
Că ai plecat de lângă mine,
Că mi-ai dat drumul la mână și la inimă,
C-ai plecat fără ezitare
Fără pic de nerușinare.
M-ai lăsat pustie și amară
Ca după o ploaie de vară,
Goală de sentimente și dor,
Pe care sinceră să fiu nu le mai ador.

Orașul cu ceață

Am pășit din nou în orașul cu ceață
Care-ți taie orice greață în fiecare dimineață
Și care te face să te simți ca-ntr-o păzită fortăreață.
Am pășit din nou în orașul cu ceață,
În care simt că oamenii de frică îngheață
Și că au o grea viață.

Am pășit din nou în orașul cu ceață,
Unde eu nu sunt lăsată să fiu vorbăreață
Ci trebuie să mă comport ca o paiată.
Am pășit din nou în orașul cu ceață,
De care toate lucrurile te dezvăță
Și care nimic bun nu te învață.

Noapte și zi

Stau la fereastră și privesc
Cum afară păsările nu se ivesc
Și mă întreb de ce ele nu vorbesc
Și încerc totuși a lor viață să o opresc.

Stau la fereastră și privesc
Cum în jurul meu toate mă otrăvesc
Iar eu nu pot să mă împotrivesc
Și nici noaptea de zi să o deosebesc.

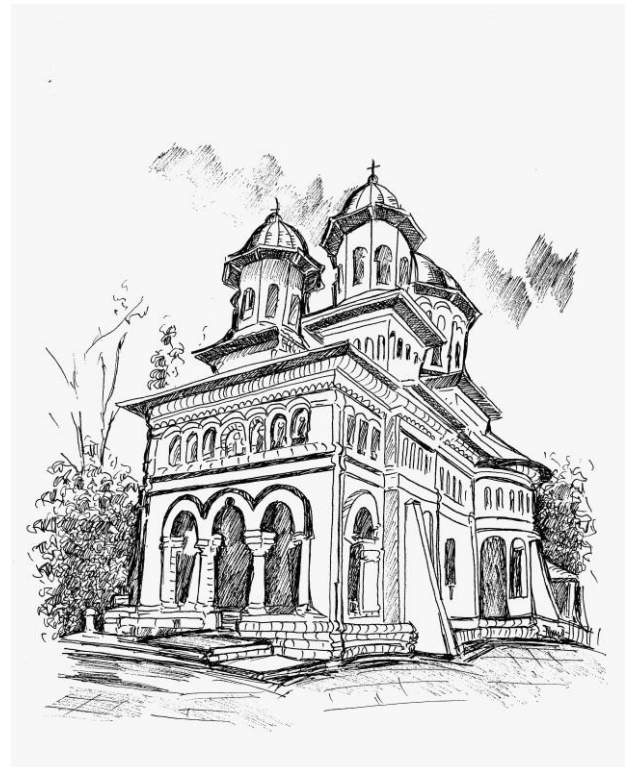
Stau la fereastră și privesc
Și gândindu-mă la tine instant roșesc ...

Septembrie

Iar e septembrie-n calendar
Iar eu mă tot învârt ca un bondar,
Nu reușesc să-mi găsesc liniștea
Și tare mă neliniștește priveliștea ...

Iar e septembrie-n calendar
Eu stau ca un pândar
Să mai prind puțină lumină,
Ce e pentru mine ca o vitamină.

Iar e septembrie-n calendar
Și totul pare solidar,
Soarele părăsește pământul
Și îmi ia cu el și cuvântul ...

Catedrala din Tecuci

Petre RĂU

BALADA POETULUI DE CARTON
(variantă)

Pe strada literaturii de provincie, acolo unde raftul gloriei se ridică mai mult din ambiție decât din valoare, trăia un poet cu părul albit nu de înțelepciune, ci de trecerea grăbită a timpului. Îl chema - cum altfel? - *Maestrul*. Așa ținea să i se spună, și se încrunta adânc atunci când cineva uita apelativul. Nu fusese niciodată remarcat în tinerețe pentru vreun talent ieșit din comun, ba chiar trecuse prin viață cu discreția unei umbre, fusese profesoraș la un liceu obscur, unde versul cel mai viu era acela de pe talonul de salariu.

Dar într-o zi, aflat în pragul gândirii și poate într-un amurg al propriilor regrete, Maestrul a avut o revelație: el fusese, de fapt, un *geniu neînțeles*. Își regăsise „harul” în niște rânduri șchiopătânde scrise pe colțul unui ziar și de acolo s-a născut epopeea egoului său. În câțiva ani a scos peste 30 de cărți de poezie - toate, după spusele lui, „mărturii ale unei conștiințe lirice unice în peisajul românesc”. Și se lauda des cu această faptă de ispravă.

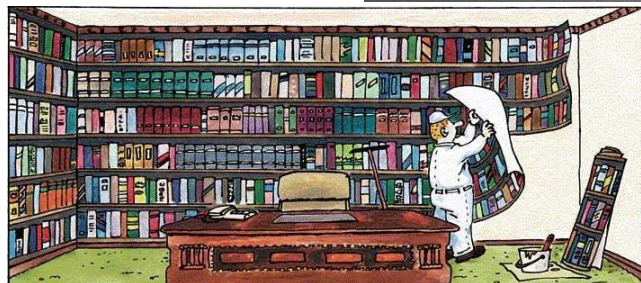
Nu conta că nimeni nu i le cerea, că revistele literare serioase nu-i pomeneau nici măcar numele la rubrica „alte apariții”. El scria și publica frenetic, cu o încredere oarbă în misiunea sa de salvator al poeziei. Atingea, în felul său, o formă de eroism inversat: ignora orice sfat, orice reacție sinceră, orice criteriu estetic. „Dacă n-ați înțeles, înseamnă că e prea profund”, spunea privind în gol, ca un oracol obosit de propria strălucire.

Însă nu era singur. În jurul lui gravita un mic sistem solar de *chibiți* - autentici, eterni admiratori de ocazie, care îi netezeau trufia și îi spuneau „maestre” de fiecare dată când li se dădea microfonul. Pentru că, da, Maestrul avea la îndemână și un post de radio local - o combinație între scenă de cabaret literar și tribunal moral. Acolo, din spatele unei mese cu microfon învechit, învăluit într-o lumină fluorescentă rece, își executa adversarii literari cu o înflăcărare demnă de alte cauze: „N-au talent, dom'le! Sunt niște epigoni care mă invidiază!”. Tonul era grav, sentința definitivă.

Și dacă vreun autor local mai îndrăznea să-i pună la îndoială „geniul”, poetul pensionar îl trecea pe lista neagră, vorbind despre el peste tot cu o mânie amestecată de proletar și inchișitor literar. Își aroga rolul de paznic al valorii și condamna, pe bandă rulantă, „non-poezia” altora, fără să observe că propriile versuri erau mai degrabă aglomerații de clișee cu pretenții de metafore.

Nimic nu-l putea clinti din autosuficiența lui. Când i se spunea că poezia lui nu respiră, răspundea cu superioritate: „Pentru că e profundă, nu trebuie să respire, trebuie să sape!”. Când i se atrăgea atenția că nu există ritm, răspundea: „Ritmul e în mine, nu în text.”

Publicul său - câțiva pensionari apropiați și vreo doi confrăți interesați de emisiunea lui de la radio - îl aplauda mai mult din curtoazie decât din convingere. Dar el se credea un *clasic în viață*. Umplea rafturi cu volumele sale neinspirate, dădea autografe în lanț fără să-i fie solicitate și se mira, sincer, de ce Academia Română nu se gândise încă la o statuie înfățișându-l pe el, poetul, chiar în fața blocului.

Și poate că ar fi fost doar un personaj pitoresc, dacă nu și-ar fi construit gloria pe demolarea altora. Avea o plăcere perfidă de a ridica vocea doar ca să acopere meritele altora. Talentul celorlalți îi provoca o neliniște acidă, așa că prefera să le distrugă reputația în loc să-și construiască modest propria valoare.

A scris, a vorbit, s-a autopremiat. A scris foarte mult și despre el, căci alții nu aveau chef de asta. A fost vioara întâi într-o orchestră pe care doar el o auzea.

Iar când, într-o zi, a întrebat cu aer afectat: „De ce nu mă citează marii critici?”, cineva i-a răspuns blând: „Pentru că nu te citești!”

Și chiar în acea clipă - una rară și trecătoare - poetul tăcu. Apoi își scoase o carte nouă din servietă, privind-o cu mândrie și spunând ca pentru sine: „Ei nu mă înțeleg. N-au cum!”

(din volumul de eseuri în pregătire «*Mic tratat despre lucruri mari*»)

Valeriu Marius CIUGAN**PRIMUL MEU NĂSCUT**

iubita mea scâldată-n sânge
nu te întoarce-n trupul care te-a născut,
începi părinții prin a-i plânge
în palmele din care ai crescut,

iubita mea o ursitoare, primul cântec,
în poezie primul meu născut, cuvânt
nespus ce încolțeste-ncet în pântec,
un lujer verde ce răsare din pământ,

iubită, prin vitralii razele de soare
aleg culori să odihnească pe frumosul chip,
frumos poem citit în zi de scâldătoare
de însuși regele Oedip!

Valentina BALABAN**Mi-Mă**

Mi-e calea deschisă spre Tine
Mi-aș da nerostitele-n asceză
Mi-ar fi-n premoniții mai bine
Mi-ai dat lecții aspre prin teză.

Mă dor neputințele-n capcane
Mă arde misterul sau banalul
Mă-nalț prin iubirea-n icoane...
Mă caut, Te caut, visu-i canalul.

Dunăre...

Salcie ce-ți plâng vărsarea
Scurg cu Dunărea, uitarea
Sălci, lotci, nisip, năvoade
Marea-Neagră te adoarme

Prin nisip semnat în pași
Dăre, umbre, doruri lași
Legănată-n valuri sparte
Ocrotită în sfinte brațe...

Din munți 'nalți, pe-o undă
Viața ai dat-o cu dobândă...
Întrupată-n mal... talazuri...
Curg cu ea în dor de valsuri.

Pariez pe-un zar

Dăruiesc, primind talantul meu
Zidită, zidesc drumuri din ecou
Pana activez pe un gând hoinar
Visul capturez, *pariez pe-un zar*
Azi sunt pe terra, mâine nu știu...
Tot navighez și-n stele eu scriu
Mâine, poimaine de-o să citiți...
Voi fi aievea-n doruri fierbinți
Viața e-n viață, urme... urmași...
Eu... anonima, scrisă prin pași...

Geniului Emin

Un veac în dor de Eminescu
E-o clipă-n pana de maestru
Luminii să-i ajungă-n...slovă
Și-n stea va fi o supernovă...
Că-i geniul pustiit din cale
Veghează-n rima penei sale
Străluce-n Mare, a chemare
Corăbii negre-l duce oare?...
Spre Cătălina-i preaiubită...
Și-n steaua lui i-o face cripta?
Mă înclin... *geniului Emin*
Și-n cer... poemele le-nchin
Să-i dainuie prin nemurire
C-a fost și e... dor din iubire.

Idee-amnar

Spre vama cerului... vibrez
Pe splaiul norilor... valsez
În rădăcina stelei, evadez
Mă-nalț în Sine și scanez

Cuprinsă-n rază...simt alint
Pe ritmul ploii... mă destind
Scap frâul gândului hoinar
Să te cunosc... *idee-amnar*.

Mi-e dor...

Mi-e dor acum de-o-mbrățișare,
Mi-e dor de-orașe furnicare,
Mi-e dor de-o strângere de mână,
Mi-e dor să merg sub clar de lună.

Mi-e dor copii să-i văd zâmbind,
Mi-e dor în brațe să-i cuprind,
Mi-e dor să râd, să cânt...suport.
Mi-e dor..., dar înțeleg cât pot...

Mi-e dor de libertate, frate!
Mi-e dor și doru-i bătuit de moarte.
Mi-e dor să-mi calc cu talpa glia,
Mi-e dor...doar gându-i ciocârlia.

Mi-e dor, realitatea-i tristă,
Mi-e dor, mi-e dor și el insistă.
Mi-e dor de pace și iubire,
Mi-e dor, dar scriu din amintire.

Mi-e dor de raiul imposibil,
Mi-e dor, doar doru-i compatibil,
Mi-e dor de tot și orice-aș spune
Mi-e dor...Nădejdea-i doar la Tine!

Mi-e dor...mi-e dor...mi-e dor...

Plăsmuiri de gând

Coborâte-n rând și-n roată
Stele prăfuite-n șoaptă,
Plăsmuiri de gând solar
Cu tribut crepuscular.

Cuvântă spre noi povești,
Strânse-n carele cerești,
Fulgerând idei din vise
Pe planeta lui Ulise,

Din rotirea zorilor,
Spre taina culorilor,
Iriși răsăriți în geană
Plăsmuiți în dor de mamă.

Trinitatea-i scop și viață
Pentagrama-i prinsă-n ață
Între taină și descânt,
Pași în *plăsmuiri de gând*...

Petre RĂU

EFIGIA LUI EMINESCU ÎN CHILIA POETULUI-MONAH

Omul obișnuiește să trăiască cu intensitate drama și frumusețea condiției umane. Poate de aceea imaginea iconică a lui Mihai Eminescu o putem întâlni în multe locuri, în multe împrejurări. Nicolae Iorga ne spunea undeva: „Eminescu este expresia integrală a sufletului românesc în ceea ce are el mai curat, mai nobil, mai durabil. Chipul său rămâne în inima noastră ca o icoană sfântă, pe care nimeni și nimic nu o poate întina.” În același sens s-a exprimat și Tudor Arghezi: „Eminescu este icoana unui neam întreg. Îl purtăm în suflet ca pe o rugăciune de seară, ca pe o lumină care ne arată drumul în momentele de cumpănă.”

La Mănăstirea Cernica au poposit adeseori mari cărturari. Însuși *Mihai Eminescu* obișnuia să meargă la Cernica, preferând deseori să mediteze la umbra unui stejar secular. La fel au poposit aici *I. L. Caragiale* și *Ioan Slavici*. Ca de altfel și *Titu Maiorescu*, *Grigore Pișculescu* (alias *Gala Galaction*) și alții (cum ne asigură preasfințitul părinte Timotei Prahoveanul - episcop-vicar al Episcopiei Bucureștiului). Toți aceștia aveau chiar o bancă a lor, sub bătrânul stejar, în această oază de liniște și pace a mănăstirii.

Așadar, Eminescu, alături de Caragiale, Maiorescu și Slavici poposeau destul de frecvent la Mănăstirea Cernica. Cel puțin așa menționează azi orice ghid al acestei mănăstiri celebre.

Ei aveau chiar o bancă a lor în acest ostrov al sfintei liniștiri. Chiar și astăzi, în același loc, se găsește o bancă, familia Gherghiceniilor îngrijindu-se, din generație în generație, să le păstreze memoria în acest fel. Desigur, nu aceeași bancă pe care au stat, pe rând sau împreună, acești titani ai literaturii române, ci o bancă renovată periodic prin grija familiei menționate.

Recent, am văzut și eu acea bancă în cimitirul mănăstirii, iar prietenul meu, poetul-monah Ignatie Grecu, mi-a vorbit mult și cu afecțiune profundă pe acest subiect. Am înțeles atunci cât de emoționant este să ai aproape de chilia ta o bancă pe care a stat însuși Eminescu, să ai la câțiva pași un stejar sub care pesemne că Eminescu și-a umbrit sufletul și trupul în zilele verilor fierbinți ale spațiului acesta câmpenesc.

Criticul literar Alex Ștefănescu¹ își amintește cu plăcere și nostalgie momentul întâlnirii sale cu poetul-monah Ignatie Grecu:

„...m-am dus la Mănăstirea Cernica să-l cunosc pe ieromonahul-poet (care trăiește în reclusiune și nu iese niciodată în lume). M-a întâmpinat cu bunătate și smerenie. M-a dus să vizitez camera în care a locuit acum

peste o sută de ani Tudor Arghezi și a evocat momentul și mai îndepărtat în timp în care Eminescu însuși, însoțit de un nepot al lui Ion Slavici, a venit cu o birjă să vadă mănăstirea. Apoi m-a condus în chilia lui austeră, cu pereții tapetați de cărți. A luat de pe o mescoară o pâine rumenă, scoasă de puțină vreme din cuptorul mănăstirii, a tăiat o felie pentru mine și una pentru el. Am mâncat amândoi, în liniște, simțind o comuniune sufletească binefăcătoare. Doi bărbați care se cunoșteau de puțină vreme, dar iubitori amândoi de poezie, mâncând împreună pâine... A fost cel mai emoționant banchet la care am participat vreodată.”

Alex Ștefănescu revine șase ani mai târziu² și, într-un nou articol despre poetul Ignatie Grecu și opera sa artistică, subliniază: „La Mănăstirea Cernica trăiește un poet foarte valoros, autor al unui teanc de cărți de versuri, Ignatie Grecu. Este protosinghel, locuiește într-o chilie ticsită de cărți, reviste și manuscrise și cunoaște bine istoricul așezământului, inclusiv momentele care fac parte și din istoria literaturii: venirea într-o excursie, la Cernica, în 1882, cu o birjă, a lui Mihai Eminescu, însoțit de un nepot al lui Slavici, șederea lui Tudor Arghezi, călugărit temporar, la mănăstire, între 1900-1904, cumpărarea de către unii scriitori de azi, cunoscuți, a unor locuri de veci în cimitirul mănăstirii.”

Jurnalista și scriitoarea Simona Lazăr amintește și ea despre chipul lui Eminescu în viața monahului și poetului Ignatie Grecu, în chilia sa, într-o relatare pe care a subintitulat-o „Gutuiele”:

„Îmi rotesc privirea prin chilia Monahului Ignatie. Chipuri multiplicat ale lui Eminescu. Luceferi străbătând *chaosuri*. Un lisus răstignit. Xerocopie a celebrului tablou al lui Dali. Un tablou cu rodii. O gutuie. [...] «... Știți, gutuia nu se mănâncă decât după prima zăpadă. La țară, se pune în ferești și luminează camera. Sfințește locul. Ca și floarea de tei...» Și când spune «floarea de tei», ochii i se îndreaptă aproape fără vrere spre chipul luminat al lui Eminescu...”

Și eu, și probabil atâția alții care i-au trecut pragul chiliei, i-am văzut chipul lui Eminescu multiplicat în multe exemplare. Ba unul dintre ele aproape că nu l-am putut distinge prea mult de alte chipuri din icoane cu îngeri și sfinți.

Nu trebuie decât să-l provoci pe Ignatie Grecu, amintindu-i în treacăt de Eminescu, și el singur, se va „dezlănțui” și-ți va vorbi până la epuizare de marele și dragul său înaintaș.

Într-un interviu³, întrebând fiind de reporter despre cum se împacă dragostea de literatură cu treburile administrative ale mănăstirii pe care le avea în grijă, poetul răspunde cu multă amabilitate, prilej cu care își amintește o mică întâmplare în care intervine în mod neașteptat o referire la chipul lui Mihai Eminescu: „...Într-o zi, intră în birou un domn străin din București ca să plătească o taxă la mănăstire. După aceea, eu neavând ce face, ca să mai destind atmosfera, îl întreb cu ce se ocupă. El îmi răspunde că este arhitect. Apoi îmi zice: «Uitați-vă la mine mai bine. Ce impresie vă face chipul meu? Puteți să-l asemănați cu cineva?». «Da, am răspuns eu oarecum surprins. Aveți o figură

(continuare în pag. 41)

cam poetică». «Ați ghicit. Ei, părinte, eu, în adolescență am fost modelul folosit de sculptorul Gh. Anghel pe când lucra la statuia lui M. Eminescu din fața Ateneului. Sculptorul stătea la noi și, ori de câte ori avea nevoie, mă chema de la joaca de afară ca să modeleze chipul marelui poet. Și așa a durat mult timp până a ajuns la veritabilul statuar de astăzi din fața Ateneului. Ei bine, am mai îmbătrânit și eu. Trăsăturile feței s-au adâncit încât nici eu nu mă mai recunosc.

Dar știu că adevăratul meu chip se află imortalizat în persoana unui mare geniu și acest lucru îmi dă oarecare mângâiere și liniște».

Tot despre personalități literare care au trecut pe la mănăstire și au făcut parte din comunitatea monahală cernicană, poetul își amintește cu mare drag într-un interviu realizat de criticul literar Aureliu Goci⁴: «Aș vrea să reamintesc aici și de un părinte de demult, de foarte de demult, Arhim. Visarion Ionescu cel care l-a primit pe tânărul Ion Theodorescu în M-rea Cernica în 1898, viitorul mare poet T. Arghezi. Părintele Arhim. Visarion Ionescu a fost ultimul călugăr care l-a prins în viață pe Sf. Ierarh Calinic. Era un om foarte cult și priceput. Lubea florile și pe scriitorii. La el venea de sărbători Titu Maiorescu, însoțit de Caragiale, Slavici și Eminescu. Titu Maiorescu rămânea în cerdac cu părintele Visarion, iar ceilalți oaspeți se plimbau prin mănăstire, vizitând în special cimitirul. Eminescu obișnuia să se oprească și să stea pe o bancă la o familie care avea loc de veci aici, anume Gherghiceanu. Această familie a aflat că Eminescu s-a oprit odinioară și s-a odihnit pe banca lor de lemn, și de atunci, din generație în generație, nu a lipsit din perimetrul locului lor de veci, acea bancă, înlocuind-o mereu.»

Iar Timotei Prahoveanu, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor și cunoscut publicist ecleziastic, menționează într-unul dintre articolele sale⁵: «În ceea ce îi privește pe alți mari cărturari, știm că Eminescu mergea adeseori la Cernica, umbrindu-se sub coroana unui stejar secular, iar banca pe care s-a odihnit a fost mereu înnoită de familiile unor înțelepți, care se bucurau să pășească pe urmele pașilor lui. S-au adăugat Titu Maiorescu, Grigore Pișculescu (Gala Galaction, n.n.) și mulți alții. Cimitirul cernican este, de asemenea, plin de oameni învățați, unii magnifici, care așteaptă ziua cea mare a Învierii acolo, în liniștea dintre ape, după ce călătoria lor printru valori adeseori furtunoase s-a încheiat și s-au îndreptat către limanul cel liniștit al mântuirii.»

Ignatie Greco nu face niciun rabat în a-l slăvi pe Mihai Eminescu - marele său idol într-ale poeziei și nu numai - în poeziile sale. Lumea, și mai ales poezii tineri, cu precădere la început de drum, se întreabă adesea, pe acolo unde mai scriu, de unde se inspiră marii poeți atunci când aștern pe hârtie încercările lor lirice. Ignatie Greco are și el un loc al său, în mijlocul cimitirului, unde cândva fusese o grădină de vară, la câțiva pași de banca unde poposise, cu aproape un secol și jumătate în urmă, însuși Mihai Eminescu. Se întâmplă asta în minunatul poem «Umbra lui Eminescu la Cernica» din volumul [12], în care este evocat, fie și numai fugitiv, prin emoția amintirii lui, imaginea marelui înaintaș: *Acum un secol și ceva / pe o bancă / a stat Eminescu. / De atunci / mereu / toamnă de toamnă / frunzele cad / peste umbra lui.*

Poemul evocă o imagine memorabilă și melancolică a prezenței lui Mihai Eminescu la Cernica, subliniind impactul său durabil prin simbolismul frunzelor căzătoare. Este un poem evocator care explorează tema memoriei, a influenței durabile și trecerii timpului.

ÎNTĂLNIRI ȘI DIALOGURI CU PERSONALITĂȚI MARCANTE

Cum să nu fie memorabilă o întâlnire în viața cu o personalitate marcantă? Cum să nu-ți rămână un impact ca ăsta întipărit în minte pentru o veșnicie?

Astfel de momente sunt de neuitat. Și spun asta nu pentru că am observat-o la mulți din jurul meu, dar eu însumi am în memorie multe momente de acest gen.

Întâlnirile și conversațiile cu personalități marcante din viața noastră sunt evenimente nu numai memorabile, dar și pline de semnificație, atât pentru cei care le trăiesc, cât și pentru societatea în ansamblu. Aceste întâlniri pot influența perspectivele personale, pot inspira noi idei și pot contribui la îmbogățirea culturală și intelectuală. Ele pot avea loc în contexte formale, cum ar fi interviurile și conferințele, sau în contexte mai informale, cum ar fi discuțiile private sau întâlnirile întâmplătoare.

Personalitățile marcante pot fi scriitori, artiști, oameni de știință, lideri politici, figuri religioase, adică cei care pot constitui o sursă puternică de informații interesante, dar pot oferi și o sursă puternică de inspirație. Experiențele și ideile unor astfel de oameni pot motiva indivizii să își urmeze propriile pasiuni și să contribuie pozitiv la societate.

Desigur, o personalitate marcantă nu poate fi pentru mine una pe care nu o îndrăgesc, nu-mi place ceea ce face sau nu apreciez suficient de mult ceea ce-mi poate oferi. Ea trebuie să fie una care îmi permite accesul la cunoștințe și perspective unice. Conversațiile cu o astfel de personalitate îmi pot deschide noi orizonturi de înțelegere și pot oferi o viziune mai largă asupra lumii, contribuind la dezvoltarea intelectuală și culturală.

Memoria colectivă a înregistrat și păstrează cu sfințenie, în cărți, în filme, în documente și articole sau interviuri astfel de întâlniri și conversații cu personalități celebre, oferind astfel generațiilor viitoare acces la ideile și valorile unor figuri influente din trecut și prezent. Astfel de contacte și discuții profunde pot genera dezbateri valoroase și pot contribui la avansarea cunoașterii în diverse domenii, fie ele culturale, științifice, religioase sau politice. E suficient să amintim aici, în treacăt, convorbirile cunoscutului istoric al religiilor Mircea Eliade, sau dialogurile lui Emil Cioran, Constantin Noica ș.a.

În concluzie, întâlnirile și conversațiile cu personalități marcante reprezintă ocazii prețioase pentru dezvoltare personală și intelectuală, oferind oportunități unice de a accesa cunoștințe și perspective care pot avea un impact durabil asupra vieții și carierei

(continuare în pag. 42)

celor implicați.

Șansa de intra în contact cu personalități marcante poate reprezenta un moment de cotitură din viața fiecăruia dintre noi. La mine chiar așa s-au întâmplat lucrurile în viață, destinul meu a fost atins de un astfel de prilej fericit. Nu o dată am avut norocul să-mi schimb viziuni și percepții, uneori chiar convingeri, să-mi schimb sau să-mi îmbunătățesc modul de gândire și acțiune.

Dar nu despre mine este vorba aici. Vom discuta acest subiect avându-l ca protagonist pe Ignatie Grecu - părinte, care își duce viața de sihăstrie la Mănăstirea Cernica, dar și poet, "deosebit de înzestrat", așa cum spune un critic despre creația sa lirică.

Într-un amplu interviu⁶ pe care mi l-a acordat recent, Ignatie Grecu mărturisește cu multă sinceritate: "De-a lungul timpului, fapt consemnat în Cartea de Aur a Sf. Mănăstiri Cernica, multe personalități s-au perindat prin aceste locuri pline de binecuvântare, de rugăciune, de sfințenie, de lumină. Am cunoscut și eu, n-am avut încontro, începând cu venirea mea în această lavră (1984) și până în prezent, câteva personalități culturale de vază ale țării. Să nu uităm că Mănăstirea Cernica se află în apropierea capitalei. Cel mai înalt pin din prima insulă (Sf. Gheorghe) se putea vedea cu ochiul liber de la ultimul etaj al hotelului Intercontinental. Acest pin a fost tăiat acum câțiva ani. Graurii când veneau primăvara, poposeau în vârful lui, iar toamna la plecare, din vârful lui își luau zborul. Până și avioanele îl ocoleau cu grijă!!!

Prin anii 1986-1987, cu prilejul unui concurs de poezie cu titlul "Roua", l-am cunoscut pe *Ioan Alexandru*, poetul sublim al *Imnelor*. A venit personal să-mi înmâneze premiul. Era însoțit de pictorul Gherasim și de încă o persoană, sponsorul aceluiași premiu. Poetul Ioan Alexandru venea deseori la Cernica. Aprindea o lumânare la mormântul poetului Daniel Turcea. Se ruga, apoi pleca.

L-am cunoscut, apoi, pe *Pr. Prof. Acad. Dumitru Stăniloae*. Știa că scriu și, în acest sens, mi-a dat multe sfaturi. Avea totuși o mâhnire. Spunea: «Ce păcat că scriitorii noștri, în general, intelectualitatea, s-au îndepărtat de Dumnezeu!» M-a rugat să am grijă să fie pomenit după ce se va duce lângă soția sa (mormintele Pr. Prof. Acad. Dumitru Stăniloae și al soției lui se află în cimitirul Mănăstirii Cernica, n.a.).

Dacă ar fi să continui, l-aș aminti aici și pe *Pr. Andrei Scrima*, care mi-a făcut o impresie extraordinară, mie cel puțin. Când a vizitat mănăstirea, era după Revoluție, a fost însoțit de Dl. Andrei Pleșu, de Dl. Virgil Ciomoș, de pictorul Ion Dimitriu și de alți câțiva. Și-a manifestat dorința de a vedea biblioteca mănăstirii. De ce? Nu știu. Am aflat mult mai târziu. Starețul de atunci a refuzat politicos să-i satisfacă această mică solicitare. Pr. Andrei Scrima știa probabil că marea parte a cărților și a arhivei Pr. Benedict Ghiuș fuseseră donate bibliotecii mănăstirii - Pr. Benedict Ghiuș fusese cel dintâi care își pusese mare nădejde în Andrei Scrima. Îl primise în cinul monahal la Mănăstirea Antim, făcându-i o recomandare elogioasă - și îi devenise părinte duhovnicesc. După plecarea Pr. Andrei Scrima (1956) în India, grupul de la Antim urmărea cu sufletul la gură traiectoria sa spirituală în lumea occidentală, liberă. Fiecare scrisoare trimisă de Pr. Andrei Scrima și ajunsă, pe căi ocolite, la Antim, era citită de toți și păstrată cu grijă. Asemenea scrisori s-au

păstrat ascunse de Pr. Benedict în copertile caietelor sale (un fel de jurnale).

Tot atunci l-am cunoscut, după cum v-am spus, și pe *Dl. Andrei Pleșu*. M-a întrebat, într-o doară, ce studii am. L-am răspuns: "Șapte ani de cimitiri!". "Ajunge!" a zis. Locuiam, într-adevăr, la acea vreme, în cimitirul mănăstirii.

Și ca să continui, aici l-am cunoscut pe *Acad. Virgil Cândea*, fost frate de mănăstire, în tinerețe, înmormântat în cimitirul mănăstirii. Asemeni, l-am cunoscut pe mitropolitul *Bartolomeu Anania*, cu mult înainte de revoluție. Am cărți cu autografe de la dânsul.

Și pe mulți, mulți alții!..."

În 2010 Ignatie Grecu scrie o povestire, "Dintr-o scrisoare netrimisă", pe care o avem postată doar în varianta "fragmente" în capitolul "Scrieri inedite" din acest volum. El amintește din nou cât de impresionat a fost atunci când a avut ocazia să întâlnească unele personalități: "Am cunoscut, începând cu anul 1984, când am venit în mănăstire și până în prezent, câteva mari personalități culturale, de vază ale țării. Să nu uităm că Mănăstirea Cernica se află în apropierea capitalei, la numai 15 km. Mi-a rămas pentru totdeauna în minte, ca o efigie de aur, chipul Părintelui Profesor și Academician *Dumitru Stăniloae*. L-am cunoscut personal. M-am apropiat cu multă sfială de el. Mi-a dat unele sfaturi. Apoi l-am cunoscut pe poetul *Ioan Alexandru* într-o împrejurare fericită pentru mine. Mi-a înmănat chiar și un premiu - pentru poezie - și m-a îndemnat să scriu. O impresie extraordinară mi-a făcut *Pr. Andrei Scrima*. Părea un geniu, mai ales prin subiectele pe care le aborda cu ușurință în fața celor câțiva auditori ca *A. Pleșu*, *V. Ciomoș* și alții, veniți și ei cu el la Cernica. Și-a manifestat dorința fierbinte de a merge la mormântul Pr. Arhimandrit Benedict Ghiuș. Și dacă se poate să viziteze și biblioteca mănăstirii. Starețul de atunci, Arhim. Clement Popescu a făcut în așa fel ca a doua dorință să fie fără răspuns - spunând că biblioteca este în renovare, ceea ce era, bineînțeles, neadevărat. A rămas pentru altădată, ca de obicei! A plecat oarecum mâhnit... În data de 19 august 2000, Pr. Andrei Scrima a decedat și a fost înmormântat în cimitirul mănăstirii."

În interviul lui Marius Manta intitulat "Ignatie Grecu, preot Mănăstirea Cernica" și publicat în anul 2020 în volumul "Interviuri", scos la editura Studion din Bacău, poetul nostru mărturisește din nou: "Părintele *Dumitru Stăniloae* mi-a spus într-o zi pe când trăia și venea pe la Cernica: «Noi, românii avem un singur mare poet ortodox. Pe Nichifor Crainic». Într-adevăr, Nichifor Crainic este un mare poet ortodox. Vezi «Cântecul Potirului», «Iisus prin grâu» și celelalte."

Nu știm exact cât și cum i-a cunoscut pe unii scriitori contemporani înmormântați azi în cimitirul Mănăstirii Cernica, dar Ignatie Grecu îi pomenește⁷ de fiecare dată când se ivește ocazia: "Într-adevăr, în cimitirul Sf. Mănăstirii Cernica sunt înmormântate multe personalități care merită să fie pomenite în rugăciune, a le studia opera și a le urma exemplul. Un pai de lumânare la căpătâiul fiecăruia e cea mai simplă și efecace rugăciune. «Vizitați cimitirele și veți constata căți oameni de seamă ne lipsesc», spunea președin-

(continuare în pag. 43)

tele Franței, De Gaulle. Printre clerici, episcopi, mitropoliți, generali și academicieni sunt și câțiva scriitori de seamă înmormântați în cimitirul Sf. Mănăstiri Cernica, așteptând trâmbița Invierii de Apoi! Mă gândesc la Gala Galaction, la Eufrosina Molcuț (Zina Molcuț), la Virgil Mazilescu, Daniel Turcea, Radu Petrescu, Vasile Andru, Nicolae Dan Frunțelată - și alții, care au dorit să-și doarmă somnul de veci în acest ostrov binecuvântat de Dumnezeu.”

Ignatie Greco l-a cunoscut pe *Părintele Calinic Argațu*, azi Arhiepiscop al Argeșului și Muscelului, n.n.). La vremea când a poposit la Mănăstirea Cernica (1984) acesta era stareț al mănăstirii (1981-1985). Despre momentele acele unice Ignatie Greco își amintește cu mare emoție: “Starețul de atunci, Î.P.S. Calinic, dorea cu tot dinadinsul să vin pentru totdeauna la mănăstire. Când m-am hotărât, mi-a dat un șofer cu mașina mănăstirii să-mi aduc bagajele, care nu erau puține. - Vei sta la Casa Nifon, vechea stăreție din ostrovul Sf. Ierarh Nicolae.”

În capitolul “Scrieri inedite” puteți întâlni o frumoasă povestire (II) semnată de Ignatie Greco în legătură cu momentele de început ale poposirii sale în incinta Mănăstirii Cernica.

Tot dintr-o povestire a sa (a se vedea capitolul amintit), intitulată “Interesant! Foarte interesant!”, aflăm despre întâlnirea cu scriitorul Adrian Alui Gheorghe: “Într-o după-amiază de toamnă târzie, prin 2015, nu mai știu bine, a trecut pe la M-rea Cernica scriitorul *Adrian Alui Gheorghe* cu soția sa. Veneau din partea poetului *Liviu Ioan Stoiciu*, vechi prieten de-al meu, încă de prin 1972, pe când eram în București. I-am primit cu mare dragoste, așa cum se cuvine unor oaspeți de elită. După ce ne-am închinat în Biserică, am urcat împreună în chilie și i-am servit cu ceva. Oaspetele nostru, iscodind cu privirea prin chilie, a observat într-un colț o piatră galbenă, rostogolită de râu, crezând că-i o pâine. I-am spus că nu-i pâine, ci o piatră cu adevărat culeasă de mine dintr-un râu de munte. Apoi și-a mutat privirea iscoditoare pe masa de scris unde, printre altele, erau două cărți: «Amurgul evului mediu» și «Monseniorul Vladimir Ghika». M-a întrebat cine este monseniorul Vladimir Ghika. Am deschis cartea și i-am citit atunci un gând, din multele de acolo, strălucitele lui cugetări: «Dumnezeu le alunecă printre degete celor care nu-L au în inimă!»

- Interesant, foarte interesant! a murmurat.

Apoi i-am condus la mașină. Se grăbeau să ajungă la Târgul de carte din București. La plecare, mi-a dăruit câteva cărți cu autografe.”

Tot printre scrierile în proză ale sale găsiți și povestea întâlnirii, încă din anii tinereții, cu *Zina Molcuț* (povestirea “Zina Molcuț”) - o personalitate marcantă în lumea criticii literare românești. Dar și o poveste depre felul în care l-a cunoscut pe ilustrul poet român *Liviu Ioan Stoiciu*. Sfaturile pe care le-a primit de la acesta i-au fost de mare folos și l-au marcat pentru totdeauna. Povestirea se numește “Sunt bucuros că LIS nu m-a uitat”.

Cu ocazia unui interviu realizat de criticul Aureliu Goci⁸, Ignatie Greco relatează o întâmplare tragicomică, cu personalități, unele dintre ele de tristă amintire: “Privitor la fiica lui Gh. Gheorghiu-Dej, Lica Gheorghiu, care odihnește aici alături de soțul ei, ing. Gh. Rădoi, fost ministru și vice-prim-ministru - e o poveste cu urmări dureroase pentru Cernica. Din cauza ei, mănăstirea urma să fie desființată. Aflând Elena Ceaușescu că Lica Gheorghiu, pe

Petre RĂU

IGNATIE GRECU

40 de ani de călugărie și poezie

care o ura de moarte, va fi reînhumată la Cernica, a dat ordin viceprimarului capitalei să fie închis cimitirul din incinta mănăstirii în baza unei așa-zise sistematizări. Cu mare greutate, după luni de zile (1988) s-a revenit asupra deciziei și s-a dat voie la înmormântări. Fiind secretar al mănăstirii și administrator al cimitirului, am sprijinit pe cât posibil ridicarea unor mici monumente la căpătâiul poezilor care odihnesc aici: Virgil Mazilescu, Daniel Turcea, Nicolae Cristian etc. Important este altceva: pomenirea lor la Sf. Slujbe care se oficiază aici zilnic - smerita noastră rugăciune pentru ei.”

Povestirea cu Lica Gheorghiu a fost publicată în revista literară *Boem@* nr. 142 din decembrie 2020.

¹ Alex Ștefănescu - “Poeti despre care nu se vorbește”, revista *Contemporanul*, 19 iunie 2014.

² Alex Ștefănescu - „Călugări”, în revista „România literară” nr. 41 / 2020.

³ Marius Manta - “Ignatie Greco, preot Mănăstirea Cernica”, în volumul “Interviuri”, editura Studion, Bacău, 2020.

⁴ Aureliu Goci - “Despre credință și conștiință, despre natură și literatură, într-un interviu al criticului Aureliu Gociu cu protosinghelul-poet Ignatie Greco”, Revista „Arena literară”, nr. 18-19, iulie-decembrie, 2020.

⁵ Timotei Prahoveanu - „Călugărul și poetul Ignatie Greco: vârstele psalmistului”, în revista *Contemporanul*, 3 aprilie 2023.

⁶ Petre Rău - “40 de ani de monahism și poezie. Convorbiri cu poetul-monah Ignatie Greco”, Revista *Boem@*, nr. 186, august 2024

⁷ idem

⁸ Aureliu Goci - “Despre credință și conștiință, despre natură și literatură, într-un interviu al criticului Aureliu Gociu cu protosinghelul-poet Ignatie Greco”, Revista „Arena literară”, nr. 18-19, iulie-decembrie, 2020.

(din volumul *Petre Rău - “Ignatie Greco: 40 de ani de călugărie și poezie”*, editura *Boem@*, 2024)

Valentin LAZĂR**CĂLĂTORIE INIȚIATICĂ**

Nam tibi nullum Graecia numen habit
(Ovidius, Fasti I, 90)

Într-un dans apoteotic, marea și păsările ei incerte,
chiparoși pietrificați, așteptare sub filele de aur,
oglinză păstrând pentru o secundă lunatica mirare
a celei care și-a ucis amintirile

nu spui nimic, dar totul te trădează,
sub piele, orașul antic renaște,
se-aud explozii închipuite, pașii într-o nesfârșită aiurare

în scuar, vântul spune obscenități,
chipuri anonime te urmăresc, ziarele acoperă
cerul gurii, și soarele, dezorientat,
nu mai știe ce să mai creadă despre noi

poate că suntem două tramvaie de fosfor
care nu se vor întâlni niciodată
pe aceeași linie, desenată de tine, (îți amintești?)
în pauza unui curs de psihopatologie

poate că nu iubim,
și inima e o insulă a sinucigașilor
disprețuim ceea ce-am disprețuit dintotdeauna,
lumina mărturisește incestul

arunci o ultimă ancoră în saliva lui Dumnezeu

crezi că nimic nu e întâmplător,
faci jogging pe creier și-ți propui să învingi moartea,
nu vrei să te odihnești în părul pubian al secundelor

o mască pe treptele amfiteatrului,
plângi, spui că mă iubești cum n-ai mai iubit pe nimeni,
strigi c-ai face orice să mă păstrezi împăiat,
vrei să mă îmbrățișezi așa cum o umbră și-ar îmbrățișa
trupul descompus, vrei să mă săruți de fericire
că exist între coapsele micii chinezoaice Măli

amândoi sfârșim candva, să nu invocăm toamna
în care ne-am cunoscut în uterul groparului pompilică,
nici amintirea primei atingeri, nici (cu)tremurul cărnii,
nici pasărea neagră pe care-am admirat-o
din mansarda doamnei miriam

să nu decădem în miragiile propriilor înălțimi,
știm foarte bine că ireversibilitatea e mai concretă
decât însăși concretețea

cuvintele rănesc, o pată de sânge dincolo de noi,
de povestea pe care-o repetam, seară de seară,
cailor verzi de pe peretele nordic (de câte ori
nu i-am scos din depresii, nu-i așa ?)
și tu râdeai, râdeai ca și când atunci ai fi descoperit
cât de frumos poți să râzi

întrebări absurde, dar oare absurditatea
nu e și ea o femeie care visează
la o noapte de dragoste cu Dumnezeu?

aștepți la marginea timpului, în buzunare,
pastilele de cianură ispitesc alte gânduri,
ești atentă la ceea ce ne însenina degetele,
eu nu-ți rostesc numele de teamă să nu mă transform

în inorog, pitecantrop sau broscoi râios,
știi că venele tale ar deveni a doua mea casă,
știi c-aș reîncepe să te iubesc
așa cum numai într-o singură viață poți iubi

o mască pe treptele amfiteatrului,
vântul continuă să spună obscenități,
doar soarele, dezorientat, nu mai știe
când să ia masa de prânz.

AUTOPSIAR MARIN

Și-acest deșert marin, privit cu indiferență ?
o măsură exactă în toate lucrurile,
ca-ntr-un joc de oglinzi ireale, un alt zâmbet,
cuvintele prind aripi și memoria spumegă
sub țesătura impură, alchimică

e un naufragiu straniu,
luna face urticarie

e o simetrie perfectă a oaselor,
vântul așteaptă, ca un școlar,
la trecerea de pietoni

o voce minerală
sau un pește sub unduirea sferelor,
jos, chemarea secretă, întuneric perfid,
ciudată apropiere dintre profunzime
și ochiul care renaște murind

îndrăgostiții ireali
continuă marele sărut balsamic,
o fantomă patrulează până la orele cinci dimineața

fructul crește și descrește,
pietrele se nasc unele pe altele, dispariția materiei,
și un voal străveziu, din altă intermundie,
acoperă toate răscrucile de pe creier
(orbire în afara viselor tale de sardonix)

păsările înnebunesc pe timpanele apelor,
(ape reziduale, poluante,
de la fabrica de methylchloroisohtyasolinone,
vei spune tu, într-un târziu)
explozii de pene viu colorate — cerul gurii

și-acest ocean deșertic, privit cu indiferență?
o măsură precisă există-n toate iubirile,
ca-ntr-un joc ireal de oglinzi, altă mască,
mirări, întrebări, imagini nostalgice,
pentru care nu merită să trăiești în afara ta
(resuscitare pe care d-zeu o invocă mereu
atunci când vorbește de unul singur)

așteptare fosforică,
cei doi îndrăgostiți continuă
marele sărut balsamic, marin.

Otilia ARDELEANU

Poate tu mă trăiești mai bine...

(Mâna ta ca o pasăre, de Claudiu-Liviu Onișoară)

Metafizice, labirintice și originare, poeziile semnate de Claudiu-Liviu Onișoară și apărute în volumul, **Mâna ta ca o pasăre**, în colecția *Numele poetului*, editura Junimea, chiar la începutul acestui an, au primit deja un premiu valoros, și anume Premiul pentru debut al editurii menționate, la Festivalul-concurs "Conachi", ediția a XIX-a, 2021.

Tânărul poet oscilează între universul interior și cel exterior ca într-o cursă rapidă într-un ferrari sau cu dragoni, în timp ce panta senectuții se unește cu rampa tineretii, fiindcă, susține acesta, "*între dinții universului stă perla începutului*". Această conexiune între trecut și prezent este văzută de fapt ca un separator de lumi, dar nu în sensul despărțitor, dimpotrivă în cel al apropierii, al amestecării până acolo încât între viață și moarte se creează o întrepătrundere a realului cu metafizicul.

Elementele care țin strâns realul de metafizic sunt **lumina și întunericul**. Lumina provine chiar de la un felinar, opaiț, fitil aprins, ori de la soare, desigur. Întunericul poate fi comparabil cu un bec ars. Tandemul pozitiv-negativ este reprezentat și prin alți termeni și nuanțe, spre exemplu: tăcere-zgomot, nădejde-deziluzie, soare-ploaie etc.

Poetul lasă lucrurile în voia sorții, mulțumindu-se să contemple și să fie luat prin surprindere, să nici nu fie curios de ce lumea este așa și nu altfel, încrezător fiind că "*roșul e acolo unde nici nu se știe ce e roșul*".

Labirinturile se ivesc atunci când caută rosturi, sensuri, răspunsuri la întrebări. "*prefer să fiu nevăzătorul care suferă de catharsis*" meditează poetul **de amorul artei**.

Poezia lui Claudiu-Liviu Onișoară întruchipează o **metaforă vizuală**, te ispitește să parcurgi o adevărată peliculă de film foarte sugestivă, așa cum ar fi clepsidra, adică " *timpul firelor de praf*" care "*se scurge repede*", iar norii, " *norii sunt vrăjmașii prafului, când plouă*". Ori îmbătrânirea, cum "*și timpul e vizibil iscoditor cu tâmplele tuturor*".

Labirint este și succesiunea de titluri și abordări, pornind de la un punct fierbinte cum ar fi iubirea "*de vipie*" și strecurând printre particulele poetice diverse atitudini, stări, revelații: o pasăre albă, un răsărit, o istorie "*mai albă decât neaua*", briza mării, "*cutremurul*" ultimilor zori, "*vinisoarele din ochi*", răzletele sclipiri, "*tânjirea dintre oameni*", "*trandafiri sculptați*" și câte altele care întregesc simțămintele autorului.

Existențial, poetului i se pare că trăiește o stare de evanescență, mizând pe firul scurt și subțire al vieții, altfel spus, trăiește "*cum atârnă picurul pe geam*", dar cu toate că pare a fi suspendat în propriul eu, în mod paradoxal consideră că prin el însuși cugetă întreaga făptură, între-

colecția
NUMELE
POETULUI
Debut

Claudiu-Liviu
ONIȘOARĂ

Mâna ta
ca o pasăre

JUNIMEA

gul univers.

Iubirea este pasiune, o a doua șansă de a-l trăi mai bine pe poetul-om, de poticniri în emoții tulburătoare, poate fi forma și grația unui iris singuratic, o lebedă blagiană sau pur și simplu poate fi un lanț de anagrame insinuante. Însă, mintea poetului transcende către fantastic atunci când iubirea devine o nălucă, vedenia iubitei care se scurge "*în închisoarea coastelor mele*". Iubirea se confundă cu strigătul libertății. Până la urmă, iubirea este o plămădire, rodul imaginației, un vis luminos care inundă întreaga ființă, locul "*unde stropi de stele curg avid pentru tine*", este "*un petic din rochia ta*"!

Lăitmotivul apei este unul care abundă în poezia lui Claudiu-Liviu Onișoară, fenomen care imprimă fluiditate, alunecare, trimitere biblică și o legătură puternică și stabilă cu marea. Cu toate acestea, invocarea mării în destule poezii, presupune și alternanțe, oscilări, indecizii, schimbări bruște precum valurile și intensitatea acestora. De aceea, în poezia acestui tânăr autor, se întâlnesc față în față tristețea și bucuria, încătușarea și descătușarea, soare și nori, acum și atunci, sunt eu - sunt altul, apa fiind de-a dreptul mărturie a sentimentelor poetului. Se simte originar în împărăția apelor, un stăpân al acestora: "*Sunt amorf, lichid,/ o licoare ce-ți sapă în pânțele, /...asta sunt: privire lichidă*". Până și creația este comparată cu un pârâu care curge din "*crăpătura palmei*"!

Poetul știe că e nemuritor prin cuvântul dăruit lumii, astfel, mărturisește despre felul de a fi: "*eu sunt nemuritor prin lungimea picioarelor,/ prin sudoarea palmelor,/ prin întinderea brazdelor,/ prin câmpul roadelor vii,/ chiar dacă mai amare*".

Qed!

Cosmin POPA

Infernul de gheață

Caractere: Maria, Raluca, Victor

În hăurile unui infern de gheață se află o cabană pustie, lăsată în paragină într-o vale de fermă. Ninge și bate vântul. Dincolo de zare se văd schelete și copaci fără formă.

Maria: Raluca, dă-mi, te rog, acel șervețel, mă doare fruntea, m-a lovit o migrenă de când am plecat de la birou. Stai un pic. (*Se scărpină și deveni depresivă.*) Cum am ajuns aici? Eram la birou și apoi? Totul s-a întunecat?

Raluca: Da, eram la birou în București, apoi totul s-a întunecat. Ce s-a întâmplat? Cineva ne-a furat de acolo, ne-a jucat o farsă.

Maria: Doamne ferește-ne de focul iadului. (*Era tristă și se așeză la întâmplare pe un scaun. Privea un tablou*)

Victor: La fel am pățit și eu. Eram la secretariat în cartierul Zahăr și apoi totul s-a întunecat. Am ajuns în lumea asta, întregi, ceea ce, este de bine, dar nu știu cum ne vom întoarce înapoi.

Maria: Ce absurd.

Raluca: Aici nu există nicio logică. Vai de mine. Cine să fie oare?

Maria: Vreun zeu al absurdului, să ne fi jucat vreo farsă?

Victor: Se prea poate, în antichitate, într-o civilizație veche, au existat câțiva zei care își băteau joc de oameni, de armate, dar au fost arși, nu se mai știe, nici eu nu știu exact, doar din auzite, n-am mai citit nimic de vreo zece ani...rutina de la birou, plictiseala asta!

Maria: Oamenii au vrut să fie mai presus de zei?

Raluca: N-aș avea un asemenea curaj, știind câte blesteme există și frica de moarte, și ce este după...

Victor: În orice caz, să uităm, spuneți-mi, la ce birou lucrați?

Raluca: Pantofi.

Maria: O firmă de pantofi.

Victor: Și nu era plictisitor?

Raluca: Și ce să fac?

Victor: Ați fi putut juca fotbal, pe maidan, v-ați fi pus pantofii și ați fi dat pase, știu și eu...

Maria: Domnul este ironic!

Raluca: Doar la noi, în Balcani, există un umor, de asta nu există prietenii, se fac prea multe glume dinainte, un fatalism usturător, o resemnare de șmecheri...

Victor: Adevărat! Măcar aveți creier! Vă văd așa, apropiate, sunteți surori?

Raluca: Da.

Maria: Da, suntem.

Victor: Măi să fie...ce interesant!

Maria: Ce este interesant?

Victor: Că sunt aici cu voi, în infernul de gheață!

Maria: De unde știi că este infern? Poate este o farsă! Crezi că dincolo de frigul ăsta...

Victor: Domniță, eu știu că ai văzut filme, dar nu poți lua frigul și câmpiile alea cu schelete ca pe o mochetă de teatru, visezi prea departe, și oamenii ca tine, cu vise de tinerețe, au sfârșit în nebunie, unii la SOCOLA, sau mai rău, este un spital în Slovenia, Puiul Albastru, acolo bagă femeii ca tine și ca sor-ta!

(*Bufni în răs. Era roșu ca o vânăță coaptă în soarele de august, aproape să pocnească de suc și zeamă cu semințe consistente*)

Maria: Băăăăi, tâmpitul! Ne faci nebune?

Raluca: Lasă-l în pace! Nu te pune cu toți proștii! Ai uitat ce a zis la școală despre nebuni? Dacă îi ascuți nu mai scapi de ei! Întoarce-i spatele să urle până îi pocnesc venele de la cap, până face infarct și stop cardiac! Așa se distrug oamenii!

Victor: Câtă răutate. Aveți cruci la gât?

Maria: Cine este câinele ăsta? Tu te joci cu mine?

Victor: Nu ești tu prințesa din basmul, care să fie oare? Unde sunt cele mai frumoase femei? În ce țară? Să ne gândim, să analizăm fotografiile tuturor popoarelor de când există lumea, să fiți voi? Nu cred, cred că nu există nimeni frumos sau frumoasă, zeul Narcis și-a bătut joc de voi toți și v-a dat boli mintale, de a vă uita în oglindă până înnebuniți!

(*Femeile crăpau de ciură. Li se umflaseră venele din cauza inferiorității. Le munceau gânduri pe care nu le mai avură de zeci de ani, de când avură viața pusă în pericol*)

Maria: Ai o țigară?

Raluca: Să mă uit în poșetă! Unde dracu le-am pus?

Maria: De care ai? Kent?

Raluca: Nu, Winston.

Maria: Ce mi-e sete să trag din țigară și să beau cafea și să râd de proaste și de proști!

Raluca: Și eu! Nebunul ăsta, îmi venea să-i fut una în cap, dumnezeul mă-sii de retardat mintal! Handicapul naibii, e plină lumea de ei!

Victor: Să vă spun exact ce s-a întâmplat, eu am pus oamenii să vă fure! Eu i-am îndemnat! V-am făcut o farsă! Iadul ăsta albastru e făcut de interpreți și ingineri din străinătate cu studii în America de Nord, America Latină și Noua Zeelandă, este o nouă mișcare de artiști teatrali, de designeri și de actori, au pus în mișcare masele, vor să schimbe fața planetei, înțelegeți voi? De aia v-au furat, ca să vă aducă aici, să facă experimente pe voi!

Maria: Nu mai spune!

Raluca: Este un nebul de la Spitalul 9!

Victor: Greșit, vin de la spitalul 10, 9 a fost prea mic pentru mine, i-am făcut pe toți acolo!

Maria: Și vrei să spui tu că tot ce e aici este fals? Vreau să merg la birou? Ce o să faci?

Raluca: Fă ceva și scoate-ne de aici să nu te iau la bătaie!

Victor: Voi face un experiment pe voi! Am să chem acum coregrafii din spate, să schimbe totul, și veți fi uimite!

Raluca: Hai, mai repede!

Maria: Țigara asta.

(*Victor aplaudase și pe scenă apăruseră marele Gilgameș cu leul înjunghiat, marele Ulise cu un cap de minotaur, o valkirie cu Loki ținând în brațe un sac de surcele, și din spatele lor ieșiră actori cu măști de taur și de hiene și schimbară totul sub cântece antice. Infernul se schimbă într-o fermă e toamnă cu case de paie și bostani și sperietoare*)

Raluca: Doamne ferește!

(continuare în pag. 47)

Maria: Credeam că sunt sănătoasă!

(Femeile înnebuniră instant din cauza șocului artistic. Căzură pe jos și Victor veni cu o tobă de șaman și făcură descântece folclorice să le vindece dar mai rău făcu. Zeul Absurdului blestema pe viața femeile să înnebunească ca marele Hamlet și să vorbească singure pe șanțuri, pe podișuri, pe câmpii)

Coregraf: Ce facem cu ele?

Victor: Duceți-le la birou și vorbiți cu patronii lor să le facă bilete e internare la spitalul de boli nervoase, așa le-a fost hărăzit! Să înnebunească pentru păcatele lor de a batjocori alți oameni din oraș și din sate.

Coregraf: Experimentul a reușit? Putem să ne mutăm în Dakota?

Victor: Da, faceți documente, teatrul vechi a prins viață din nou, mai ales măștilor vechilor epopeii...

(Actorii schimbară scena. Țărână și frunze false de toamnă se așezau ușor într-o fermă improvizată. Câțiva actori se îmbrăcară în sperietoare și citeau poezii)

CORTINA

Beatrice SERES

Pacientul de sâmbătă seara (fragment de roman)

Era încă o noapte în care dr. Lisa Dumitrache stătea pe scaunul biroului ei, înconjurată de lumina felinarului din spatele cabinetului și apăsată de greutatea responsabilității care și-ar dori să nu mai fie a ei.

Așa este cel mai bine, Lisa, îi răsuna în minte, repetitiv, vocea lui.

Specializată în prevenția traumei și a sinuciderii, zilele sale au fost adesea pline de emoții intense și conversații delicate. Cu toate acestea, în ciuda experienței sale au existat momente în care nu a putut să oprească inevitabilul, sau să schimbe traiectoria vieții celor care nu-și mai doreau să facă parte din ea.

Existase un caz deosebit de provocator care o adusesese în acel punct, cu toate că nu era tocmai pacientul ei. Implicarea Lisei, în ceea ce îl privea, era mai mult decât implicare profesională. Era determinată să îl ajute de parcă viața lui Victor și viața ei ar fi fost conectate în vreun fel misterios. Îl cunoștea de mult timp și îi cunoștea demonii la fel de bine, dar nu îl găsisese înainte ca întunericul să pună stăpânire pe el definitiv.

Când fusese anunțată de moartea lui, cu mulți ani în urmă, Lisa credea că visează. Poate că vestea cumplită nu o trezise atunci din somn, poate că vinovăția și durerea emoțională pe care le resimțea acum fac parte din același vis urât, vechi și prelungit, dar în cele din urmă se va trezi.

Dr. Lisa Dumitrache nu credea cu adevărat că se poate trăi cu sentimentul de vinovăție. Din punctul ei de vedere, acela era cel mai crunt sentiment pe care îl putea experimenta o ființă umană. În ciuda a tot ceea ce citise în cărțile de specialitate, nu știa cu adevărat să facă față unor astfel de cazuri, pentru că ea însăși se confruntau cu același sentiment monstruos de care nu putea să scape.

Cu toate astea, nu putea să nu se întrebe, deseori, dacă nu cumva încăpățânarea de a-l «repara» venea dintr-o încercare de a deveni salvatoarea lui.

Gândurile terifiante se iscau pe rând și deodată, copleșind-o. Voia doar să le oprească. Privi scaunul gol din fața ei și, cu toate că Victor nu îl ocupase niciodată, și nici nu ar fi avut cum să îl ocupe în mod oficial, nu putea scăpa de sentimentul că dăduse greș în cel mai groaznic mod și că îl dezamăgise. Etica profesională și deontologia îi interziceau oferirea atât de servicii psihologice, cât și de asistență psihiatrică prietenilor sau familiei. Cunoscând aceste lucruri încă de la început, credea cu tărie că tehnicile și strategiile pe care le învățase și experimentase în anii de facultate l-ar fi ajutat enorm și într-un cadru neoficial. Însă nu apucase să le încerce cu el.

Lisa, s-a scurs încă un an, îi șopti de data asta mintea, dar se străduia să o ignore.

Totuși, Victor nu era primul pe care îl pierdea în fața unui gând atât de întunecat precum suicidul.

Când primise vestea morții Sarei, care se lupta cu o anxietate și depresie severă și pentru care făcuse tot ce-i stătu în fire să o mențină în viață, fusese devastată. Dar nu numai din cauza faptului că tânăra abia împlinise nouăsprezece ani, ci pentru că avea propria temere irațională că odată cu pierderea pacientei într-un astfel de mod, își va pierde un an din viață.

În ultimul timp se temea că va experimenta soarta tatălui ei. Apoi, își revenea în simțiri și se gândea că, în cazul lui, cu siguranță era doar o tulburare paranoidă care îl făcea să creadă că se află sub un soi de blestem misterios care i-ar fi furat câte un an odată cu fiecare pacient pierdut. Lisa se gândea că vinovăția îl făcea să aibă astfel de gânduri bizare.

Tata vorbea mai mult în metafore, încerca dr. Dumitrache să se convingă pe sine în timp ce îndoiala i se strecura în suflet, ca o otrăvă.

Faptul că doctorul Răzvan Dumitrache murise cu mulți ani mai devreme decât prognosticul medicului fusese, cel mai probabil, o simplă coincidență și nu efectul unui blestem. Pe de altă parte, Lisa știa că o boală neuronală motorie ar fi trebuit să prezinte anumite simptome severe, mult înainte să se instaleze decesul. Pe tatăl ei apucase să îl vadă abia în stadiul incipient, în care devenise mai încet fi zic, avea mici difi cultăți de exprimare și îi lua ceva vreme să-și aducă aminte unde își puneau lucrurile, în special agenda cu istoricul pacienților pe care o căra mereu cu el. De cele mai multe ori când o căuta, o ținea deja subsoară.

Faptul că tatăl Lisei era un om solid, la numai cincizeci și unu de ani, nu suferea de alte boli și totuși pierise cumva subit, o puse mereu pe gânduri. «Trebuia să fi cerut o autopsie», se gândea acum Lisa mai mult decât oricând, întrucât începea să creadă că Răzvan Dumitrache nu putea să fi fost ucis atât de rapid de o boală motorie. Aruncă o privire spre ceasul de pe peretele din stânga ușii. Uita mereu că acela era nefuncțional încă de când se mutase în cabinet, deja de peste un an. Ceasul care mergea era pe peretele din dreapta, iar acela arăta ora douăzeci și unu.

Ultima programare fusese la ora cinci. Nu simțea foame, o cuprinse toropeala, așa că se ridică de pe scaun, întinse oasele amorțite, luă geanta și închise cabinetul.

(continuare în pag. 48)

(urmare din pag. 47)

Își aminti pentru două secunde că mâine urma prima zi de martie, în care avea să împlinească treizeci și opt de ani, însă uită repede, mintea ei rătăcea în altă parte.

Tocurile sale se auzeau în ecouri pe culoarul lung. Trecu pe lângă celelalte patru cabinete ale căror uși erau întredeschise. Se uită în treacăt la fiecare linie de întuneric de parcă ar mai fi muncit cineva la ora aceea târzie.

Nu vreau deloc această meserie, își aminti spunându-i tatălui ei la optsprezece ani. *Dar trebuie să îl ajut pe Victor.*

Nu-și dădu seama în ce moment luase tramvaiul spre casă și nici când coborâse. Se trezi din visarea cu ochii deschiși abia când se aruncă în pat, iar telefonul ei primii o notifi care.

Văzu un nume pe ecran și un «mi-e dor de tine», dar nu-l deschise. Îl citi, dar se uită prin el. Aproape că nu îi înțelese sensul, la fel ca atunci când era nevoită să parcurgă un paragraf dintr-o carte de trei sau patru ori pentru că nu era suficient de atentă. Își puse telefonul pe silențios și îl întoarse cu fața spre noptieră.

Dar acum Victor nu mai e, murmură Lisa, în timp ce somnul îi alunga gândurile, rând pe rând, îngreunându-i tot mai mult trupul epuizat.

– Lisa, îți trebuie un ceas.

– Am deja unul. La birou.

– Nu merge.

– Tată, doar unul nu merge, sunt două. Doar unul din ele nu merge.

– Dar Lisa, ție îți trebuie propriul ceas. Care să arate timpul tău. Pentru tine timpul trece altfel. Uite, vezi?

– Ce-mi dai aici? Ceasul acesta e greșit.

– Scrie cincizeci. La fiecare oră ce trece, ceasul ajunge la patruzeci și nouă, patruzeci și opt, patruzeci și...

– Nu înțeleg ceasul ăsta, i-o fi sărit o roțiță.

– E corect. E timpul tău. Ai grijă mare să rămână la cincizeci.

– Ce vrei de la mine, tată? Nu înțeleg ce vrei... nimeni nu poate opri timpul.

– Ba trebuie să-l oprești! Știi cum să-l oprești!

Țipetele lui o treziră din somn. Deschise larg ochii și îi aținti spre tavanul luminat de primele raze. Era deja dimineață. I se strânse inima. O simțea de mărimea unui purice.

Era clar că amalgamul gândurilor și grijilor subconștiente din zilele precedente se transformaseră în scenarii de vis sau mai degrabă de coșmar. Îi era dor de tatăl ei și de Victor. Se simțea vinovată de ce i se întâmplase celui din urmă. Dar viața trebuia să continue cumva și fără ei.

I se păru că auzise câteva bătăi slabe în ușa. În loc să se ridice, se chirci sub pături. Ușa camerei sale scârțâia prea tare, iar dacă o deschidea cât să vadă pe vizor cine o vizita așa devreme, era nevoită să o deschidă și pe cea de la intrare.

Dar ea își dorea numai câteva ore de liniște, fără mușafiri, fără gânduri și cu o cafea aburindă în față.

Era duminică și era ziua ei. Va face ce pofteste ea. Nu va deschide ușa nimănui. Nu va citi nici ziarul și nici știrile. Nu va răspunde la mesaje. În acea zi, trebuia să știe și să fi liniștită că toată lumea era în viață, că nimeni nu s-a aruncat de pe vreun pod cu o noapte înainte sau că atârnă de un candelabru.

Așteptă până bătăile insistente de la ușa se opriră. Se dezveli și observă că încă purta hainele din ziua trecu-

tă. Se miră că reușise să adoarmă cu o eșarfă la gât și cu fusta strâmtă care o incomoda de când o cumpăraseră.

Își scoase piesele vestimentare pe rând și le aruncă pe canapea peste cele de ieri, care stăteau deja peste cele de alaltăieri. Făcu din cap la propriul stil de viață din ultima vreme; apartamentul acela chiar trebuia curățat cât mai repede și peturile de suc aruncate urgent la gunoi.

Puse ibricul pentru cafea la fi ert, dar nu așteptă. Intră în cadă și lăsă apa fi erbinte să curgă din capul mare al dușului peste ea.

Își promise să-și blocheze gândurile pentru moment, dar nu putea pentru că ziua următoare, de la ora nouă, avea programare cu Vlad, iar Vlad se confrunta cu multe gânduri întunecate de când se întoarse de pe front, din Ucraina. Era tânăr și vorbea vulgar. Se comporta și mai vulgar. Uneori îi era teamă că o va pălmui dacă nu spunea ce voia el să audă. Dar iritabilitatea sa era una dintre efectele războiului, în plus, era necesar să empatizeze cu toate cazurile sale, fără excepție.

De ce mă aleg pe mine cei mai difi cili? Am cumva un magnet de care nu știi? Nu, eu sunt magnetul, Nu. Eu sunt lampa și ei sunt moliile... lampa și moliile, îi repetă mintea, iar Lisa zâmbi la propriul gând.

Apoi marți, urmează Irina, nu îmi place felul în care dramatizează, crede că viața tuturor e despre ea. Îmi scrie uneori la doisprezece noaptea și de fi ecare dată când se desparte de Ștefan. Iar asta se întâmplă aproape săptămânal.

Se asigură că află și când se împacă.

Are un contraargument pentru fi ecare argument al meu de parcă ar fi la o dezbateră politică, nu la o ședință de consiliere.

«Irina, relația ta cu Ștefan este un model de atașament toxic. Trebuie să pui în balanță ce ai de câștigat și ce ai de pierdut dacă rămâi.»

«Dacă plec știu că pierd tot, dar dacă rămân... nu se știe.»

«Să înțeleg că ești dispusă să aștepti ca Ștefan să își îndrepte comportamentul. Dar ai așteptat deja doi ani și jumătate și nu se vede nicio îmbunătățire.»

«Când iubești, aștepti, ai răbdare.»

«Ai spus că ai bariere, dar Ștefan a trecut peste multe din aceste bariere, iar tu i-ai permis.»

«Au fost cazuri speciale.»

– Bine Irina, atunci de la mine ce naiba vrei? Se întrebă Lisa cu voce tare, pocnind brusc robinetul.

Apa se opri.

Apucă un prosop lung și îl înfășură rapid în jurul sânilor.

Se grăbi să oprească focul sub ibricul din care se evaporase jumătate de lichid. Simțea cum picurii de apă i se scurgeau din păr pe spate, iar corpul i se scutură involuntar ca după o atingere.

Iar joi urmează Sara... se gândi din obișnuință Lisa. Nu, ea nu mai vine, trebuie să pun pe altcineva în locul... trebuie să pun pe altcineva la acea oră.

(din volumul **Beatrice Seres - „Pacientul de sâmbătă seara”**, editura LiterPress Publishing, 2024)

Teodor SANDU

peste lampa neagră

peste lampa neagră
 în inima căreia încă mai pîlpîie speranța
 ca un punct minuscul de lumină
 uitat
 coboară migălos și lînced
 ca niște pleoape de plumb
 către somnul eternității
 întunericul
 stau neclintit
 învăluit de fumul albastru
 care încă unduiește fantomatic
 spre tavanul interminabil
 către visele sugrumate
 de liniștea care țipă
 după trecutul ce curge până și prin vene
 aștept
 privind la mîinile ce țin un buchet mare
 de flori metalice
 reci și sticloase
 învelite în hîrtie cu priviri de mătase neagră
 fug de uitare
 așteptînd
 resuscitarea dimineții.

odată

odată
 demult
 prin pauzele nocturne
 adunate de mine și de trecătorii necunoscuți
 grăbiți
 stînd fără să ne cunoaștem
 la masa scorjîtă a terasei uitate de zilele și nopțile
 trecute
 unde doar ploaia mai spăla cîteodată paharele
 mi-am amintit că n-am știut niciodată
 pe ce stradă locuiește
 și dacă e ființă
 timpul
 vine parcă
 frontal de fiecare dată
 ca un vînt tăios de iarnă
 bea cu tine pînă cade sub masă
 povestind verzi și uscate
 despre ceva ce el numește sau ar fi putut fi realitate
 și dispare subit
 cel puțin așa crezi
 pînă te dezmeticești

nici nu știi dacă vorbești singur
 sau ți-au fugit mințile să se adape
 ori pur și simplu le-ai pierdut
 probabil
 dinainte de facerea lumii
 călătorește încontinuu
 cu bagajele mari
 pline de indiferență
 prin toate gările prin care am trecut
 într-o altă viață și eu
 în vise
 mărturisind vânzătorului de bilete că nu știe unde
 va merge
 așa că nu-i pasă
 doar să însoțească câte o poveste frumoasă
 sau chinuitor de răzbunătoare
 chiar dacă uneori regretă lucrurile urâte
 l-au îmbrășișat prin toate haltele și porturile
 pentru prețioasele sfaturi
 pe care le-a primit din politețe
 zâmbește
 cocoțat în vârful existenței
 ascunzîndu-și sau mimînd tristețea
 ori
 mișcînd cu nerușinare
 că nu-și aduce aminte niciodată
 încotro
 și de ce.

tablou nepictat

oameni care zâmbesc
 trist
 și privesc prin ferestre
 închise
 femeile ce-și etalează rochiile lungi și largi
 timid
 pe străzile pline de trecători
 necunoscuți
 ce grăbesc pașii îmbătrîniți către
 nicăieri
 copii gălăgioși se joacă bucuroși
 de-a inocența
 vîntul miroase a vară
 de neuitat
 și împrăștie orgoliile vechi care
 tac
 ușile singuratice stau ca întotdeauna
 întredeschise
 către mîine sau ieri, nici ele
 nu știu
 și oricum nu le pasă
 de timp
 felinare fără geamuri ce te scot la lumină
 să vezi
 visele uitate ce de azi au devenit
 frunze.

BOEMA

apler

boema.edituraboema.ro